

PARODOS IR RENGINIAI

Spalis – gruodis

■ Lietuvos nacionalinio muziejaus Naujajame arsenale spalio 2 d. – atidaryta paroda „Mažesnieji broliai Lietuvoje“, skirta Pranciškonų ordino įkūrimo 800 metų jubiliejui. Lietuvos pranciškonų istoriją ir paveldą pristatanti paroda surengta pirmą kartą. Parodoje eksponuojami reikšmingi Lietuvos kultūrai raštijos paminklai, meno kūriniai iš dviejų Pranciškonų ordino šakų – konventualų ir observantų vienuolynų nuo XIII amžiaus iki 1864 metų, kai po sukilimo caro valdžios sprendimu visi vienuolynai buvo uždaryti.

Seniausieji eksponatai – tai XIII–XIV amžiaus giesmynų fragmentai su įspūdingomis iliuminacijomis ir XVI amžiaus pradžioje knygoje Tractatus sacerdotalis įrašyti poteriai – pirmasis rankraštinis įrašas lietuvių kalba. Parodoje galima pamatyti XVI–XVIII amžiaus liturginius indus, drabužius, paveikslus, skulptūras, knygas iš Vilniaus, Kauno, Troškūnų, Tytuvėnų, Kretingos bernardinų vienuolynų. Pranciškonų konventualų palikimas mažesnis – rodomi eksponatai iš suniokoto Vilniaus konvento, įspūdingas neišlikusio Valkininkų vienuolyno paveikslų, skulptūrų, liturginių drabužių ir relikvijorių rinkinys, Švč. Jėzaus Širdies paveikslas iš Kaltanėnų ir liturginiai reikmenys iš Norvilikių bažnyčios.

Parodoje pristatomi kadaise daug maldininkų į šventoves sutraukdavę stebuklingais laikomi Valkininkų bažnyčios Loreto Dievo Motinos skulptūra ir Budslavo Dievo Motinos paveikslas. Pirmą kartą eksponuojami Lietuvos nacionalinio muziejaus restauratorių naujam gyvenimui prikelti Valkininkų bažnyčios meno kūriniai. Naujojo Daugėliško bažnyčioje rasti Vilniaus bernardinų Šv. Mykolo bažnyčios paveiksai, Pranciškonų spaustuvės leidiniai, tėvo Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos žemaitiškai rašyti pamokslų rankraščiai, atgailos diržas iš Kretingos, bernardino abitas iš Tytuvėnų vienuolyno.

► Spalio 29 d. – Vilniaus Rotušėje atidaryta muziejaus parengta fotografijų paroda „Lietuvos kariuomenės žygis į Vilnių 1939 metų spalio 27–29 dienomis“, skirta žygio į Vilnių 70-mečiui paminėti.

Didžiąją ekspozicijos dalį sudaro Juliaus Miežiaiškio fotografijų reprodukcijos ir atspaudai iš Vytauto Augustino negatyvų. Šių autorių darbai saugomi Lietuvos nacionaliniame muziejuje. Kita fotografijų dalis – iš Algimanto Miškinio kolekcijos ir iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo.

Paroda Rotušėje veiks iki 2009 m. spalio 31 d. Vėliau kaip kilnojamoji paroda keliauja po Lietuvą.

► Gruodžio 3 d. – atidaryta paroda „Tūkstančio Odisėja. Vienas vardas – Lietuva“. Parodoje pristatyta „Tūkstantmečio odisėjos“ žygio fragmentai, fiksuoti fotografijose, dovanos ir suvenyrai, knygos gautos iš lietuvių bendruomenių susitikimų metu, bučiuotųjų kasdieninės buities daiktai, demonstruojamas DVD filmas „Tautiška giesmė – aplink pasaulį“.

► Gruodžio 29 d. – atidaryta jubiliejinė kolekcininko Zigfrido Jankausko sidabro kolekcijos paroda. Parodoje buvo galima pamatyti Vilniaus, Kauno, Klaipėdos meistrų XVIII–XX a. pirmos pusės dirbinius, taip pat kaimyninių šalių miestų – Varšuvos, Rygos ir itin retų Karaliaučiaus auksakalių dirbinių. Kolekcijoje yra ne tik stalo įrankiai ir indai, bet ir retesni daiktai: žydų kidušinės taurės, bažnytiniai indai ir votai, dirbiniai su monetomis ir heraldika. Verta paminėti, kad Zigfrido Jankausko kolekcija gali pasigirti labai retai aptinkamų Vilniaus meistrų paženkintais dirbiniais, kurių apskritai yra žinomi tik vienetai, pvz., Vilniuje ir Gardine dirbusio Jono Kristijono Michaelio (minimas 1809–1828), vilniečių Kristupo Benjaminio Vagnerio (minimas 1796–1843), Jokūbo Gustavo Hano (1756–1820), Liudviko Rioro (1776–1837), Frydricho Vilhelmo Rikmano (minimas 1821–1863). Šiuo metu Zigfrido Jankausko surinkta sidabro dirbinių kolekcija yra vienas didžiausių privačių šios temos rinkinių Lietuvoje.

► Muziejaus padalinyje, **Senajame arsenale**, spalio 8 d. vyko tradicinis ketvirtadienio kultūros istorijos vakaras „LDK kunigaikščių dvarų susiformavimas XIII–XIV a.“. Vakara vedė istorikas Artūras Dubonis.

► Spalio 22 d. – tradicinis ketvirtadienio kultūros istorijos vakaras „Mindaugo dvaras – Latava“. Vakara vedė istorikas Tomas Baranauskas.

► Lapkričio 5 d. – vyko vakaras iš dokumentinių laidų „Lietuvos dvarai“; „Dvarai ir bajorai“, „Dvarai ir menas“ ciklo. Vakara vedė dokumentinių filmų autorius režisierius Justinas Lingys.

► Lapkričio 19 d. – tradicinis ketvirtadienio kultūros istorijos vakaras „LDK dvaras – politiniai tautos dvasios namai“. Vakara vedė istorikė Jūratė Kiaupienė.

► Lapkričio 23 d. – Valstybinė dr. Jono Basanavičiaus premija įteikta muziejaus direktorei Birutei Kulnytei už reikšmingus etninės kultūros tradicijų puoselėjimo ir tyrinėjimo darbus bei kūrybinę veiklą etninės kultūros srityje. Per 37 darbo muziejuje metus B. Kulnytė išplėtojo dr. J. Basanavičiaus skelbtą Tautos muziejaus idėją ir įgyvendino struktūrinimo pagrįstą muziejinkystės sampratą, atspindinčią atskirose Archeologijos, Etnografijos, Istorijos ekspozicijose.

B. Kulnytė – muziejinkė, kultūros istorikė, parodų ir leidinių autorė ir bendraautorė, Tarptautinės muziejų tarybos (ICOM) Lietuvos skyriaus ir Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos narė. Nuo 1992 metų B. Kulnytė yra Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorė.

Už nuopelnus kultūrai 1999 metais apdovanota Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio ordino riterio kryžium, o 2008 metais už nuopelnus Latvijos kultūrai pagerbta valstybiniu Latvijos apdovanojimu – ketvirtojo laipsnio Pripažinimo kryžiaus ordinu.

► Gruodžio 3 d. – vyko tradicinis ketvirtadienio kultūros istorijos vakaras „Vilniaus vyskupo Eustachijaus Valavičiaus rezidencija Verkiuose“. Vakara vedė dailės istorikė Birutė Vitkauskienė.

► Gruodžio 10 d. – vyko vakaras, skirtas „Lietuvos archeologijos“ leidinio 30-mečiui paminėti.

► Gruodžio 10 d. – atidaryta paroda „Gyvenimas virš vandens: 10 metų Luokesų ežero archeologiniams tyrimams“.

► Gruodžio 17 d. – vyko tradicinis ketvirtadienio kultūros istorijos vakaras „Videniškaiai – istorikai susiklostęs administracinis ir ūkinis centras“. Vakara vedė architektūros istorikė Birutė Gudynaitė.

► Gruodžio 18 d. – vyko Lietuvos archeologijos istorijos vakaras, skirtas archeologo Liudviko Kšivickio 150-osioms gimimo metinėms paminėti. Paskaitas skaitė doc. dr. Aleksiejus Luchtanas „Archeologas Liudvikas Kšivickis (1859–1941)“; dr. Gintautas Zabiela „Liudvikas Kšivickis – piliakalnių tyrinėtojas“ ir dr. Romas Jarockis „Bubių piliakalnio archeologinė medžiaga“.

► Muziejaus padalinyje, **Signatarų namuose**, spalio 1 d. vyko 1918 m. Vasario 16-osios Nepriklausomybės Akto signataro Antano Smetonos 135-ųjų gimimo metinių paminėjimas.

Pranešimus: „Antanas Smetona 1906–1915 m. Lietuvos politiniame diskurse“ skaitė Lietuvos istorijos instituto direktorius dr. Rimantas Miknyis; „Antanas Smetona. Kontroversijos“ – Tautos namų santaros tarybos pirmininkas Antanas Gudelis.

Koncertavo Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė Veronika Povilionienė, Rolanda Valenčiūtė, Liongina Gudeliene.

► Spalio 22 d. – vyko Vilmos Bukaitės knygos „Nepriklausomybės Akto signataras Vladas Mironas“ sutiktuvės. Dalyvavo: prof. Bronislovas Genzelis, doc. dr. Saulius Kaubrys.

► Lapkričio 11 d. – vyko vakaras, skirtas Vinco Kudirkos 110-ųjų mirties metinių paminėjimui. Pristatyta knyga „Vinco Kudirkos autografai Maniemsiems“. Dalyvavo: knygos sudarytoja prof. Regina Koženiausienė, prof. Bronislovas Genzelis. V. Kudirkos kūrinius skaitė Liudgarda Čepienė, dainas iš Vinco Kudirkos rinkinių atliko ansamblis „Kankleliai“ (vadovė Daiva Čičinskienė).

► Gruodžio 16 d. – vyko popietė, skirta Didžiojo Vilniaus Seimo 104-osioms metinėms paminėti. Pristatytas edukacinis renginys mokiniams ir jų tėveliams „Didysis Vilniaus Seimas – nepriklausomos demokratinės Lietuvos kūrimo pradžia“. Koncertinę programą atliko Vilniaus Algirdo muzikos mokyklos auklėtiniai.

► Muziejaus padalinyje, **Vinco Kudirkos muziejuje**, spalio 2 d. vyko vakaras „Vincas Kudirka – muzikas“, skirtas Pasaulinės muzikos dienai paminėti. Pranešimą tema „Vinco Kudirkos muzikinė kūryba“ skaitė Kristina Lebedžinskienė. Koncertavo akordeonistų duetas Irina ir Arūnas Šerpyčiai, solistas Edgaras Pilypaitis (koncertmeisterė Dalia Zokienė).

► Spalio 23 d. – Kudirkos Naumiesčio bendruomenei pristatytas naujas dokumentinis filmas „Pasijutau lietuviu esąs. Dr. V. Kudirka“. Dalyvavo filmo autoriai doc. Andrius Voišnis, Inga Berulienė ir Justinas Lingys.

► Lapkričio 16 d. – vyko vakaras, skirtas Vinco Kudirkos 110-osioms mirties metinėms paminėti. Kultūrinę programą parengė Vinco Kudirkos gimnazijos kudirkaičiai.

► Gruodžio 17 d. – vyko tradicinis Šakių meno mokyklos Kudirkos Naumiesčio filialo moksleivių koncertas „Artėja Kalėdos“, skirtas Kudirkos Naumiesčio bendruomenei.

► Gruodžio 29 d. – vyko Šakių rajono laikraščio „Valsčius“ redakcijos renginys „Valsčius“ 2009 metų žmogaus nominacija“. Šis vardas suteiktas kraštiečiui, fotožurnalistui, publicistui, kraštotyrininkui Bernardui Aleknavičiui už iliustruotą Šakių krašto šviesuolių enciklopediją „Novužės krašto vaikai“. Koncertavo Klaipėdos konservatorijos studentė, Martyno Švėgždovos von Bekerio mokinė smuikininkė Eglė Venslovaitytė, „Varpo“ vidurinės mokyklos dramos studija (vadovė Vilija Meškaitienė).

■ Lietuvos dailės muziejus 2009 m. paskutinį ketvirtį užsienio šalyse toliau eksponavo kilnojamoją Lietuvos tūkstantmečio programos parodą „Lietuva: kultūra ir istorija“, kurią parengė bendradarbiaudamas su Užsienio reikalų ministerija. Angliška parodos versija spalio 23 d. – lapkričio 6 d. buvo eksponuojama Vašingtone, Lietuvos Respublikos ambasadoje, lapkričio 13 d. – gruodžio 19 d. ji buvo rodoma Čikagoje, Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, gruodžio 14–19 d. – Kanadoje, Toronto universiteto Roberto bibliotekoje. Rusiška parodos versija nuo gruodžio 17 d. buvo rodoma Sankt Peterburge, Lietuvos Respublikos generaliniame konsulate. Spalio 15 d. – lapkričio 10 d. paroda buvo eksponuojama Kijeve, Nacionalinio muziejaus „Sofija Kijevska“ salėje „Chlybnia“.

► Muziejaus padalinyje, **Vilniaus paveikslų galerijoje**, spalio 9 d. įvyko Beatričės Kleizaitės-Vasaris knygos „Albinas Elskus: grožio ir vizijos dailininkas“

pristatymas ir Albino Elksaus vitražo technikos ir komponavimo studijos „Tapybos ant stiklo menas“ sutiktuvs. Dalyvavo monografijos autorė Beatričė Kleizaitė-Vasaris, vitražų kūrėjai Kazys Morkūnas, Algirdas Dovydenas, Žydrūnas Mirinavičius, publicistė Aldona Žemaitytė-Petrauskienė. Renginyje muzikavo fleitininkas Marius Pukpovas. Renginį organizavo Lietuvos dailės muziejus ir Vilniaus dailės akademija. Beatričės Kleizaitės-Vasaris monografijoje-albume yra pristatomas JAV ir Anglijoj išgarsėjęs, tačiau Lietuvoje mažai žinomas menininkas Albinas Elskus (1926–2007), kuris menui paskyrė daugiau nei 50 metų, sukurdamas labai daug sakralinės dailės kūrinių: vitražų, skulptūrų bei mozaikų, kurie puošia virš šimto Amerikos ir Kanados šventovių.

► Spalio 15 d. – vyko kompaktinių plokštelių albumo „Dainuoja Giedrė Kaukaitė: „Debesų keliu didžioji“ ir „Upelio varpelis“ sutiktuvs. Renginyje dalyvavo muzikologai prof. habil. dr. Algirdas Ambrazas, prof. dr. Juozas Antanavičius, dr. Jonas Bruveris, Edmundas Gedgaudas ir Irena Mikšytė, pianistė Gražina Ručytė, dirigentas Juozas Domarkas, kūrinių autoriai, leidinio sudarytojai ir Giedrė Kaukaitė.

► Spalio 29 d. – surengtos kompaktinės plokštelės „Mykolas Kleopas Oginskis. Atsisveikinimas su Tėvyne“ sutiktuvs. Dalyvavo aktorė Virginija Kochanskytė, pianistė Šviesė Čepiauskaitė, dainininkė Giedė Zeicaitė, Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejaus direktorius Vytautas Rutkauskas, muzikologas Viktoras Gerulaitis, leidėjas Sigutis Jačėnas.

► Lapkričio 5 d. – vyko nusipelnusios Lietuvos žurnalistės Jūros Marijos Baužytės knygos „Pavėlavę lieka stotyje“ pristatymas. Renginyje dalyvavo knygos autorė, Lietuvos žurnalistų sąjungos pirmininkas Dainius Radzevičius, aktorė Gražina Urbonaitė, dailininkas Aleksandras Petrušis.

► Lapkričio 17 d. – gruodžio 8 d. – vyko fotografijų paroda „Žvilgsnis į Kiniją“, skirta 60-osioms Kinijos Liaudies Respublikos įkūrimo metinėms paminėti. Parodoje buvo eksponuojama per 115 fotografijų, kuriose apžvelgti reikšmingi šiuolaikinės Kinijos gyvenimo aspektai. Parodą atidarė Kinijos Liaudies Respublikos Nepaprastasis ir įgaliotasis Ambasadorius Lietuvos Respublikoje Tong Mingtao, Lietuvos Respublikos kultūros ministras Remigijus Vilkaitis ir Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys.

► Gruodžio 11 d. – vasario 15 d. – veikė tarptautinė dailės paroda „Vytauto Kasiulio rojaus sodai“ iš Paryžiaus, Niujorko, Vilniaus ir Kauno kolekcijų. Surinkta apie 150 kūrinių iš muziejų, galerijų, bažnyčių ir privačių kolekcijų, didelę kolekciją parodai pateikė Bronė Kasiulienė. Dailininkas Vytautas Kasiulis (1918–1995) – vienas iš nedaugelio lietuvių menininkų, pasiekusių pripažinimą pasaulinėje meno erdvėje. Paryžiaus ir Niujorko moderniojo meno muziejai, Prancūzijos, JAV, Kanados, Didžiosios Britanijos, Švedijos, Danijos, Šveicarijos, Vokietijos, Argentinos, Australijos ir kitų šalių dailės galerijos bei kolekcininkai tebesaugo šio dailininko, meno kritikų pelnytai vadinto vienu įdomiausių XX a. antros pusės Paryžiaus mokyklos tapytojų, kūrinius.

► Gruodžio 22 d. – Kultūros, filosofijos ir meno institutas ir Lietuvos istorijos institutas pakvietė į „Vakarą su Romeriais“. Buvo pristatytos knygos „Eugenijus Romeris. Livonijos ir Lietuvos Romerių giminės istorija“, „Romeriai Lietuvoje XVII–XX a.“ ir „Mykolas Romeris. Dienoraštis. 1919 m. birželio 21 d. – 1920 m. kovo 15 d.“ Dalyvavo knygų sudarytojai dr. Jolanta Širkaitė, habil. dr. Tamara Bairauskaitė, dr. Rimantas Miknys, istorikai dr. Zita Medišauskienė, dr. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė, muzikologė ir teatro istorikė dr. Vida Bakutytė, aktorius Vytautas Širka. Skambėjo Mykolo Kleopo Oginskio, Johano Sebastiano Bacho (Johann Sebastian Bach), Roberto Šumano (Robert Schumann), Nikolo Paganinio (Niccolò Paganini), Fryderyko Šopeno (Fryderyk Chopin) muzika, kurią atliko Dainius Puodžiukas (smuikas), Ramutė Kalnėnaitė (violončelė), Jūratė Landsbergytė (fortepijonas).

► Gruodžio 30 d. vyko tapytojo, dailėtyrininko, restauratoriaus ir ilgamečio Lietuvos dailės muziejaus direktoriaus Prano Gudyno 90-mečiui skirtas vakaras.

► Gruodžio 31 d. VŠĮ „Cantus firmus“ surengė koncertą „Naujameitinė naktis“. Atlikėjai – Asta Krikščiūnaitė (sopranas), Valentinas Gelgotas (fleita), Audronė Kisieliūtė (fortepijonas), Dainius Puodžiukas (smuikas), Aidis Puodžiukas (fortepijonas), koncerto vedėja – muzikologė Zita Kelmickaitė. Skambėjo Žano Baptisto Liuly (Jean Baptiste Lully), Žano Baptisto Veckerlenas (Jean Baptiste Weckerlin), Klodas Debiusi (Claude Debussy), Marisas Ravelis (Maurice Ravel), Francio Žano Marselio Pulenko (Francis Jean Marcel Poulenc), Žoržo Bize (George Bizet), Gaetano Donicečio (Gaetano Donizetti), Fabijo Kampanos (Fabio Campana), Šarlio Kamilio Sen Sanso (Charles Camille Saint-Saëns) dainos, pjesės, duetai balsui ir fleitai, smuikui ir fortepijonui.

► Muziejaus padalinėje, **Taikomosios dailės muziejuje**, spalio 1 d. surengtas pokalbis apie Lietuvos tūkstantmečio parodoje „Lietuva senuosiuose istorijos šaltiniuose“ eksponuojamas vertybes ir parodos katalogo sutiktuvs. Renginyje dalyvavo istorikas, parodos kuratorius Viktoras Domarkas, istorikas, parodos kuratorius Alfonsas Tamulynas, istorikė, parodos kuratorė Birutė Verbiejūtė, istorikas dr. Liudas Glemža, istorikas dr. Edmundas Rimša, istorikas dr. Rimvydas Petrauskas. Vakaro vedėjas – Lietuvos dailės muziejaus direktorius, menotylininkas Romualdas Budrys. Renginį organizavo Lietuvos archyvo departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai ir Lietuvos dailės muziejus.

► Spalio 2–4 d. – buvo uždarnos Lietuvos tūkstantmečio programos parodos – „Vavelis Vilniuje. Nuo Jogailaičių iki Abiejų Tautų Respublikos pabaigos“ ir „Lietuva senuosiuose istorijos šaltiniuose“. Parodų pabaigai skirtų renginių programą sudarė senosios muzikos ansamblio „Banchetto musicale“ (vadovė – Jūratė Mikiškaitė-Vičienė) koncertai, viktorinos, edukaciniai renginiai.

► Spalio 4 d. – vyko kamerinio ansamblio „Vilniaus arsenalas“ koncertas „Rudens divertismentas“.

► Spalio 5, 12, 19 ir 26 d. – vyko klasikinės muzikos koncertai-paskaitos „Pirmadienio kvartetai“.

► Spalio 10 d. – koncertavo trio iš Belgijos „Luz Beluna“.

► Spalio 11 d. – surengta kamerinės muzikos ir poezijos popietė. Dalyvavo aktorai Viktorija Kuodytė ir Saulius Balandis, atlikėjai Darius Dikšaitis (smuikas), Aidas Strimaitis (smuikas), Eglė Strimaitienė (fortepijonas).

► Spalio 14 d. – lapkričio 11 d. – veikė tekstilininkės Danutės Kvietkevičiūtės paroda „Žydičios valandos“. Parodoje pristatyta per 50 tekstilės darbų, didelių ir miniatiūrinių gobelenų iš dailininkės rinkinio bei Lietuvos dailės muziejaus, Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus, Lietuvos nacionalinio muziejaus rinkinių, privačios Romo Sadausko kolekcijos.

► Spalio 18 d. – vyko kamerinės muzikos koncertas. Atlikėjai – Eduardas Gabnys ir Genadijus Savkovas (akordeonų duetas), Saulius Auglys (marimba, vibrafonas).

► Spalio 25 d. – vyko kamerinės muzikos koncertas. Dalyvavo Rasa Vosyliūtė (smuikas) ir Eglė Vosyliūtė (fortepijonas).

► Spalio 29 d. – vyko tarptautinio šiuolaikinės muzikos festivalio „Gaida“ renginys. Valstybinis Vilniaus kvartetas atliko B. Kutavičiaus, O. Balakausko, V. Laurušo, A. Kubilino kūrinius.

► Lapkričio 14 d. – projekte „Šokio istorijos puslapiai“ dalyvavo senosios muzikos ir šokio ansamblis „Banchetto Musicale“ (vadovė – Jūratė Vičienė, choreografė – Virginija Gaudiešytė-Jašinskienė) bei senosios muzikos ansamblis „Ludus“ (Latvija). Projekto choreografė – Barbara Sparti (Italija). Lapkričio 28 d. koncertavo Senosios muzikos ir šokio ansamblis „Banchetto Musicale“ ir istorinio šokio trupė „Cracovia Danza“ (Lenkija).

► Lapkričio 15 d. – vyko paskutinis vakaras iš trijų koncertų ciklo, skirto Rolando Romoslauko 50-mečiui (kiti du vyko Kongresų rūmuose). Rolandas Romoslauskas (altas) ir Sergejus Okruško (fortepijonas) atliko Roberto Schumanno, George Esne-cu, Astoro Piazzolla'os, Felikso Bajoro, Zitės Bružaitės, Algirdo Martinaičio, Teisučio Makačino kūrinius. Koncertą organizavo Lietuvos nacionalinė filharmonija.

► Lapkričio 18 d. atidaryta tarptautinė paroda „Liublino unija ir jos epocha Jano Mateiko kūryboje“, surengta Liublino unijos 440 metų sukakties proga. Jos centre – „Liublino unija“, vienas žinomiausių J. Mateiko istorinių paveikslų. Parodos organizatoriai – Adomo Mickevičiaus institutas Varšuvoje, Varšuvos nacionalinis muziejus, Krokuvos nacionalinis muziejus, Lenkų institutas Vilniuje, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai ir Lietuvos dailės muziejus. Paveikslus paskolino Varšuvos nacionalinis muziejus ir Krokuvos nacionalinis muziejus. Vykdoma edukacinė programa „Liublino Unija. Kelias į susitarimą“.

► Lapkričio 19–20 d. – vyko tarptautinė mokslinė konferencija „Liublino unija: idėja ir tęstinumas“. Joje dalyvavo apie 30 žymiausių Lietuvos, Lenkijos ir kaimyninių kraštų istorikų, kultūros tyrinėtojų, teisininkų. Konferenciją organizavo Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto Senovės ir vidurinių amžių istorijos katedra, Lietuvos istorijos instituto Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos skyrius, Lenkų institutas Vilniuje, VŠĮ „Vita Antiqua“, Lietuvos dailės muziejus. Konferenciją rėmė Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos.

► Lapkričio 28 d. – Suaugusiųjų švietimo savaitės metu vyko edukacinis renginys suaugusiesiems „Valdovų dvaro kasdienybė“, kurį parengė Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai.

► Gruodžio 11 d. – surengtas fortepijoninio kvarteto „Fresco“ koncertas. Atlikėjai: Svetlana Maigienė (smuikas), Dovilė Sauspreikšaitė (altas), Rūta Tamutytė (violončelė), Eglė Andrejevaitė (fortepijonas), koncerto svečias Donatas Bagurskas (kontrabosas). Koncertą vedė Jūratė Katinaitė. Programoje: J. Brahmsas (J. Brahms), E. Grigas (E. Grieg), A. Malcys.

► Gruodžio 15, 17 ir 18 d. – įvyko monospektaklio „Bona Sforca. Atsisveikinimas“ premjera. Pjesės autorė – Liucija Armonaitė, režisierius – Gytis Padegimas, scenografą sukūrė Skaidra Žeizytė, kostiumus – Jūratė Maurušatienė, muziką parašė Gintaras Kizevičius. Pagrindinį Lietuvos didžiosios kunigaikštienės ir Lenkijos karalienės Bonos Sforcos vaidmenį atliko aktorė Olita Dautartaitė; italų kapelos muzikantą vaidino Uršulė Tujanskaitė.

► Gruodžio 16 d. – sausio 31 d. – pristatyta Lietuvos tūkstantmečio programos projektų paroda, kurią surengė Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos, Lietuvos dailės muziejus ir Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai. Pristatoma per 350 unikalų kultūros istorijos leidinių, kuriems buvo skirta Lietuvos tūkstantmečio leidybos programos finansinė parama, supažindinama su šios valstybės strateginės

kultūros programos parodomis, šviečiamaisiais projektais, rekonstruotais kultūros paveldo objektais.

► Gruodžio 16 d. – atidaryta nauja ilgalaikė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų interjero vertybių paroda „Gotika. Renesansas. Barokas – Valdovų rūmų interjero vertybės“. Joje pristatoma daugiau kaip 80 vertingų XV–XVII a. eksponatų: baldų (39), gobelenų (22), paveikslų ir jų kopijų (11), grafikos kūrinių, žemėlapių, metalo dirbinių (iš viso – 12 eksponatų).

► Gruodžio 16 d. – Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos ir Lietuvos dailės muziejus surengė kultūros vakarą „Lietuvos tūkstantmečio programa: idėjos ir darbai“. Vakare dalyvavo Lietuvos vardo minėjimo tūkstantmečio valstybinės komisijos ikūrėjas Prezidentas Algirdas Brazauskas, jos ilgametis pirmininkas Prezidentas Valdas Adamkus, poetas Justinas Marcinkevičius, Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijos direktorius Gediminas Ilgūnas, Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijos ekspertų komisijos pirmininkė prof. Eugenija Ulčinaitė, Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys. Muzikavo ansamblis „Sedula“ (vadovė – Daiva Steponavičienė), Vilniaus miesto senosios muzikos ir šokio teatras „Puelli Vilnensis“ (vadovė – Giedrė Strikuliėnė), instrumentinis ansamblis „Uroboras“ (Gediminas Sederevičius, Bernardas Janauskas, Indrė Jurgelevičiūtė).

► Gruodžio 20 d. – vyko kamerinės muzikos koncertas. Atlikėjai: Miglė Serapinaitė (smuikas), Vaida Kirvelytė (fortepijonas).

► Gruodžio 29 d. – kovo 1 d. – baltiškojo gintaro inkluzų paroda „Ikalinti gintare“. 26 ekspozicijos vitrinose lankytojai demonstruoti net 214 inkluzų iš LDM Palangos gintaro muziejaus. Ši moksliskai vertinga baltiškojo gintaro inkluzų kolekcija yra viena iš garsiausių ir žymiausių pasaulyje. Balandžio–spalio mėn. ji buvo eksponuojama Europos kultūros sostinėje – Lince.

► Gruodžio 31 d. – surengti du naujametiniai koncertai „Palydint senuosius...“ su solistais Dainiumi Puišiu (baritonas) ir Natalija Katilene (sopranas) bei kameriniu ansambliu „Vilniaus arsenalas“ (Laima Šulskutė (fleita), Rolandas Romoslauskas (altas), Sergejus Okruško (klavesinas). Senujų metų palydėjimas Taikomosios dailės muziejuje kartu su kameriniu ansambliu „Vilniaus arsenalas“ – graži jau du dešimtmečius besitęsianti tradicija. Skambėjo Domenico Kimaroso (Domenico Cimarosa), Georgo Frydricho Hendelio (Georg Friedrich Händel), Volfgango Amadėjaus Mocarto (Wolfgang Amadeus Mozart) kūriniai.

► Muziejaus padalinėje, **Prano Domšaičio galerijoje**, spalio 6 d. – lapkričio 6 d. vyko paroda „Nida ir Kuršių nerija – praeities tapyba“, organizuojama Vilniaus Goethe's instituto ir Lietuvos dailės muziejaus. Eksponuoti kūriniai iš dr. Berndto Šimpkės (Bernd Schimpke) (Hamburgas, Vokietija) kolekcijos. Parodoje pristatyti ne tik žymūs menininkai Loviso Korinto (Lovis Corinth) (1858–1925), Maksas Pechsteinas (1881–1955), Juliusas Freimutas (Julius Freymuth) (1881–1946), Karlas Oilenštains (Karl Eulenstein) (1892–1981), bet ir mažiau žinomi autoriai, Nidoje buvę retesni svečiai (Hermannas Dienzas (1891–1980), Josefas Adamas (1883– ?), Frizas Kempė (Fritz Kempe) (1898–1971).

► Iki lapkričio vykdyta edukacinė programa darželinukams, moksleiviams, jaunimui „Lietuvos vardui – 1000 metų!“, pradėta vasarį ir skirta Lietuvos vardo tūkstantmečio paminėjimui (užsiėmimai „Medalis tūkstantmečio Lietuvai“, „Legenda apie Kęstutį ir Birutę“, „Vėliava Lietuvos tūkstantmečiui“, „Lietuvos tūkstantmetis dailėje“).

► Lapkričio 5 d. – gruodžio 31 d. – Lietuvos dailės muziejus ir Japonijos ambasada kvietė į Masu Jamamoto (Masu Yamamoto) „Kimono“, Jumiko Matsumoto (Yumiko Matsumoto) išpatų kriaukių geldelių ir tradicinio japonų meno parodas. Parengta edukacinė programa „Susipažinkime – kimono“, skirta įvairaus amžiaus lankytojams.

► Gruodžio 1 d. – 2010 m. sausio 11 d. – vyko trečiojo vaikų bei jaunimo kūrybos konkurso „Mano prakartėlė“ paroda. Atidarymo metu buvo paskelbti konkurso nugalėtojai. Diplomus ir dovanas mažiesiems kūrėjams ir jų auklėtojams, mokytojams skyrė Klaipėdos apskrities Valstybinė švietimo priežiūros tarnyba, Klaipėdos apskrities švietimo skyrius, Klaipėdos miesto savivaldybės švietimo skyrius, Prano Domšaičio galerija ir vertinimo komisijos nariai, dailininkas Anatolijus Klemencovas ir brolis pranciškonas Juozapas Marija.

► Gruodžio 18 d. – parodyta poetinė kompozicija pagal M. K. Čiurlionio paveikslus ir laiškus „Be paliovos srovėna laikas“. Improvizavo Klaipėdos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Lietuvių filologijos ir režisūros IV kurso studentai: Žydrūnė Agurkaitė, Raimonda Janušauskaitė, Justina Jonušaitė, Karolina Kudrevičiūtė, Svetlana Konkova, Laura Rojutė, Simona Skliutaitė, Sigita Skiriūtė, Sigita Škirkaitė, Audrius Laurutis, Modesta Gontienė, Inga Šviesaitė. Dėstytoja – Jūratė Grigaitienė.

► Muziejaus padaliniai, **Laikrodžių muziejui**, lapkričio 24 d. Vilniuje įteikti apdovanojimai už išvažiujamosios edukacijos projektą „Jei negalite atvykti į Laikrodžių muziejų – muziejus pats atvyks pas jus!“. Apdovanojimus skyrė švietimo ir mokslo ministerija bei Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija. Laikrodžių muziejus, nuo 2008 m. vykdamas išvažiujamąją edukaciją, laimėjo 2009 m. Suaugusiųjų švietimo savaitės projektų, skirtų suaugusiųjų kūrybiškumui puoselėti, konkursą. Muziejaus darbuotojai vyksta į specialias neįgaliausių įstaigas, senelių globos namus pas tuos,

kurie dėl įvairių priežasčių negali atvykti į uostamiestyje esantį unikalų laikrodžių muziejų ir patys susipažinti su muziejaus ekspozicija.

► Gruodžio 31 d. – muziejuje Klaipėdos koncertų salė organizavo tradicinį naujametinį Klaipėdos kariliono koncertą (festivalio „Salve Musica“ renginys). Atlikėjai – Kęstutis Kačinskas ir Stasys Žilevičius. Programoje – klasikų kūrinių aranžuotės, Kalėdų giesmės.

► Muziejaus padalinėje, **Palangos gintaro muziejuje**, spalio 12 d. atidaryta Boleslavos ir Edmundo Zdanovskių prieškario fotografijų paroda „Vilniaus elegijos“.

► Gruodžio 31 d. – kartu su Palangos kultūros centru buvo organizuotas naujametinis koncertas. Atlikėjai: Giedrė Zeicaitė (solistė), Juozas Staniulis (smuikas), Saulius Šiaučiuolis (fortepijonas).

► Muziejaus padalinys, **Miniatiūrų muziejus**, lapkričio 15 d. Neringos miesto 48-ojo gimtadienio proga suaugusiuosius bei vaikus jaukioje aplinkoje kvietė kurti vėduokles, pasimokyti paslaptingos vėduoklių kalbos.

► Muziejaus padalinėje, **Radvilų rūmuose**, lapkričio 10 d. įvyko pokalbis apie Lietuvos tūkstantmečio dainų ir šokių šventės „Amžių sutartinė“ lietuvių liaudies meno parodoje „Tradicija ir dabartis“ eksponuojamas vertybes ir parodos katalogo „Iš tėvelio kiemo, iš motulės skrynių. Lietuvių liaudies menas“ sutiktuves. Renginyje dalyvavo parodos kuratorės ir katalogo autorės: Dalia Bernonaitė-Bielauskienė, Marija Kuodienė, Irena Ūdraiūtė, Kultūros ministerijos Regionų kultūros skyriaus vadovė, etnologė Irena Seliukaitė, dailėtyrininkė dr. Elena Počiulpaitytė. Muzikavo Loretos Mukaitės-Sungailienės vadovaujamas folkloro ansamblis „Virvytė“. Vakara vedė Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys.

► Lapkričio 20 d. – vasario 28 d. – „Karalienės Viktorijos laikų moda, 1830–1900 m.“ paroda iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos. Parodą atidarė kolekcijos savininkas Aleksandras Vasiljevas, UAB „Ispado“ projektų vadovė Alma Puodžiukaitienė ir Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys. Muzikavo dainininkė Asta Krikščiūnaitė ir pianistė Audronė Kisieliūtė. Pirmą kartą Lietuvos žiūrovams rodomi itin reti karalienės Viktorijos valdomo laikotarpio (1837–1901) vyrų ir moterų kostiumai. Lankytojams pristatomi nuo romantizmo epochos iki modernumo sukurti kostiumai ir daugiau nei 100 aksesuarų – vėduoklių, skėčių, skrybėlių, papuošalų, rankinių, liemenių, korsetų, lornetų ir dar daug kitų drabužių priedų, dabar jau užmirštų. Parengta edukacinė programa moksleiviams „Madu vėjai“.

► Gruodžio 31 d. – Radvilų rūmai, VŠĮ „Cantus firmus“ ir Lenkų institutas Vilniuje surengė naujametinį koncertą „F. Šopeno valsų sūkuryje“. Fortepijonu skambino Šviesės Čepiauskaitė. Skambėjo ne tik valsai, bet ir pasakojimai apie jų sukūrimo laiką ir aplinkybes.

► Muziejaus padalinėje, **Nacionalinėje dailės galerijoje**, spalio 2 d. – gruodžio 6 d. eksponuota Viktorijos ir Alberto muziejaus (Londonas) parengta tarptautinė paroda „Šaltojo karo metų modernizmas. Menas ir dizainas 1945–1970“ (programos „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ dalis). Parodoje eksponuoti žymiausių pasaulio dailininkų, taip pat dailininkų iš Rytų Europos šalių, dizaino ir taidomosios dailės kūrėjų bei architektų darbai bei Vakarų ir Rytų kino režisierių filmai. Ekspozicijoje taip pat pristatyti unikalūs inžineriniai objektai: pirmojo dirbtinio žemės palydovo „Sputnik“ modelis, kosminio laivo „Vostok“ kapsulės modelis, JAV astronautų ir SSRS kosmonautų skafandrai, Ještėdo (tuomet – Čekoslovakija) televizijos bokšto modelis ir kt. Kuratoriai: Deividas Kroulis (David Crowley) (Karališkasis menų kolektorius, Londonas) ir Džeinė Peivit (Jane Pavitt) (Brightono universitetas, Viktorijos ir Alberto muziejus). Rėmėjas – UAB „Satiscreens“.

Antradieniais ir ketvirtadieniais (spalio 5 d. – gruodžio 3 d.) galerijoje vykdavo šios parodos edukaciniai užsiėmimai („Naujos medžiagos šaltojo karo laikotarpiu ir dabar“, „Laisvė ir simbolika“, „Pabūkime dizaineriais“, „Bunkeris – slėptuvė“, „Kasdienybė ir buitis“).

► Nuo spalio 15 d. – galerijos auditorijoje pradėta kino filmų ir pokalbių šaltojo karo palikimo temomis programa.

► Spalio 22 d. – parodytas Stenlio Kubriko (Stanley Kubrick) (1928–1999) kino filmas „Daktaras Streindžlavas, arba kaip aš nustoju jaudintis ir pamilau atominę bombą“ (1964 m.). Filmą pristatė ir diskusiją po peržiūros vedė Katalikiškojo Amerikos universiteto Vašingtone istorijos profesorius Michael Kimmage.

► Spalio 29 d. – buvo rodomas filmas „Soliaris“ (režisierius – Andrejus Tarkovskis (Andrej Tarkovsky), Tarybų Sąjunga, 1972). Filmą pristatė kino kritikė Rasa Paukštytė.

► Lapkričio 5 d. – buvo parodytas 1982 m. Jayne Loader ir Kevin Rafferty sukurta dokumentinis filmas „Atominė kavinė“ (JAV). Prieš filmą įžanginį žodį tarė Michaelas Kimmage.

► Lapkričio 11 d. – vyko pokalbis „Šaltasis karas ir modernėjanti Lietuva: mokslas, technika ir kultūra“. Dalyvavo kostiumo dizainerė Dalia Jurginienė, žurnalistas Rolandas Maskoliūnas, Botanikos instituto, gravitacinės fiziologijos sektoriaus vadovė dr. Danguolė Raklevičienė ir Matematikos ir informatikos instituto profesorius Laimutis Telksnys. Pokalbio vedėja dr. Eglė Rindzevičiūtė iš Geteborgo universiteto.

► Lapkričio 19 d. – buvo rodomas Grigorijaus Aleksandrovo ir Aleksejaus Utkino kino filmas „Susitikimas prie Elbės“ (1949). Filmą pristatė kino kritikė Živilė Pipinytė.

► Lapkričio 26 d. – vyko pokalbis „Informaciniai karai“. Pokalbio vedė – Audronė Nugaraitė, dalyviai: Algimantas Čekuolis, Česlovas Laurinavičius, Nerijus Maliukevičius.

► Įvyko trejos parodos „Šaltojo karo metų modernizmas. Menas ir dizainas 1945–1970“ kūrybinės dirbtuvės: spalio 10 d. – „Informacija kaip ginklas“, spalio 31 d. – „Kelionė į kosmosą ir atgal“, lapkričio 21 d. – „Utopija“.

► Gruodžio 4–6 d. – parodos uždarymo proga parengta speciali ilgojo savaitgalio programa. Vienas iš renginių – uždarymo koncertas: pirma jo dalis vyko Nacionalinėje dailės galerijoje (XX a. antros pusės kompozitorių Filipo Glaso (Philip Glass), Džordžo Krambo (George Crumb) ir Dmitrijaus Šostakovičiaus kūriniai), antra dalis – Vilniaus planetariume (audiovizualinis koncertas-instalacija).

► Spalio 7 d. – įvyko Petro Savickio ir Liudvikos Pociūnienės dokumentinio filmo „Meninykai“ premjera.

► Spalio 14 d. – pradėtas ekskursijų po XX a. Lietuvos dailės ekspoziciją ciklas „Istorijos. Susitikimai“: spalio 14 d. ekskursiją vedė Nacionalinės dailės galerijos vadovė dr. Lolita Jablonskienė, spalio 28 d. – dailės istorikė ir kritikė dr. Linara Dovydaitytė, lapkričio 11 d. – dailės istorikė dr. Giedrė Jankevičiūtė, lapkričio 25 d. su publika bendravo dailės kritikas ir eseistas dr. Alfonsas Andriškevičius, gruodžio 9 d. – dailės istorikė dr. Laima Laučkaitė. Trečiadieniais vyko ekspozicijos edukaciniai užsiėmimai.

► Spalio 15 d. – vyko tarptautinio šiuolaikinės muzikos festivalio „Gaida“ spaudos konferencija. 2009 m. „Gaidos“ festivalio programos tema buvo inspiuruota miesto idėjos.

► Spalio 21 d. – atidarytas Dailės informacijos centras – šiuolaikiška atvira erdvė dailės ir kultūros pažinimui bei tyrinėjimui. Dailės informacijos centras išaugo iš 1993 m. įsteigto Soroso šiuolaikinio meno centro – vienos iš Atviros Lietuvos fondo Kultūros programos dalių – ženkliai prisidėjęs prie šiuolaikinio Lietuvos meno procesų skatinimo ir informacijos apie Lietuvos dailininkus sklaidos per paskutinį XX a. dešimtmetį. 2000 m. pradėjęs veikti Lietuvos dailės muziejuje, dabar jis atvėrė duris lankytojams jau kaip Nacionalinės dailės galerijos Dailės informacijos centras.

► Spalio 23 d. – vyko tarptautinės kūrybinės dirbtuvės-seminarai meno kritikaiams „Three uses of the knife“ tema „Meno kritika išplėstame lauke“. Lektoriai: Janas Vervoertas (Jan Verwoert) (Nyderlandai), Vivjan Reberg (Vivian Rehberg) (Prancūzija), Andersas Kreugeris (Anders Kreuger) (Švedija).

► Spalio 25–31 d. – vyko šiuolaikinės muzikos festivalio „Gaida“ koncertai. Koncertavo „Gaida Ensemble“, (dirigentas – Robertas Šervenikas), Latvijos radijo choras (dirigentas – Sigvardas Klava (Sigvards Klava)), Šv. Kristoforo kamerinis orkestras (dirigentas – Donatas Katkus), solistas – Petras Geniušas; atlikta videoopera „Index of metals“ (kompozitoriaus Faustas Romitelis (Fausto Romitelli) ir videomenininko Paolo Pachini multimedijinis projektas; „Ensemble ICTUS“ (Belgija), Donatienne Michel-Dansac (sopranas).

► Spalio 30 d. – Lietuvos muziejų asociacijos Švietimo sekcija organizavo „Idėjų mugę“, kurios metu buvo pristatomas įdomiausias 2008 m. muziejų edukacinės programos: Panevėžio krašto muziejaus edukacinė programa „Kelionė laiku“ (pelnė geros idėjos apdovanojimą), P. Domšaičio dailės galerijos (Klaipėda) edukacinė programa „Pasakos muziejuje: kas muziejuje gyvena?“, Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus (Klaipėda) edukacinė programa „Viduramžių pramogos ir žaidimai“ (gavo labai geras idėjas apdovanojimą), Vilniaus memorialinių muziejų direkcijos edukaciniai renginiai „Jaunimas – jaunimui: Tomas Venclova. Kultūros ir laisvės skonis“, Rokiškio krašto muziejaus edukacinių programų ciklas „Tūkstantmečio žingsniai per Rokiškio kraštą“, Lazdijų krašto muziejus edukacinė programa „Ar rasim mes į meilę kelią?“, Šiaulių „Aušros“ muziejaus edukacinių programų ciklas „Ekspedicija A.I.N.I.S. (atrask, išgirk, nagrinėk, išsiaiškink, sužinok)“ (laimėjo geriausios idėjos apdovanojimą), Laikrodžių muziejaus (Klaipėda) išvažiuojamoji edukacinė programa „Senoviniai laikrodžiai“, Kretingos muziejaus tęstinis projektas „Senasis Kretingos dvaro parkas – gyvoji istorija“, Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus (Kaunas) edukacinė programa „Animuotos Čiurlionio istorijos“.

► Lapkričio 6 d. – vyko dokumentinio filmo „Kūrybos erdvė“ (rež. Algirdas Tarvydas) apie tapytoją Aloyzą Stasiulevičių premjera. Šis filmas – jau antras bandymas kine atskleisti dailininko A. Stasiulevičiaus kūrybos fenomeną. 1997 m. kino dokumentininkai Juozas Matonis ir Vytautas Damaševičius, antrą dešimtmetį kuriantys filmų ciklą „Menininkų portretai“, vienu pirmųjų savo filmų herojų taip pat pasirinko A. Stasiulevičių. Filmo sukūrimą rėmė Kultūros rėmimo fondas, Vilniaus miesto savivaldybė.

► Lapkričio 12 d. – Teatro ir kino informacijos ir edukacijos centras pristatė naują skaitmeninio metraščio „Lietuvos teatras“ numerį, skirtą reikšmingiausiems 2007–2008 m. sezono Lietuvos dramoms, lėlių ir šokio teatro įvykiams bei iškiliausioms personalijoms. Renginyje dalyvavo metraščio redaktorius Audronis Liuga ir režisierius Juozas Javaitis. 2008 m. pradėtas leisti metraštis yra pirmasis Lietuvoje modernus dvikalbis (lietuvių ir anglų k.) skaitmeninis periodinis kultūros leidinys. Profesionali kritinė teatro refleksija jame derinama su filmuota vaizdine medžiaga.

► Gruodžio 12 d. – vyko susitikimas su meno kritiku ir kuratoriumi Cosmin Costinaș (Rumunija, Nyderlandai). Skaityta paskaita apie diskursyvias parodas ir „Buvusius Vakarus“.

► Gruodžio 13 d. – vyko kamerinės muzikos koncertas. Ingrida Armonaitė (smuikas) ir Leonidas Dorfmanas (fortepijonas, Vokietija) atliko Prokofjevo, Šostakovičiaus, Stravinsko kūrinius.

► Gruodžio 15 d. – vyko Rygoje paskelbto „Swedbanko meno apdovanojimo 2009“ konkurso nugalėtojo tapytojo Jono Gasiūno pristatymas. Surengta spaudos konferencija, kurioje dalyvavo Jonas Gasiūnas, Nacionalinės dailės galerijos vedėja dr. Lolita Jablonskienė. 2000-aisiais metais įsteigtas „Swedbanko meno apdovanojimas“ yra KUMU dailės muziejaus (Estija) ir „Swedbanko“ iniciuotas bendras projektas. Šiemet konkurse dalyvavo menininkai iš penkių Europos šalių.

► Gruodžio 17 d. – vyko šiuolaikinio videomeno peržiūra „Architektūros greičiu“. Buvo rodomi šešių jaunosios ir vidurinėsios kartos Europos menininkų videofilmai, kuriuose svarbus vaidmuo tenka pastatui ir jo problematikai (Anri Sala „Answer Me“ (2008), Kiprianas Geilardas (Cyprien Gaillard) „Desniansky Raion“ (2007); Deimantas Narkevičius „Scena“ (2003); Davidas Malkevičius (David Maljković) „Scene for New Heritage“ (trilogija) (2004–2006); Luke Fowler „An Abbeyview Film“ (2008); Ulla von Brandenburg „Singspiel“ (2009).

► Gruodžio 19 d. – surengtas edukacinis užsiėmimas šeimoms „Dovanoti? Nedovanoti? Pasidaryti pačiam?“.

► Gruodžio 31 d. – surengtas naujmetinis koncertas „Paklausyk, kaip skamba...“. Dalyvavo kamerinis choras „Aidija“ (vadovas – Romualdas Gražinis) ir Agnė Keblytė (arpa). Programoje: Paulo Hindemitas (Paul Hindemith), Benjaminio Briteno (Benjamin Britten), Heinricho Šuto (Heinrich Schütz), Tomaso Luiso de Viktorijos (Tomás Luis de Victoria), Djuko Elingtono (Duke Ellington), Chavjero Busto (Javier Bust), Graystono Iveso (Grayston Ives), Atahualpos Yupanui, Juliaus Sinius ir kt. kompozitorių kūriniai.

■ **Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje** spalio 21 d. – atidaryta budistinių ritininių piešinių paroda. Tai Tibeto kultūrinio ir dvasinio palikimo išsaugojimu besirūpinančios asociacijos *Tibeto kultūros namai* renginių ciklo „Budis mieste“ dalis. Ekspoziciją sudarė pirmą kartą Lietuvoje rodomos unikalios 5 metrų dydžio thanks (ritininiai piešiniai). Parodos metu buvo rengiamos paskaitos apie budizmo istoriją, kultūrinį paveldą, pagrindinius mokymų aspektus, plėtrą Vakaruose.

► Lapkričio 3 d. – ėmė veikti atnaujinta M. K. Čiurlionio kūrinių ekspozicija. Po reikšmingu Lietuvos kultūros įvykiu tapusios parodos Vilniuje „Spalvų ir garsų dialogai. M. K. Čiurlionio ir amžininkų kūryba“ M. K. Čiurlionio darbai sugrįžo į Kauną. Į ekspoziciją sugrįžo sonatos: „Jūros sonata“, „Žvaigždžių sonata“, „Saulės sonata“, naujai atrasta, jau restauruota „Piramidžių sonatos“ Andante dalis ir daugelis kitų paveikslų.

► Lapkričio 10 d. – M. K. Čiurlionio galerijos Muzikos salėje skambėjo pianisto ir kompozitoriaus Michaelio Levino (Michaël Lévin) koncertas.

► Lapkričio 20 d. – vyko koncertas, skirtas muzikės Gražinos Bacevič (Grażyna Bacewicz) 100-osioms gimimo metinėms paminėti. Programoje skambėjo F. Šopeno, A. Radzivilo (A. Radziwiłł), G. Bacevičiaus (G. Bacewicz), K. Šimanovskio (K. Szymanowski), K. V. Banaičio, S. Moniuškos (S. Moniuszko) ir V. Želensko (W. Żeleński) kūryba. Dalyvavo: prof. dr. Raminta Lampsatytė (fortepijonas, Berlynas), Ana Filimovska-Volfinger (Anna Filimowska-Wolfinger) (sopranas, Krokuva).

► Gruodžio 4 d. – skambėjo kamerinio ansamblio „Fresco“ (Svetlanos Margienės (smuikas), Dovilės Sauspreikšaitytės (altas), Rūtos Tamutytės (violončelė) ir Eglės Andrejevaitės (fortepijonas) kvartetėlis) ir Donato Bagursko koncertas.

► Gruodžio 17 d. – pianistės Birutės Vainiūnaitės rečitalis, kuriame skambėjo M. K. Čiurlionio ir S. Vainiūno kūriniai.

► Muziejiaus padalinyje, **M. Žilinsko dailės galerijoje**, spalio 1 d. atidaryta paroda „Aistringoji Lietuvos tekstilė“, pradėjo septyntąją tarptautinę Kauno bienalę TEXTILE 09.

M. Žilinsko dailės ir Kauno paveikslų galerijoje vykusio TEXTILE 09 pradėta menininkų rezidencijos programa „Gyvas požūris“, kurioje visą spalį kūrė apie 60 menininkų iš 20 pasaulio šalių. Projekte dalyvavo dar pusšimtis menininkų, pagrindinė bienalės programa papildžiusių satelitinėmis parodomis. Projekte metu galerijose vyko edukacinė programa „Traukinys B“ (edukaciniai užsiėmimai vaikams ir suaugusiems, kūrybinės dirbtuvės, debatai ir paskaitos).

Kauno dailininkų paramos fondo organizuojama bienalė TEXTILE 09 – tarptautinė šiuolaikinio tekstilės meno paroda, prasidėjusi 1997 metais Kaune trijų Baltijos šalių – Lietuvos, Latvijos, Estijos – profesionalų pasirodymu, o iki šių metų tapusi bene reikšmingiausia ir plačiai visame pasaulyje žinomu šios srities tęstiniu renginiu, kuriame jau yra dalyvavę per 1000 menininkų iš 40 pasaulio šalių.

Kitaip nei ligšiolinėse parodose, kuriose žiūrovui nuo pirmos renginio dienos buvo pristatomi iškiliausių menininkų kūriniai, TEXTILE 09 atidarymo dieną (2009 spalio 1 d.) kūrybinis procesas tik prasidėjo. Po mėnesio veikusių atvirų kūrybinių dirbtuvių menininkai kartu su renginio lankytojais pateikė kūrybinės komunikacijos rezultata. Visą mėnesį vyko ne tik gyvas kūrybos procesas, bet ir edukaciniai, kultūriniai renginiai, viešos veiksmo akcijos, skatinančios interaktyvų meno suvokimo ir vartojimo modelį. Tekstilė šiame tarpdisciplininiame vyksme išryškėjo kaip komunikacijos priemonė, nuoroda, žinia, koncepcija ir būdas pasiekti kuo platesnį visuomenės ratą.

► Lapkričio 4–8 d. – galerijoje rodyti Baltijos šalių dokumentinių filmų festivalio „Ad Hoc: Nepatogus Kinās“ filmai.

► Lapkričio 21 d. – vyko Daivos Povilaitienės pirmos poezijos knygos „Protoevangelija“ pristatymas. Kartu su autore renginyje dalyvavo poetai Robertas Keturakis, Alfās Pakėnas. Savo įžvalgomis dalinosi poetė, kritikė Ramutė Dragenytė, Daivos Povilaitienės poeziją skaitė aktorė Kristina Kazakevičiūtė.

► Lapkričio 25 d. – vyko seminaras „Kauno tekstilės bienalės fenomenas“, skirtas ne tik dailės disciplinų, bet ir kitų specialybių pedagogams, norintiems geriau pažinti šiuolaikinį meną ir pritaikyti šias žinias auklėtinių mokymo procese. Seminaro organizatoriai – M. K. Čiurlionio dailės muziejaus švietimo skyriaus vadovė Violeta Jasevičiūtė ir Kauno pedagogų kvalifikacijos centro metodininkas Alvydas Bakutis.

► Gruodžio 17 d. – atidaryta Lietuvos Respublikos plakatų, sukurtų 1918–1930 m., paroda, kviečianti apžvelgti politinį, ekonominį ir kultūrinį to meto gyvenimą, iš plakatų, nuotraukų ir spaudos fragmentų konstruoti laikmečio realybę, ieškoti ir galbūt rasti analogų su šandieninėmis aktualijomis.

► Muziejaus padalinyje, **Paveikslų galerijoje**, gruodžio 4 d. atidaryta išsami, kelis menininko kūrybos periodus apimanti, Arūno Vaitkūno (1956–2005) darbų paroda „Gyvenimo kvapas“. Atidarymą lydėjo parodos rengėjos A. Barzdukaitės-Vaitkūnienės knygos „Toks gyvenimo kvapas“ pristatymas. Pagal A. Barzdukaitės-Vaitkūnienės 2007–2008 m. portale www.kamanė.lt publikuotus tekstus parengta knyga skirta A. Vaitkūnui atminti.

► Muziejaus padalinyje, **Keramikos muziejuje**, spalio 9 d. atidaryta keturiolikos menininkų kūrybos paroda „Angelo žvilgsnyje“. Valdas Aničas, Audronė Domarkienė, Dalia Ivanauskaitė, Nomedā Jakūnienė, Irmantas Kazlauskas, Laima Mačiulaitytė, Zita Mateiča, Audrys Purlys, Dalia Mozūraitienė, Virginija Laužadienė, Loreta Tarasevičienė, Kristina Zazerskienė, Saulė Želnytė, Albina Žiupsnytė – skirtingų specialybių, iš skirtingų miestų suvažiavę dailininkai, kuriuos vienija bendra vizija – pažvelgti į pasaulį angelo akimis. Parodos atidarymo proga muziejuje koncertavo Kauno žėiūtų gimnazijos folkloro ansamblis „Ale Va“.

► Spalio 15 d. – ėmė veikti stiklo dailininkų kūrybos paroda, skirta profesionalios meno edukacijos Lietuvoje 30-mečiui pažymėti. Dalyviai: Audronė Andrulevičienė, Viktorija Anskaitienė, Ričardas Anskaitis, Sandra Atkočiūtė, Irina Borodina, Agnė Danelevičiūtė-Vaišnienė, Arūnas Daugėla, Vytenis Dzvonkas, Sigita Grabliauskaitė, Valmantas Gutauskas, Vytautas Janulionis, Jaunius Kaubrys, Remigijus Kriukas, Gita Navickienė, Vygantas Paulauskas, Julija Pociūtė, Artūras Rimkevičius, Brigita Rodaitė, Indrė Stulgaitė-Kriukienė, Audrius Vaišnys, Rusnė Vazgienė, Valda Verikaitė.

► Lapkričio 20 d. – atidaryta jungtinė Vilniaus dailės akademijos, Kauno ir sostinės fakultetų, keramikos specialybės studentų paroda „Kaunas – Vilnius 2009“. Projektas skirtas suburti Vilniaus dailės akademijos keramikos specialybės studentus, suteikti galimybę realizuoti individualias idėjas, išreikšti jauno menininko požiūrį į šiuolaikinį meną ir suvokti save kaip aktyvų kultūrinio gyvenimo atstovą.

► Gruodžio 17 d. – atidaryta skirtingų sričių menininkus suvienijusi paroda „Prisiminimai“. Ekspozicijos ašis – anagamos krosnyje degta keramika. Ją lydi bendrų patirčių ir prisiminimų siejami grafikos ir fotografijos darbai. Parodoje darbus pristatė: grafikė Odeta Staponkutė-Juršėnienė, fotografas Rimantas Auzinis, keramikai: Dormantė Penkinski, Jurgis Penkinski, Darius Borisovas, Romualda Svešnikovienė, Vytautas Nalevaika, Jovilė El-Mansour, Rita Matulienė, Valdas Aničas, Vida Juškaitė, Kristina Zezerskienė.

► Muziejaus padalinyje, **A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejuje**, lapkričio 6 d. atidaryta Aušros Andziulytės paroda „Užuominos“. Prieš metus prasidėjęs projektas kvietė pasinaudojant tapytojos *užuominomis* pasinerti į kūrybą – pratešti dailininkės pradėtus tapybos darbus. A. Žmuidzinavičiaus muziejuje atidaryta paroda – ketvirtoji interaktyvaus projekto dalis, kurioje išvysime įvairias A. Andziulytės *užuominų* plėtotes.

► Muziejaus padalinyje, **A ir P. Galaunių namuose**, gruodžio 15 d. vyko fortepijoninės muzikos koncertas „Advento liepsnelės“, kuriame dalyvavo Kauno apskrities J. Gruodžio konservatorijos, A. Kačanausko muzikos mokyklos, Vilniaus „Ažuoliuko“ ir LMTA muzikos mokyklų mokytojų D. Varnienės ir J. Varnaitės-Bliuvienės mokiniai.

► Gruodžio 21 d. – skambėjo M. Petrausko muzikos mokyklos fortepijono klasišės mokytojos R. Varnienės mokinių koncertas „Šv. Kalėdų belaukiant“.

► Muziejaus padalinyje, **Istorinėje LR Prezidentūroje**, gruodžio 18 d. vyko 2009 m. Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus išleisto leidinio „Pasaulio skautėjai – 100 metų“ pristatymas. Leidinyje publikuojama didžioji dalis 2007 m. Istorinėje Lietuvos Respublikos Prezidentūroje Kaune vykusios jubiliejinės parodos „Pasaulio skautėjai – 100 metų“ eksponuotos dokumentinės istorinės medžiagos, kurią papildė parodos atidarymo proga surengtoje konferencijoje „Lietuvos skautai – pasaulio dalis“ skaityti pranešimai. Leidinyje primenama, kokių darbų ėmėsi skautai ir pilietinį bei tautinį ugdymą skatinančios institucijos, kad deramai įprasminėtų visame pasaulyje minėtą garbingą sukaktį. Leidinį parėmė Švietimo ir mokslo ministerija (Ilgalaikė pilietinio ir tautinio ugdymo programa), Kultūros ir sporto rėmimo fondas, Vydūno fondas (JAV).

► Gruodžio 22 d. – Prezidentūroje surengtas vakaras, skirtas susipažinti su vo-

kiečių ekspresionizmo dailininkės Marianos Veriovkinos kūryba. Vakaro metu rodytas Angelikos Licijus (Angelica Lizius) dokumentinis filmas „Dailininkė Mariana Veriovkina“ (Die Malerin Marianne von Werefkin, 2007 m.) iš serijos „Rusai Bavarijoje“ (Russen in Bayern). Taip pat pristatyta dailės istorikės dr. Laimos Laučkaitės knyga, skirta Marianos Veriovkinos (1860–1938) gyvenimui ir kūrybai – „Ekspresionizmo raitelė Mariana Veriovkina“. Filmą ir knygą pristatė Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus direktorius Osvaldas Daugelis ir knygos autorė dr. Laima Laučkaitė.

► **Kauno apskrities pedagoginiame muziejuje** spalio 7 d. vyko ilgalaikės parodos „XX a. pirmos pusės vaizdinės mokymo priemonės. Plakatai. Gamtos mokslai“ atidarymas, kurioje pristatoma įspūdinga gamtininko, visuomenininko, ilgamečio muziejaus direktoriaus V. Ruzgo surinktų vaizdinių mokymo priemonių kolekcija.

► Spalio 15 d. – muziejus ir tautinė lietuvių studentų korporacija „Neo – Lithuania“ kvietė atvykti į renginį „Pasakėlės iš rūsio“, kurio metu buvo demonstruojami seni siaubo filmai neįprastoje muziejaus erdvėje. Renginys buvo skirtas Kauno jaunimo savaitei.

► Lapkričio 10 d. – muziejus bei poezijos ir kitų menų mėgėjų asociacija „Branduma“ kvietė atvykti į poezijos skaitymus „Kalbu savo tėvų tarne“. Renginys įvyko muziejaus konferencijų salėje.

► Lapkričio 12 d. – muziejuje įvyko edukacinis renginys „Kūrybinės dirbtuvės 2: rašto kelias“, kuriame buvo galima pabandyti rašyti senovine rašymo priemone (stiliumi) vaško lentelėje. Renginys įvyko muziejaus ekspozicijos salėje.

► Gruodžio 10 d. – muziejus kartu su Kauno Pagyvenusių žmonių asociacija surengė adventinę popietę „Šviesus laukimo metas“. Dalyvavo KTKC metodininkė Eglė Vindašienė, koncertinė grupė.

► Gruodžio 17 d. – Kauno jaunimo žiniasklaidos centras ir Kauno moksleivių techninės kūrybos centras kartu su muziejumi maloniai kvietė apsilankyti renginyje „Stop kadras“, kuris skirtas jauniesiems fotografams. Programoje pranešimus skaitė lektoriai Gintaras Česonis (Lietuvos fotomenininkų sąjungos Kauno skyriaus pirmininkas), Aleksandras Macijauskas (Lietuvos fotomenininkų sąjungos Kauno skyriaus vicepirmininkas) ir kt.

► Gruodžio 18 d. – Viktoro Kuprevičiaus vidurinės mokyklos merginų choras „Kregždutės“ kartu su muziejumi kvietė visus kauniečius į Kalėdinį vokalinės muzikos koncertą „Baltas, baltas žiedas“.

► Gruodžio 22 d. – Kauno apskrities pedagoginis muziejus kvietė į advento popietę – parodos „Atminties spalvų retrospektyva. Marcelinui Šikšniui – 135“ atidarymą.

► **Kauno IX forto muziejaus** masinių žudynių lauke spalio 25 d. – vyko Kauno žydų bendruomenės ir Kauno IX forto muziejaus organizuotas renginys, skirtas „Didžiosios“ akcijos 68-osioms metinėms paminėti, kai 1941 m. spalio 28–29 dienomis IX forto masinių žudynių lauke buvo nužudyta per 10 tūkst. Kauno geto kalinių. Atminimo renginyje dalyvavo Kauno m. savivaldybės vicemeras Stanislovas Buškevičius, JAV ambasados patarėjas užsienio politikos klausimais Timotis Patrikas Okonoras (Timothy Patrick O'Connor), Prancūzijos ambasadorius Fransua Lomonjė (Francois Laumonier), Rusijos ambasadorius Vladimiras Čchikvadze (Vladimir Chkhikvadze), Kauno žydų bendruomenės nariai. Meninę programą atliko Kauno žydų sekmadieninės mokyklos mokiniai. Renginį vedė aktorius Petras Venslovas. Iš viso renginyje dalyvavo per 100 žmonių.

► Lapkričio 23–27 d. – muziejuje vyko suaugusiųjų švietimo savaitės „Septynios kūrybiškumo dienos – šveitimui, kultūrai, verslui“ renginiai. Lankytojams buvo demonstruojamas R. Bružo filmas „Pabėgimas“, vedamos teminės ekskursijos apie 64 kalinių pabėgimą iš IX forto 1943 m.

► Gruodžio mėnesį, minint 66-ąsias 64 kalinių pabėgimo iš IX forto metines, muziejuje vyko edukacinės pamokos, kurių metu moksleiviai apžiūrėję ekspoziciją apie kalinių pabėgimą, atliko užduotis, praėjo pabėgimo keliu.

► **Lietuvos jūrų muziejuje** pasibaigus vasaros sezonui startavo akcija „Muziejus veža“. Nors nuo spalio vidurio iki balandžio vidurio muziejus ir delfinariumas dirba tik savaitgaliais, tačiau lankytojams siūloma papildomų nemokamų paslaugų ir pramogų. Ne sezono metu bilietų kaina į muziejų ir delfinariumą yra mažesnė. Taip pat tik šiuo metu galima įsigyti specialų šeimininį bilietą, kuriam taikomos papildomos nuolaidos.

Dar viena naujovė: tik šaltuoju metu laiku, nuo lapkričio 7 dienos, rengiamos specialios popietės muziejuje ir delfinariume, kurias veda akvariumo specialistai, gyvūnų prižiūrėtojai, treneriai. Šios popietės delfinariume yra nemokamos, muziejuje vedamos lankytojams, nusipirkusiems bilietą. Delfinariume su lankytojais bendraus treneriai, kurie papasakos apie savo darbą, parodys, kaip gyvena delfinai tada, kai nevyksta pasirodymai. Muziejuje laukia įdomūs susitikimai su ronių, pingvinų ir Šiaurės jūrų liūtų prižiūrėtojais, galimybė pamatyti akvariumo užkulisius, žuvų šėrimą.

Bene viena pagrindinių problemų, atbaidančių lankytojus nuo apsilankymo muziejuje tada, kai lyja ar sniega, buvo ta, kad nuo kelto du kilometrus reikėdavo

iki muziejaus kulniuoti pėsčiomis. Tai itin trikdydavo lankytojus su mažamečiais vaikais. Dabar lankytojai yra nemokamai pavezami muziejaus autobusu.

Lietuvos jūrų muziejus ir dar trys pietinėje Baltijos pakrantėje esantys jūrų muziejai, siekdami pritraukti daugiau lankytojų ir skatinti turizmą pajūrio regionuose, susibūrė tarptautiniam projektui „BalticMuseums 2.0“. Muziejus kartu su kolegomis iš Vokietijos okeanografijos muziejaus, Gdynios akvariumo (Lenkija), Pasaulio vandenyno muziejaus (Kalinigradas, Rusija) bei mokslininkais iš Štralzundo bei Štetino universitetų naujųjų technologijų pagalba kurs modernias lankytojų ir turistų informavimo bei komunikavimo su jais priemones. Šis, trejus metus truksiantis projektas, birželį startavo Štralzunde (Vokietija). Jį finansuoja ES pietinės Baltijos bendradarbiavimo per sieną programos projektas „BalticMuseums 2.0“, kuriam skirta beveik 1 milijono eurų parama.

► Spalio pradžioje projekto dalyviai Gdynėje pristatė daugiakalbės svetainės, skirtos tarptautiniam turizmui, metmenis. Šiam projektui vadovaujantys vokiečių specialistai siūlė be anglų, vokiečių, lietuvių, lenkų bei rusų kalbų įtraukti ir kinų, nes tai yra sparčiai auganti turizmo rinka. Daugiakalbis portalas startuos kitų metų pavasarį.

Dabar Lietuvos jūrų muziejus siūlo elektroninį bilietą tik asmenims, turintiems sąskaitas konkrečiuose Lietuvos bankuose. Vienas iš projekto uždavinių – įdiegti elektroninę bilietų pardavimo sistemą, leidžiančią bilietą nusipirkti iš bet kurio pasaulio taško.

Kitas projekto uždavinys – parengti audiogido paslaugos sistemą, kad muziejų lankytojas lankydamasis ekspozicijoje modernių technologijų pagalba gautų kuo daugiau jam įdomios informacijos.

► Gruodžio 8 d. – Klaipėdos apskrities I. Simonaitės viešosios bibliotekos H. Gerlacho palėpėje buvo pristatoma knyga „Vėjas rėjose. Burlaivių epocha Lietuvoje“. Vakare dalyvavo muziejaus direktorė Olga Žalėnė, knygos sudarytojas Dainius Elertas, istorikas Romaldas Adomavičius bei Kuršių bendruomenės pirmininkas Mikas Balčius.

Tai – pirmoji knyga, skirta burlaivių epochos atspindžiams Lietuvoje: laivams, verslui, kasdienybei, karui, kontrabandai, simboliams. Vaizdingi Lenkijos ir Lietuvos tyrinėtojų pasakojimai bei amžininkų liudijimai supažindina su XVI–XIX a. jūreivių kasdieniniu gyvenimu, jūrinio verslo ypatybėmis, mažai žinomais karybos epizodais ir kt. Knygoje atveriamos ne tik Lietuvos, bet ir Prūsijos, Mažosios Lietuvos praeities atodangos. Straipsnių rinkinys iliustruotas piešiniais, planais, nuotraukomis iš Lietuvos ir Lenkijos muziejų bei privačių kolekcininkų rinkinių, taip pat specialiai šiai knygai sukurtais grafiko Šarūno Leonavičiaus darbais. Vakaro metu buvo eksponuojama keletas originalių piešinių.

► Gruodžio 10 d. – į muziejų iš Melnragės pargabentos amžiaus senumo laivo liekanos. Jas prieš porą dienų į krantą išplovė bangų mūša. Šių nuolaūžų pargabėnimą inicijavo Kultūros paveldo departamento Klaipėdos teritorinis padalinys.

Pasak muziejaus Laivybos istorijos skyriaus vedėjo Romaldo Adomavičiaus, tai gali būti XIX a. pab. – XX a. pr. burlaivio dugno dalis. Dabar jos belikę vos 7 metrai, nors pirmą kartą prieš trejetą metų bangoms ją išplovus į krantą, dar buvo likusi ir borto dalis.

Ties Melnrage yra nuskendęs ne vienas laivas, tad muziejininkai prašo radus audros išplautas į krantą laivo nuolaūžas, pranešti. Jūrų muziejui pargabenti laivo liekanas padėjo UAB „Hidrostatyba“ ir Karinės jūrų pajėgos.

■ **Lietuvos liaudies buities muziejuje** lapkričio 14 d. – įvyko bėgimo varžybos „Per Lietuvą“ – „VIADRUS“ taurės X etapas, kurį organizavo Lietuvos liaudies buities muziejus, VŠĮ „Tarptautinis maratonas“, Žiežmarių bėgimo klubas „Kertus“. Pusės maratono (21 km 098 m) handikape užsiregistravo 142 bėgikai, startavo 115. Varžybose dalyvavo įvairaus amžiaus vyrai ir moterys. Vyriausias tarp bėgusių buvo Algimantas Gaižauskas – 71,5 metų, jauniausi: moterų grupėje Snežana Dopolskaitė – 18, vyrų – šešiolikmečiai Mikas Pociūnas ir Rokas Šambaras, abu gimę tą pačią – 1993 m. kovo 20 d.! Greičiausiai iš moterų trasą įveikė 23 metų Eglė Krištaponytė, klubo „Šviesos kariai“ narė (1 val. 26 min. 31 sek.), tarp vyrų greičiausiai atbėgo 23 metų Mindaugas Viršilas iš klubo „Pilėnai“ (69 min. 25 sek.). Visų amžiaus grupių 1–10 vietų varžybų laimėtojai gavo specialius rėmėjų prizus, o Lietuvos liaudies buities muziejus greičiausiai žemaitį, aukštaitį, dzūką ir suvalkiečių apdovanojo molinėmis puodynėmis.

Gruodžio mėnesį vyko tautodailininkės Zitos Riestienės šiaudinių žaisliukų paroda. Edukaciniams užsiėmimams skirtose tobose kalėdiniais žaisliukais (paukščiukais, angelėliukais, reketukais, žvaigždėmis) padabintos eglės džiugino edukacinių užsiėmimų dalyvių akį.

Visą gruodžio mėnesį vyko edukaciniai užsiėmimai vaikams ir suaugusiems „Atvažiuo Kalėda“. Apsilankė 112 grupių. Tradiciškai papuoštose tobose užsiėmimų metu dalyviai susipažino su Advento, Kūčių, Kalėdų senaisiais lietuvių papročiais ir tradicijomis. Būrė, norėdami sužinoti, kas laukia ateinančiais metais: ar laimingi, sveiki, turtingi bus. Ragavo tradicinių patiekalų, žaidė žaidimus, važinėjo arkliais.

■ **Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje** spalio 17 d. – įvyko VII-ojo Tarptautinio animacinių filmų festivalio „Tindirindis 2009“ vaikų sukurtų filmų peržiūra.

Buvo pristatytos dvi programos – „Gaivaus oro gurkšnis“ ir „Tvirtovių legendos ir istorijos“.

► Spalio 22 d. – surengtas VII-ojo Tarptautinio animacinių filmų festivalio „Tindirindis 2009“ atidarymas. Jo metu buvo pristatytos pagrindinės konkursinės programos, dalyviai ir animaciniai filmai. Atidaryme dalyvavo žymiausi Lietuvos animatoriai – Valentas Aškėnis, Jūratė Leikaitė, Ilja Bereznickas, Nijole Volodkevičiūtė, leva Bunokaitė ir daugelis kitų.

► Spalio 23 d. – įvyko kino kritikės ir dokumentinių filmų režisierės Natalijos Lukinyč paskaita „Rusijos avangardas. Peterburgo menininkų grupė „Mitki“, apie menininkų kūrybą tarybinės cenzūros metu. Paskaitos metu režisierė parodė savo naują dokumentinį filmą apie dailininkų O. ir A. Florentskių šeimą „Neįtikėtini talentai“. Buvo rodomi O. ir A. Florentskių animaciniai filmai.

► Lapkričio 5 d. – įvyko parodos „Lietuvos kinas. 1909–2009“ atidarymas. Paroda supažindina su reikšmingiausiais lietuviškais filmais ir jų kūrėjais, eksponuojama unikalio XX a. pradžios kino technika, žymiausių dailininkų sukurti kostiumai, animacija ir plakatai. Retrospektyviai pristatyti visi ryškiausi Lietuvos kino etapai: Lietuvos kino kūrmosi pradžia, sovietmečio laikotarpis bei šiuolaikinis nepriklausomos Lietuvos kino menas. Daug dėmesio parodoje skiriama Lietuvos kino dokumentikai bei lietuviškajai animacijai. Vienas ryškiausių parodos akcentų – inscenuota istorinio filmo Herkus Mantas (1972 metai) filmavimo aikštelė. Parodos metu muziejuje vyks ta filmų peržiūra.

► Lapkričio 6 d. – atidaryta kultūrinio projekto „Menas senuosiuose Lietuvos dvaruose 2009“ Eugenijaus Nalevaikos akvarelių darbų paroda.

► Lapkričio 17 d. – pristatyta Elegijos Volodkevičiūtės knyga „Lietuvos animacija ir jos meninių formų plėtojimosi pagrindai“. Tai – pirmasis publicistinio pobūdžio darbas, skirtas Lietuvos animacijos raidai ir situacijai nagrinėti. Leidinyje trumpai aprašoma Lietuvos animacijos istorija ir reikšmingiausi šios meno rūšies autorių darbai. Pateikiami interviu su kuriančiais animatoriais. Knygoje mokoma, kaip patiemis sukurti animacinį filmą bei supažindinama su scenarijaus savybėmis.

► Lapkričio 19 d. – įvyko „Vilniaus Europos kultūros sostinė 2009“ projekto „Vilniaus literatūros akademija: pažintys ir jungtys“ antologijos „Vilniaus įkvėpti“ pristatymas. Septyni jaunieji rašytojai ir beveik 40 vertėjų iš įvairių Europos šalių suvienijo kūrybines jėgas ilgiau negu pusmetį kūrybos kalve tapusioje „Vilniaus literatūros akademijoje“. Gausi projekto rengėjų ir dalyvių komanda pristatė neįprasto kolektyvinio darbo rezultata – literatūrinių kūrinių, sukurtų Vilniuje ir Vilniui, antologiją.

► Lapkričio 27 d. – įvyko Vilniaus muzikos mokyklos „Lyra“ pedagogų ir moksleivių Šv. Cecilijos dienai skirtas sakralinės muzikos koncertas.

► Gruodžio 9 d. – atidaryta Mstislavo Dobužinskio rusų kultūros ir estetinio lavinimo centro paroda „Splavų kūrybos simfonija“ iš parodų ciklo „Margaspalvis kūrybos medis“, skirto centro 20-ties metų jubiliejui. Parodoje eksponuojami centro auklėtinių skirtingomis technomis atlikti įvairių žanrų ir skirtingų tematikų darbai.

► Gruodžio 10 d. – įvyko vakaras ir parodos atidarymas „Šimtamečiai – 2009“, skirtas 1909 metais gimusiems Lietuvos menininkams paminėti. Ilgametė muziejus tradicija tapusiame „Šimtamečių“ vakare šiais metais minimi aktorių ir režisierių Kazimieros Kymantaitės ir Juozo Monkaus-Monkevičiaus, teatro ir kino aktorės Olgos Mažeikytės (Zavadskienės), kompozitorių ir dirigentų Jono Bielonio, Broniaus Budriūno, Julijaus Gaidelio, dainininko Kazio Gutausko, dailininkų Alfonso Dargio, Vlado Norkaus ir Semiono Lukackio ir Vilniaus lietuvių dragugijos „Rūta“ jubiliejai. Vakare dalyvavo dirigentas prof. Vytautas Viržonis, teatrologas prof. Aleksandras Guobys, fotografas Andrius Zavadskis, aktorė Agnė Gregorauskaitė, muzikologas Vaclovas Juodpūsis. Koncertinėje vakaro programoje sakmbėjo Stasio Vainiūno kūriniai, kuriuos atliko pianistė prof. Birutė Vainiūnaitė ir Vilniaus Algirdo muzikos mokyklos 6 klasės moksleivė Dovilė Keraitė.

► Gruodžio 16 d. – įvyko Vilniaus Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos J. Bundzaitės ir R. Jurkonienės mokinių koncertas „Kalėdų varpeliai“.

► Gruodžio 18 d. – buvo įteikta Lietuvos kinematografininkų sąjungos premija už geriausią 2008–2009 metų kinematografijos kūrinių (kūrybinį darbą). Renginio metu pirmą kartą buvo įteiktas ir Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus įsteigtas apdovanojimas „Pėda, palikta Lietuvos kino istorijoje“. Prieš trejus metus direktorės Reginos Lopienės pasiūlytas kasmetinis muziejaus apdovanojimas, skirtas žymiausiems ir svarbiausiems kino kūrėjams, lėmusiems Lietuvos kino meno raidą. Ateityje, baigus LTMKM pastatų komplekso rekonstrukciją, muziejaus kieme bus atidaryta apdovanojimų režisierių, operatorių, aktorių ir kitų žymių kino pasaulio atstovų bronzos įspausių pėdų alėja.

► Gruodžio 19 d. – įvyko Vilniaus Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos mokinių koncertas.

► Gruodžio 21 d. – įvyko Tuskulėnų vidurinės mokyklos vaikų koncertas.

■ **Maironio lietuvių literatūros muziejuje** spalio 1 d. – atidaryta paroda „Bernardas Brazdžionis – 1939 m. Valstybinės literatūros premijos laureatas“.

► Spalio 6 d. – muziejuje atidaryta tekstilės darbų paroda „Tikiu“, skirta žmogaus sielos ir gamtos ekologijai (dailininkė – Valerija Kiškienė).

► Spalio 12 d. – muziejuje organizuotas vakaras poeto Alfonso Maldonio 80-osioms gimimo metinėms. Dalyvavo literatūrologė, dr. Donata Mitaitė, literatūros

kritikas Valentinas Sveticas, poeto žmona Idalija Maldonienė, aktorė Gražina Urbonaitė, pianistė Sonata Bielionytė, poeto studijų draugės Marija Macijauskienė ir Elena Cemnolonskienė.

► Spalio 14 d. – muziejuje Trečiojo amžiaus universiteto Menų fakulteto klausytojams muziejininkas Alfas Pakėnas skaitė paskaitą apie Juozą Tumą-Vaižgantą ir pristatė parodą „Neužmirštas Vaižgantas“.

► Spalio 15 d. – Dalius Jazukevičiūtės knygos „Stiklinis paukštis“ sutiktuvs muziejuje. Kartu su autore dalyvavo leidyklos Alma littera redaktorė-koordinatorė Vaiva Ališankienė, rašytojos Dovilė Zelčiūtė ir Aldona Ruseckaitė, fortepionu grojo Guostė Tamulynaitė.

► Spalio 22 d. – muziejuje vyko konferencija „Šiuolaikinė lietuvių literatūra: muziejinė vertybė ar sezono mada“. Dalyvavo hum. m. habil. dr. Elena Baliutytė, hum. m. dr. Solveiga Daugirdaitė, hum. m. dr., doc. Dalia Kuizinienė, Kauno rajono Jonučių vidurinės mokyklos mokytoja-ekspertė Zigruta Petraitienė, hum. m. dr., doc. Marijus Šidlauskas, hum. m. dr., doc. Regimantas Tamošaitis, hum. m. dr., doc. Dainius Vaitiekūnas, hum. m. habil. dr. (LTLI) Jūratė Sprindytė, Lietuvos rašytojų sąjungos leidyklos vyriausiasis redaktorius Valentinas Sveticas, hum. m. dr., doc. Indrė Žakevičienė,

► Spalio 27 d. – muziejuje atidaryta paroda „Lekia dainos iš jaunos krūtinės“, skirta L. Giros 125-mečiui.

► Spalio 27 d. – muziejuje organizuotas poeto Valdo Daškevičiaus kūrybos vakaras su nauja knyga „Netiesioginiai įrodymai“. Dalyvavo poetas Valdas Daškevičius, literatūrologas, leidyklos „Homo liber“ direktorius Vilius Gužauskis, doc., dr. Indrė Žakevičienė, poetas, savaitraščio „Nemunas“ vyriausiasis redaktorius Viktoras Rudžianskas, dainų autorė ir atlikėja Ilona Papečkaitė, vakarą vedė poetė Erika Drungytė.

► Spalio 28 d. – atidaryta paroda „Nereikalingas žmogus?“, skirta E. Mieželaičiui 90-mečiui.

► Spalio 29 d. – muziejus pakvietė į Kauno kunigų seminarijos auklėtinių poezijos ir minties vakarą „Spalio kontūrai“.

► Lapkričio 3 d. – muziejuje atidaryta paroda „Simonui Stanevičiui – 210“.

► Lapkričio 4 d. – muziejuje vyko Eduardo Mieželaičiui 90-ųjų gimimo metinių minėjimas. Dalyvavo literatūrologė, hum. m. habil. dr. Elena Baliutytė, poeto žmona Elena Mieželaitienė ir dukra Daina Mieželaitytė, poetas, eseistas, vertėjas Petras Palilionis, aktorė Vilija Grigaitytė, pianistė Sonata Bielionytė, muziejininkas Edmundas Kazlauskas.

► Lapkričio 6 d. – Maironio dramos „Kęstučio mirtis“ skaitymas, skirtas Maironio 147-osioms gimimo metinėms. Skaitė įvairių Kauno teatrų aktoriai. Idėjos autorius – režisierius Andrius Žiūras.

► Lapkričio 11 d. – muziejuje Trečiojo amžiaus universiteto Menų fakulteto klausytojams Bernardo Brazdžionio rinkinio skyriaus vedėja Jūratė Ivanauskienė skaitė paskaitą „Bernardo Brazdžionio asmenybė ir veikla“.

► Lapkričio 12 d. – muziejuje atidaryta paroda „Danieliui Kleinui – 400“.

► Lapkričio 13 d. – Vytauto Čepliausko kūrybos vakaras „Atsiverk į mane“. Dalyvavo poetė ir prozininkė Aldona Ruseckaitė, prozininkas Rimantas Marčėnas, poetas ir prozininkas Robertas Keturakis, skaitovė Daina Kazlauskaitė, pianistė Šviesė Čepiauskaitė.

► Lapkričio 14 d. – vyko Tradicinio respublikinio moksleivių skaitovų konkurso 1-asis turas.

► Lapkričio 25 d. – Liudo Giros 125-ųjų gimimo metinių minėjimas. Dalyvavo muziejininkė Nijolė Raižytė, aktorė Laima Rupšytė, kanclėmis grojo Jurga Senkutė.

► Lapkričio 27 d. – poetės, dailininkės Daivos Molytės eilėraščių vakaras „Iš laiko etiudų“. Dalyvavo literatūrologė Dalia Kuizinienė, smuikininkė Kristina Katavičiūtė, aktorė Olita Dautartaitė.

► Lapkričio 25 d. – Liudo Giros 125-ųjų gimimo metinių minėjimas. Dalyvavo muziejininkė Nijolė Raižytė, aktorė Laima Rupšytė, kanclėmis grojo Jurga Senkutė.

► Lapkričio 27 d. – poetės, dailininkės Daivos Molytės eilėraščių vakaras „Iš laiko etiudų“. Dalyvavo literatūrologė Dalia Kuizinienė, smuikininkė Kristina Katavičiūtė, aktorė Olita Dautartaitė.

► Lapkričio 27 d. – muziejuje atidaryta Daivos Molytės-Lukauskienės tapybos darbų paroda „Iš laiko etiudų“.

► Lapkričio 28 d. – muziejuje vyko Tradicinio respublikinio moksleivių skaitovų konkurso II-asis turas.

► Gruodžio 3 d. – poeto, prozininko, 2009-ųjų metų Petro Cvirkos literatūrinės premijos laureato Vlado Kalvaičio kūrybos vakaras su nauja apsakymų knyga „Svečias iš Magadano“. Kartu su autoriumi dalyvavo rašytojas Viktoras Rudžianskas, poetė, dr. Erika Drungytė, poetė, muzikė Irma Labokė, smuiku grojo Chaimas Šusteris, vakarą vedė Aldona Ruseckaitė.

► Gruodžio 9 d. – muziejus kvietė Trečiojo amžiaus universiteto Menų fakulteto klausytojus bei visus besidomiuojančius į popietę, skirtą Bernardo Brazdžionio atminimui. Dalyvavo aktorė Olita Dautartaitė ir smuikininkė Kristina Katavičiūtė. Pranešimą „Kitas Bernardas Brazdžionis“ skaitė B. Brazdžionio rinkinio skyriaus

vedėja J. Ivanauskienė. Popietės pabaigoje organizuotas konkursas „O tortų torte“, nugalėtojai apdovanoti prizais.

► Gruodžio 11 d. – vyko Birutės Jonuškaitės kūrybos vakaras ir naujausios knygos „Baltų užtrauktukų tango“ sutiktuvs. Kartu su autore dalyvavo literatūrologas Regimantas Tamošaitis, knygoje esančių laiškų autorė, dailėtyrininkė Danutė Jedzinskienė, aktorė Dalia Michelevičiūtė, gitara grojo Artūras Kelpša, vakarą vedė Aldona Ruseckaitė.

► Gruodžio 17 d. – surengtas tradicinis, septynioliktasis Moterų literatūros ir muzikos vakaras. Dalyvavo rašytojos Daiva Čepauskaitė, Zita Gaižauskaitė, Irma Labokė, Marija Macijauskienė, Tautvyda Marcinkevičiūtė, Raimonda Mikuckytė, Eglė Perednytė, Aldona Elena Puišytė, Nijolė Raižytė, Aldona Ruseckaitė, Enrika Striogaitė, Violeta Šoblinskaitė, Rita Vinciušienė, Dovilė Zelčiūtė, aktorės Virginija Kochanskytė ir Laima Rupšytė, pianistė Beata Vingraitė. Vakarą svečias – klarnetininkas Valdas Andriūškevičius.

► Gruodžio 17 d. – muziejuje atidaryta paroda „Moterų kūrybos vakarų akimirkos“.

► Gruodžio 21 d. – vyko Kalėdinis poezijos ir muzikos vakaras. Dalyvavo kunigas ir poetas Skaidrius Kandravičius, aktorius Aleksandras Rubinovas, solistė Sabina Martinaitė, koncertmeisterė Audronė Eitmanavičiūtė, LMA Kauno fakulteto doc. Sabinos Martinaitės dainavimo klasės studentai Andrius Apšega, Mantas Gacevičius, Žygmantas Galinis, Maciej Ufniak.

► Gruodžio 30 d. – muziejuje atidaryta paroda „Maironio spamo palytėta...“, skirta Danutės Lipčiūtės-Augienės 95-mečiui.

► Muziejaus padalinys, **Vaikų literatūros muziejus**, lapkričio 13 d. pakvietė į Šiaurės šalių bibliotekų savaitės renginį „Draugystės tiltai“. Renginio metu Kauno Kazio Binkio teatro vaikų grupė inscenizavo Andrius Snerio Magnasono (Andri Snaer Magnason) knygos „Mėlynosios planetos istorija“ ištrauką, mokiniai atliko meninę programą „Draugai iš Šiaurės“, buvo apdovanoti rašinių ir piešinių konkurso „Draugaukime taikiai“ nugalėtojai.

► Lapkričio 19 d. – muziejus kvietė į Knygos ir šviesos šventės renginį „Karo ir taikos tema literatūroje ir mene: moters paveikslas“. Renginio metu pranešimus skaitė LLTI doc. dr. Solveiga Daugirdaitė, VDU hum. m. dr. Asta Gustaitienė, ŠPU doc. Irena Baliulė, Maironio lietuvių literatūros muziejaus direktorės pavaduotoja Raminta Antanaitienė.

► Lapkričio 19 d. – 4–6 klasių moksleiviai dalyvavo Juozo Tumo-Vaižganto jubiliejui skirtame renginyje „Gamtoje – neišsami džiaugsmo šaltiniai“. Dalyvavo aktorė Olita Dautartaitė ir Vaižganto memorialinio muziejaus vedėjas Alfas Pakėnas.

► Gruodžio 2 d. – muziejuje atidaryta Eglutės žaislų paroda, apdovanoti konkurso nugalėtojai, sekta ir vaidinta V. Žilinskaitės pasaka „Murzės naktis“.

► Muziejaus padalinyje, **Salomėjos Nėries memorialiniame muziejuje**, spalio 3–4 d. vyko tradicinis kūrybinis pleneras *Plastika + žodis 2009*. Dalyvavo Juozas Šilvinskas, Ingrida Šakinytė, Sigitas Straigis, Romualdas Čarna, Česlovas Banys, Gintaras Pankevičius ir kiti dailininkai. Savo kūrybą skaitė rašytojai Aldona Ruseckaitė, Rita Vinciušienė, Edmundas Janušaitis, Rimantas Klusas, Petras Venclovas. Renginys skirtas poetės Salomėjos Nėries 105-osioms ir architekto, dailininko Algimanto Mikėno 80-osioms gimimo metinėms.

► Spalio 4 d. – atidaryta paroda „Plastika + žodis 2009“.

► Lapkričio 16 d. – organizuotas literatūros vakaras „Lauk manęs pavakary...“, skirtas Salomėjos Nėries 105-osioms gimimo metinėms. Vakarą metu aktorė Dalia Jankauskaitė pristatė naują programą „Salomėja... eskizas portretui, eilės, laiškai, dienoraščiai...“. Gitara grojo Artūras Kelpša, muziejininkė Asta Vileniškytė skaitė pranešimą „Fragmentai iš susitikimų: Petras Cvirka, Kostas Korsakas, Bronys Raila“.

► Lapkričio 16 d. – S. Nėries muziejuje atidaryta paroda „Trečioji karta“.

► Gruodžio 19 d. – muziejus visus besidomiuojančius tarpukario mada pakvietė į „Skrubėlėtąją popietę“. Renginio metu muziejininkė Asta Vileniškytė skaitė paskaitą „Salomėjos Nėries įvaizdis Vakarų mados kontekste“, rinkta gražiausia ir įdomiausia skrubėlėtaitė, jos savininkė apdovanota.

► Muziejaus padalinyje, **Juozo Grušo memorialiniame muziejuje**, lapkričio 18 d. vyko Lietuvos vardo tūkstantmečio paminėjimo popietė. Sceninę kompoziciją pagal Kristijono Donelaičio ir Ričardo Mikutavičiaus kūrybą „Variacijos donelaitiška tema *Artėk*“ atliko mėgėjų teatras „Aira“, režisierė Zita Klivavičienė.

► Lapkričio 27 d. – paminėtas rašytojo J. Grušo 108-asis gimtadienis. Dalyvavo poetas Algimantas Mikuta, aktorės Lili Laucevičienė ir Laima Rupšytė-Strazdauskienė, pianistė Ieva Rakitaitė, dramaturgo bičiuliai ir artimieji. Veikė paroda „Gyvųjų sienojų namai“.

► Lapkričio 27 d. – atidaryta paroda „Gyvųjų sienojų namai“, skirta J. Grušo 108-osioms gimimo metinėms.

► Muziejaus padalinyje, **Juozo Tumo-Vaižganto memorialiniame muziejuje**, spalio 16 d. vyko kultūros gyvenimo žurnalo „Naujoji Romuva“ naujausiojo numerio (2009/3) pristatymas. Dalyvavo žurnalo vyr. redaktorius Andrius Konickis, poetės Rita Makselytė, Rasa Ercmonienė, prozininkai Rimantas Marčėnas ir Petras Venclovas, Nepriklausomybės Akto signataras Algirdas Patackas, tautodailininkė Eglė Vindašienė ir etnologė Laura Lukenskienė.

► Gruodžio 15 d. – poeto Sigito Gedos mirties metinių minėjimas „Ne dėl to aš buvau čia atėjęs“ ir pominėtinės esė knygos „Vasarė ajero šneka“ pristatymas. Dalyvavo knygos redaktorius Alius Grėbliūnas, aktorė Kristina Kazakevičiūtė, poetas Donaldas Kajokas, „Naujosios Romuvos“ vyr. redaktorius Andrius Konickis, Jonas Balčius ir Raimondas Polis. Fleita grojo Monika Ryškutė.

■ **Šiaulių „Aušros“ muziejaus** padalinyje, **Ch. Frenkelio viloje**, spalio 1–4 ir 8–11 d. – vyko XI tarptautinio mažųjų kino formų festivalio „Tinklai'09“ filmų peržiūros. Per aštuonias festivalio dienas lankytojams buvo parodyta šimtas keturiasdešimt trumpametražių filmų iš šešiolikos šalių. Dauguma demonstruotų filmų – pelnę įvairius tarptautinių festivalių apdovanojimus.

► Spalio 13 – lapkričio 3 d. – Ch. Frenkelio viloje veikusioje parodoje „Šiauliai istorijos šaltiniuose“ įvyko keturi istorijos vakarų ciklo renginiai, kuriuose kartą per savaitę paskaitas skaitė Šiaulių universiteto docentas Jonas Sireika, doc. dr. Rita Regina Trimonienė, dr. Ernestas Vasiliauskas ir Šiaulių apskrities archyvo direktoriaus pavaduotojas Virginijus Nekrašas. Istorijos vakarų tikslas – kuo plačiau skleisti istorijos žinias visuomenei, siekti, kad lankytojai plėstų savo akiratį ir turiningai praleistų laisvalaikį.

► Spalio 20–24 ir 27–31 d. – vyko nemokamos keliaujančios kino programos „Amerikos fragmentai – JAV dokumentika šiandien“ filmų peržiūros. Žiūrovai galėjo išvysti dvyliką šios programos filmų.

► Spalio 22 d. – vyko Šalkauskių šeimos atminimo vakaras, skirtas žymaus visuomenės veikėjo, Šiaulių miesto burmistro, gydytojo Julijono Šalkauskio 160-osioms gimimo metinėms. Atminimo vakaro partneris – Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazija, dalyviai: S. Šalkauskio sūnus fizikos mokslų daktaras Julius Šalkauskis, vienas S. Šalkauskio premijos laureatų – prof. Vytenis Rimkus.

► Lapkričio 5–8 ir 12–15 d. – vyko tradicinis VII tarptautinis animacinių filmų festivalis „Tindirindis 2009“. Šiaulių žiūrovai galėjo išvysti 24 konkursinių programų filmus, tarp kurių – garsių režisierių, debiutantų, studentų kūryba iš įvairiausių pasaulio šalių, naujausia lietuvių autorių sukurta animacija, užsienio režisierių trumpametražiai ir pilnametražiai filmai, pelnę užsienio festivalių prizus bei nominacijas.

► Nuo lapkričio 5 d. – eksponuojama latvių dailės klasiko Gederto Eliaso (1887–1975) kūrybos paroda „Gederto Eliaso tapyba“ iš Jelgavos Gederto Eliaso istorijos ir dailės muziejaus. Lapkričio 9 d. vykusiame parodos atidaryme, skirtame Latvijos nepriklausomybės dienai, dalyvavo parodos globėjas – Latvijos Respublikos ambasadorius Lietuvoje J. E. Hardijus Baumanis, Latvijos Seimo narė J. Kursitė–Pakulė, Jelgavos meras A. Ravinis, Jelgavos G. Eliaso istorijos ir dailės muziejaus direktorė G. Grasė ir jos pavaduotoja M. Kaupelė, Šiaulių miesto meras G. Mikšys. Personalinė G. Eliaso paroda Lietuvoje eksponuojama pirmą kartą.

► Lapkričio 18–21 d. – vyko trečioji, kol kas vienintelio Baltijos ir Šiaurės šalyse, dokumentinių filmų žmogaus teisių tema festivalio „Ad Hoc: nepatogus kinas“ nemokamos filmų peržiūros. Demonstruoti aštrūs, kritiški, jautrūs, filosofija prisodrinti filmai, žiūrovams pateikiantys tai, kas gyvenime dažnai nutylima, apie ką per mažai kalbama viešojoje erdvėje.

► Gruodžio 11 d. – vyko tradicinis Muziejaus bičiulių klubo vakaras, kurio tikslas – sukviesti muziejaus bičiulius bendrai kalėdinei šventei, pasidžiaugti per metus nuveiktais darbais, pagerbti esamus bei naujus klubo narius. Šiemetiniame vakare pristatyta „Aušros“ muziejų reprezentuojanti saldinių dėžutė ir už rėmėjų lėšas įsigytas fortepijonas. Šventiniame koncerte dainavo auksinio balso konkurso „Triumfo arka“ dalyvė Diana Tiškoviaitė.

► Muziejaus padalinyje, **Aušros alėjos rūmuose**, spalio 1 d. atidaryta Šiaulių dailės mokyklos mokinių retrospektyvinė darbų paroda. Joje pristatyti 36 pastaraisiais metais mokinių sukurti piešimo, akvarelės, aliejinės tapybos, grafikos ir odos plastikos darbai. Paroda veikė iki 2009 m. lapkričio 28 d.

► Lapkričio 28 d. – atidaryta Šiaulių krašto tautodailininkų jubiliatų kūrybos paroda. Kasmetinės parodos pagrindas – tekstilės dirbiniai: juostos, megzti rūbai, skaros. Nemažai eksponuota tapybos, skulptūros, keramikos, medžio drožybos, metalo plastikos, pynimo iš vytelių ir šiaudų darbų. Parodos atidaryme dalyvavo tautodailininkų folkloro ansamblis „Margulis“, vadovaujamas tautodailininkės Birutės Poškienės. Advento giesmės giedoją Šiaulių moksleivių namų merginų ansamblis „Diemedėlis“, kuriam vadovauja tautodailininkė Valerija Berteškienė.

► Nuo gruodžio 4 d. – eksponuota vilniečio tautodailininko Klaido Navicko karpinių paroda „Senieji mūsų dievai, dievybės ir mitinės būtybės“. Nuo 1988 m. karpinius kuriantis teisininkas darbus jau yra pristatęs daugelyje parodų Lietuvoje bei užsienyje.

► Muziejaus padalinyje, **Fotografijos muziejuje**, spalio 9 d. atidaryta Lietuvos spaudos fotografų geriausių praėjusių metų darbų paroda. Tradicinėje parodoje pristatyti aštuntą kartą rengto Lietuvos spaudos fotografijų konkurse geriausiais pripažinti darbai, tarp kurių ir šiauliečių fotografų kūriniai. Paroda veikė iki 2009 m. spalio 17 d.

■ **Trakų istorijos muziejuje** spalio 27 d. – paminėtos Vytauto Didžiojo mirties metinės.

► Gruodžio 8 d. – muziejuje visuomenei pristatytas naujas muziejaus katalogas

„Pirnių lobiai“ bei kartu su leidykla „Darlis“ išleistas albumas „Trakai: praeities vaizdai“.

► Gruodžio 16 d. – **Trakų salos pilyje** atidaryta fotomenininko A. Aleksandravičiaus fotografijų paroda „LDK atgarsiai. Gudija“ iš ciklo „A. Mickevičiaus takais – aktualusis paveldas Baltarusijoje – bendras praeities simbolis“.

► Gruodžio 30 d. – Trakų salos pilyje centrinių rūmų ekspozicijoje atidaryta atnaujinta salė „Karaimai ir totoriai Lietuvoje“. Eksponuojamos muziejinės vertybės supažindina lankytojus su abiejų tautinių mažumų, gyvenančių Lietuvoje, karaimų ir totorių dvasiniu ir materialiniu kultūros paveldu, kalba bei religija. Trakų istorijos muziejus, atidarydamas šią salę, pristatė visuomenei 5 atnaujintas sales ir užbaigia 2007–2009 metų ekspozicijos atnaujinimo darbus.

■ **M. ir K. Petrauskų lietuvių muzikos muziejaus** padalinyje, **J. Gruodžio memorialiniame muziejuje**, spalio 16 d. – vyko susitikimas su kompozitoriumi, Nacionalinės premijos laureatu Ryčiu Mažuliu. Rytis Mažulis kalbėjo apie savo kūrybos principus, iš įrašų skambėjo jo vokaliniai, kameriniai, kompiuteriniai, mikrotoniniai kūriniai. Buvo rodoma vaizdinė medžiaga – partitūrų pavyzdžiai, fotografijos, filmų, kūrinių fragmentai, ištraukos iš D. Kutavičienės sukurto kompiuterinės knygos (serija „Lietuvos menininkai“). Kompozitorius atsakinėjo į klausimus apie kūrybą ir gyvenimą. Vakara vedė muziejninkė muzikologė Aušra Strazdaitė-Ziberkienė.

► Spalio 23 d. – vyko susitikimas su kompozitoriumi Mariumi Baranausku iš renginių ciklo „Žodžiai, garsai, vaizdai“. Renginio metu vyko pokalbiai apie kūrybą ir gyvenimą, iš įrašų skambėjo Mariaus Baranausko kameriniai, vokaliniai, kompiuteriniai, orkestriniai kūriniai, buvo rodoma vaizdinė medžiaga – partitūrų pavyzdžiai, fotografijos, kūrinių fragmentai. Vakara vedė muziejninkė muzikologė Aušra Strazdaitė-Ziberkienė.

► Lapkričio 11 d. – pradėtas paskaitų ciklas „Etninės muzikos bruožai akademiniame muzikoje: J. Gruodis ir jo mokiniai“. Pirmoji paskaita – „Juozas Gruodis“. Paskaitų lektorius – etnomuzikologas, Vytauto Didžiojo universiteto etnologijos ir folkloristikos katedros profesorius habil. dr. Romualdas Apanavičius.

► Gruodžio 1 d. – vyko pedagogo ir kompozitoriaus Vladimiro Majorovo autorinis koncertas. Programoje skambėjo nuotaikingos pjesės fortepionui iš jo rinkinio „Vaikystės akimirkos“. Atlikėjai – Kauno apskrities J. Naujalo muzikos gimnazijos bendrojo fortepiono skyriaus mokiniai. Dalyvavo autorius. Koncertą vedė mokytoja Marta Lapinskienė.

► Gruodžio 18 d. – koncertavo Miglė Serapinaitė (smuikas) ir Vaida Kirvelytė (fortepijonas). Programoje skambėjo F. Mendelsono (F. Mendelssohn), A. Šnitkės (A. Schnittke), V. A. Mocarto (W. A. Mozart), F. Šuberto (F. Schubert), K. Debiusi (C. Debussy) ir Dž. Suko (J. Suk) kūriniai.

► Gruodžio 30 d. – vyko koncertas „Susitikim po Kalėdų“. Dalyvavo Marija Vaitekūnaitė (vokalas) ir Greta Žukauskaitė (fortepijonas). Programoje skambėjo J. Gruodžio, J. Cechanovičiaus, L. Abario, G. Geršvino (G. Gershwin), J. Bramso (J. Brahms), V. A. Mocarto (W. A. Mozart), Š. Guno (Ch. Gounod), M. K. Čiurlionio, K. Debiusi (C. Debussy) vokaliniai ir fortepjoniniai kūriniai.

► Spalio 2 d. – po renovacijos lankytojai buvo pakviesti į **K. Petrausko memorialinį butą**, kaip atskirą, savarankišką muziejaus ekspozicijų dalį. Lankytojams buvo pristatyti atnaujinti memorialiniai kambariai: K. Petrausko kabinetas, E. Žalinkevičaitės-Petrauskienės kambarys bei svetainė. Dalis memorialinių baldų yra restauruoti, atstatytos originalios sienų, grindų spalvos, langų forma. Viename iš kambarių eksponuojama Petrauskų namo istorija ir Petrauskų giminės geneologinis medis, kitame – paroda „K. Petrausko gyvenimo ir kūrybos apžvalga“ (ekspozicijų autorė – muziejninkė Vida Bingelienė). Pristatomi UAB „Terra media“ būsimų ekspozicijų projektai ir pastato renovacijos eigos fragmentai. Buto virtuvė tapo edukacine klase – joje veiks terminalas, kuris leis susipažinti su K. Petrausko memorialinio buto ekspozicija, pasižiūrėti filmuotą medžiagą, pasiklausyti autentiškų K. Petrausko įrašų. Lankytojai galės nusifotografuoti su edukacinio projekto „Teatras: scena ir užkulisiai“ Š. Guno operos „Faustas“ personažų maketais, tarsi patys tapdami operos veikėjais. Po ekspozicijų pristatymo viename memorialinio buto kambarių įvyko vokalinės muzikos koncertas. Jame dalyvavo Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Kauno fakulteto dainavimo katedros doc. Sabinos Martinaitės ir lektorės Audronės Jitmanavičiūtės dainavimo klasės studentai, tarptautinių konkursų laureatai – Jomantė Šležaitė, Marija Vaitekūnaitė, Mangirdas Dapkus, Mantas Gacevičius, Erika Grigaitytė, Andrius Apšega. Renginys buvo skirtas Pasaulinei muzikos dienai.

► Lapkričio 17 d. – pradėtas žymių lietuvių muzikų meilės laišku skaitymo ciklas „Tik tau, mano meile!“ Pirmojo vakaro tema – „Kipras Petrauskas Sankt Peterburge“. Vakara vedė muziejninkė Vida Bingelienė ir Aušra Strazdaitė-Ziberkienė.

► Gruodžio 16 d. – vyko koncertas „Šventųjų Kalėdų belaukiant...“. Dalyvavo Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Kauno fakulteto dainavimo katedros doc. Jūratės Bukauskaitės studentės Gretė Grigaitytė, Aistė Žilinskaitė, Laura Povilaitytė, Eglė Šeštokaitė, koncertmeisteris Dainius Kepežinskas. Koncerto vedė doc. Jūratė Bukauskaitė.

Dėl nebaigtos M. ir K. Petrauskų lietuvių muzikos muziejaus renovacijos, koncertų salė dar neįrengta. Todėl svarbesni renginiai buvo organizuoti kitose salėse.

► Spalio 19 d. – **Kauno menininkų namuose** vyko minėjimas-koncertas, skirtas dainininko Antano Kučingio 110-osioms gimimo metinėms. Programoje: A. Kučingio įdainavimai; muzikologės Kristinos Mikulčiūtės-Vaitkūnienės pranešimas; A. Kučingio scenos partnerės Bernardos Petravičiūtės, vaikaičių Jūratės Šleinytės ir Kęstučio Šleinio, mokytojos Ramutės Kaupelytės – Jonušienės prisiminimai; koncertas, kuriame dalyvavo Kauno muzikinio teatro solistai Juozas Janušaitis, Tomas Ladiga, Juozas Malikonis, Liudas Mikalauskas, koncertmeisterės Ligija Richterytė – Janulevičienė ir Audronė Eitmanavičiūtė.

► Gruodžio 4 d. – **Kauno apskrities J. Naujalis muzikos gimnazijoje** vyko leidinio „Juozas Naujalis“, Kaunas, M. ir K. Petrauskų lietuvių muzikos muziejus, 2009, pristatymas. Dalyvavo leidinio sudarytoja muziejininkė muzikologė Kristina Mikulčiūtė-Vaitkūnienė, prof. Petras Bingelis. J. Naujalis vokalinis ir instrumentinis kūrinys atliko jo vardo gimnazijos mokytojai ir mokiniai.

► Spalio 4–16 d. – Kauno muzikiniame teatre eksponuota kilnojamoji paroda „Legendiniam bosui Antanui Kučingui 110“. Parodą parengė muziejininkės Vida Bingelienė, Aušra Strazdaitė-Ziberkienė, Deimantė Kondrotaitė. Ta pati paroda eksponuota Kauno menininkų namuose minėjimo metu spalio 19 d.

► Spalio 23 – lapkričio 23 d. – paroda „Kauno valstybiniam chorui 40“ ir lapkričio 25 – gruodžio 21 d. paroda „Kompozitoriui, choro dirigentui Broniui Budriūnui 100“ eksponuotos **Kauno filharmonijoje**. Abi parodas parengė muziejininkė Vida Bingelienė.

■ **Alytaus kraštotyros muziejuje** rugsėjo pabaigoje – buvo atidaryta paroda apie Alytaus rajono ir miesto piliakalnius – „Mūsų protėvių dvasiai“. Parodos autorių (istorijos skyriaus vedėjos V. Jenčiulytės, muziejinko A. Balčiūno ir dailininkės G. Markevičienės) tikslas – supažindinti visuomenę su šiuo unikaliu Lietuvos kultūrinio ir istorinio paveldo.

Kaip sakė parodos kuratorė V. Jenčiulytė, piliakalniai (unikalūs gynybiniai įtvirtinimai) naudoti beveik visoje Europoje. Lietuvoje jie išsilaikė ilgiausiai (iki XV a. pradžios), todėl yra išskirtinis Lietuvos archeologinis paveldas. Šiandien piliakalniai yra krašto istorijos liudininiai, turi mokslinę, pažintinę, rekreacinę vertę, praturtina Lietuvos kraštovaizdį. Parodoje pateikiama medžiaga apie beveik trisdešimt Alytaus rajone esančių saugomų piliakalnių: apie jų amžių, tyrinėtų piliakalnių teritorijose aptiktus archeologinius radinius, apie žodinį su piliakalniais susijusį paveldą – mistikos ir stebuklų kupinas legendas.

Parodos atidaryme dalyvavusi viešnia – Kultūros paveldo departamento direktorė D. Varnaitė džiaugėsi gražiu paveldosaugininkų ir muziejinkų bendradarbiavimu, pasidžiaugė, kad ši graži muziejinkų iniciatyva primena valdžios žmonėms būtiną saugoti paveldą. O paprastus miestelėnus, be teikiamų istorinių žinių, paroda maloniai nustebino pagamintais piliakalnių maketais ir archajiškai temai panaudotomis moderniomis priemonėmis.

► Spalio 21 d. – muziejuje vyko dr. Helmuto Šabasevičiaus dailės istorijos paskaita „Liudo Truikio scenografija: muzikos ir dailės ryšiai“.

► Spalio 29 d. – muziejuje buvo atidaryta paroda „Totoriai šalia mūsų“, kuri pasakojo apie savitas totorių bendruomenės tradicijas, kultūrą bei religiją, totorių indėlį į Lietuvos istoriją. Tai galutinis rezultatas beveik metus trukusio bendradarbiavimo tarp muziejinkų ir Lietuvos totorių bendruomenės, kurios narių visais laikais daugiausia buvo susitelkę Pietų Lietuvoje bei dabartiniame Dzūkijos regione.

Parodoje eksponuotos 26 fotografės Z. Stankevičienės fotografijos. Jose užfiksuotos Alytaus rajono totorių gyvenimo akimirkos 1988–2009 m. laikotarpiu. 50 eksponatų parodai pateikė M. Jakubauskas, 23 – M. Abunevičius bei I. Makulavičius. 23 eksponatus paskolino Subartonių kaime veikiančios Totorių buities muziejus. Tarp parodos eksponatų galima pamatyti XIX–XX a. koranus, chamailus (maldaknyges), mihirus (šventus paveikslus), istorinius dokumentus. Tradicinis amatas – kailių ir odų apdirbimas – pristatytas ne tik darbo įrankiais, bet ir dirbiniais iš odos. Parodoje pateikti ir kiti amatai: batsiuvio, juvelyro ir rimoriaus. Gausu buitį ir kasdieninį gyvenimą atspindinčių eksponatų. Parodoje buvo pristatoma ir karinė tarnyba, ilgas amžius buvusi pagrindiniu totorių vyrų užsiėmimu. Keliolika senųjų fotografijų įamžino XX a. 4–6 dešimt. akimirkas: valstybines šventes, mokinius ir mokytojus, jaunimo gegužines ir kt. Apie kulinarinį paveldą pasakoja H. Rimkaus filmo „Raižių totoriai“ ištrauka, iliustruojanti garsiojo „simtalapio“ gamybą. Parodos lankytojams skirtas katalogas „Totoriai šalia mūsų“ pristato parodos eksponatus bei dalį vasarą vykusios ekspedicijos medžiagos.

Parodos atidaryme dalyvavo: Lietuvos totorių bendruomenės pirmininko pavaduotojas Motiejus Jakubauskas, Kauno totorių bendruomenės pirmininkas Kęstas Šafranavičius, laikraščio „Lietuvos totoriai“ vyr. redaktorius Galimas Sitydkovas, Alytaus apskrities totorių bendruomenės pirmininkas Ipolitas Makulavičius, Varenos totorių bendruomenės pirmininkė L. Gaidukevičienė, Seimo narys Antanas Nedzinskas.

► Gruodžio 2 d. – muziejaus fotografė Galina Tamošiūnienė pakvietė alytiškius į fotografijos istoriją skirtą parodą „Raudonos šviesos paslaptis“. Siekdamas supažindinti jaunimą su fotografija iki skaitmeninės technologijos laikų, parodos kuratorė „Skrydžio“ galerijoje surinko gražių senų fotoaparatus ir kitos fotografinės technikos kolekciją. Galbūt pamatę tuos daiktus jauni žmonės geriau įsivaizduos, kodėl senieji

fotografai užsidarydavo tamsiose laboratorijose? Įkūnydama juodai baltos fotografijos idėją, savo dvygnių dukrų veidus parodos autorė nudažė: pusę vienos mergaitės veido baltai, pusę kitos veido juodai. G. Tamošiūnienė priminė susirinkusiems fotografijos, kurios atsiradimo data oficialiai laikoma 1839 m. sausio 7 d., istoriją, pirmuosius Alytuje žinomus fotografus: I. Abramovičių (jo atelėjė veikė 1896–1899 m.) ir tarpukario meistrą B. Kaplaną, padėjo gausiam būriui kolegų fotografų, kurie vienaip ar kitaip prisidėjo prie šios laikinos „fotolaboratorijos“ įsikūrimo.

► Gruodžio 4 d. – muziejaus salėje buvo atidaryta P. Abukevičiaus premijos laureato dr. Eugenijaus Drobelio fotografijų paroda „Čepkelio raisto slėpiniai“. Kartu rodytas to paties autoriaus sukurtas filmas „Kur teks kurtiniai“. Nuotraukose ir filme perteikta gamtoje užkoduota geležinė tvarka, hierarchija ir reiškiųjų gilumas, rodos, suteikė viltį, kad nors ir išvarginta gamta dar turi galios pakovoti už save. Paroda pakvietė atsukti prie pasaulio ir žmogaus esmės.

► Gruodžio 14 d. – muziejaus padalinys, **Jonyno muziejus**, minėdamas kadaise čia gyvenusio poeto A. Jonyno 86-ąsias gimimo metines, kartu pristatė Anykščiūose gyvenančio poeto ir dainų atlikėjo, verslininko Kazimiero Jakučio Pagulbio plokštelę „Eina mūsų laikai“. Tai jau trečiasis dienos šviesa išvydęs Aukštaitijoje gerai žinomo bardo dainų rinkinys. Kaip teigė pats autorius, kiek kitoks nei pirmieji, tačiau, kaip pamatėme, ne mažiau nuoširdus. Kiekviena daina autorius sugrįždavo į savo vaikystės kaimą, tėvų namus, kartais gitarai pritarėdamas dar ir lūpine armonikėle. O iš autoriaus širdies su vidine jėga tariamas aukštaitiškas „brungioji“ ne vienos vakaro viešnios širdyje pagimdė klausimą: „Kodėl tai tariama ne man?“ Iš visų žinomų „formatų“ iškritęs renginys nustebino Dzūkijos kaime užsakytomis bandomis ir namine gita, kuriais lyg viena šeima pasivažiavo visi vakaro svečiai. Dainų autoriaus nuoširdumas kvietė „įrašyti“ jį į savo širdies brolius. Nors ir vienintelį kartą tesutikęs, tokį žmogų gali prisiminti visą gyvenimą. Gal tai ir yra tikroji susitikimų prasmė? Autoriaus nuoširdumą pajutė alytiškiai vis skambina į muziejų ieškodami atlikėjo kompaktinių plokštelių...

■ **Birštono muziejuje** spalio 1 – gruodžio 31 d. – veikė kilnojamoji paroda „Birštonas tarpukariu“. Kilnojamojoje parodoje buvo pristatytos Birštono nuotraukos iš tarpukario laikotarpio. Fotografijos buvo naudotos iš Birštono muziejaus archyvo ir asmeninio Almano Miliausko albumo.

► Spalio 12 – gruodžio 20 d. – muziejuje veikė Birštono gimnazijos mokytojos Audronės Šidiškienės fotografijų paroda „Kai tu miegi...“. Parodoje buvo pristatomos fotografijos rytinės gamtos tema.

► Spalio 30 – lapkričio 25 d. – muziejuje veikė kaunietės Eglės Kerpauskienės gobeleno ir tapybos darbų paroda. Parodoje buvo pristatomi įvairaus dydžio gobelenai ir autorės tapyba.

► Lapkričio 27 – gruodžio 20 d. – muziejuje veikė Lietuvos meno mokyklų plejero „Birštono etudai 2009“ darbų paroda.

► Gruodžio 22 d. – muziejuje atidaryta Birštono meno mokyklos dizaino studijos moksleivių ir suaugusiųjų kūrybinių darbų paroda. Parodoje pristatytos rankų darbo Lietuviškos lėlės ir įvairūs kalėdiniai suvenyrai.

► Muziejaus padalinys, **Birštono sakraliniame muziejuje**, spalio 18 d. Gabijos Surdokaitės paskaitoje „Caro valdžios požiūris į tradicinę Lietuvos kryždirbystę“ buvo pasakojama ne tik apie 1864 m. potvarkį, tačiau ir apie ankstesnius XIX a. I pusės dokumentus, taip pat buvo atkreipiamas dėmesys ir į vėlesnius 1867, 1869, 1878, 1894, 1896 m. raštus. Šie įsakai brutaliai suvaržė ir kontroliavo iki tol natūralią ir spontanišką šios tradicijos raidą.

► Nuo lapkričio 20 d. – muziejuje veikė paroda „Apie A. Žmuidzinavičių. Prie gimtosios žemės versmės“ iš Alytaus kraštotyros muziejaus rinkinių. Parodoje buvo rodomas vienas tapybos darbas ir trys dešimtys fotografijų, kuriose užfiksuota dailininko Antano Žmuidzinavičiaus (1876–1966) gimtinės aplinka, artimiausi žmonės.

► Nuo lapkričio 29 d. – eksponuota A. Žiupsnytės ir I. Kazlauskos adventinė keramikos paroda „Dvasios vėjo knyga“. Ant 30 keraminių plokščių išvedžiotos šv. Rašto (Giesmių Giesmės, Psalmių ir Naujo Testamento knygų), R. M. Rilke poezijos ištraukos, pačios autorės kurtos maldos. Su didele meile gimę kūriniai, dviejų menininkų kūryba susipynė į visumą, kviečiantys būti atviri Dvasios vėjui.

► Gruodžio 13–23 d. – buvo eksponuojama A. Jakelio fabriko rankų darbo žvakių paroda „Kalėdų šviesa“.

■ **Biržų krašto muziejuje „Sėla“** lapkričio 12 d. ir gruodžio 17 d. – muziejininkai biržiečius pakvietė į vienintelį šalyje „keliaujanti“ festivalį „Muzikos ruduo“, kuris šiemet skiriamas Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui.

Biržiečiai klausėsi – Baltijos gitarų kvarteto koncerto, Dainiaus ir Aido Puodžiukų dueto (smuikas ir fortepijonas) koncerto.

► Gruodžio mėn. – muziejuje vyko renginių ciklo „Biržai tūkstantmečio kalendoriuje“ baigiamasis akordas – Renesanso muzikos vakarai.

► Gruodžio 1 d. – įvyko pirmasis koncertas. Dalyvavo Regina Maciūtė (sopranas), Gediminas Kviklys (klavesinas), Lietuvos muzikos ir teatro akademijos studentės vokalistės Santa Bulatova ir Laura Stančikienė.

► Gruodžio 10 d. – antrąjį renesanso muzikos vakarą biržiečiams padovanojo Biržų Vlodo Jakubėno muzikos mokyklos mokiniai ir jų mokytojai.

► Lapkričio–gruodžio mėn. – muziejuje vyko Rokiškio krašto muziejaus paroda „Tarptautinis medžio drožėjų ir amatininkų pleneras ir šventė Rokiškyje. Tai nuotraukos iš Rokiškio krašto muziejuje vykusių tarptautinio medžio drožėjų ir amatininkų plenero, kuriame dirbo Lietuvos ir Latvijos meistrai. Plenero dalyviai sukūrė įdomią kompoziciją – lietuviškas Marytės ir latvio Janio šeima, susidedančią iš dekoratyvių ir funkcionalių skulptūrų. Kompozicija įkurdinta Rokiškio krašto muziejaus parke, šalia XIX a. valstiečio sodybos pastatų. Po plenero vyko tarptautinė amatų ir folkloro šventė. Šiuos renginius užfiksavo fotografas ir parengė keliaujančią parodą, kuri aplankys visus tarptautinio projekto partnerius projekto partnerius.

► Muziejaus filiale, **Vabalninko muziejuje**, lapkričio mėn. vyko tautodailininkės Sigutės Grotuzienės siuvinėtų paveikslų paroda.

► Gruodžio mėn. – vyko tautodailininko Leono Perekščio kūrybinių darbų paroda.

■ **Jonavos krašto muziejaus** istorijos skyriuje iki spalio 20 d. – veikė Senamiesčio gimnazijos moksleivių turizmo būrelio fotografijų paroda „Kelionių, žaidimų ir varžybų akimirkos“.

► Spalio 28 d. – lapkričio 28 d. – eksponuotos parodos iš muziejaus rinkinių „XX a. Europos ir Lietuvos baldai. Indai“, „XX a. Jonavos krašto tautodailininkų tapyba“, „XIX a. pab. – XX a. pr. Liaudies menas. Ikonos ir skulptūros“. Parodų kuratorė Inga Bykova.

► Spalio mėnesį tyrinėtoms Skarulių kaimo kapinėms: užbaigtas kapinių sąvadas, atlikti kapinių matavimai. Taip pat vyko edukacinės valandėlės mokyklos-darželio „Bitutė“ vaikučiams „Išbro rugeliai, išaugo duonelė...“. Išleista Jonavos krašto muziejaus edukacijos knygelė „Tiltas į ateitį“. Knygelę sudarė Regina Karaliūnienė ir Elona Liktaravičienė.

► Lapkričio 11 d. – atidaryta rajono laikraščio „Naujienos“ fotografijų paroda „Senoji Jonava“.

► Lapkričio 11 d. – Dailės skyriuje atidaryta socialinės akcijos „Išsaugoti namai“ paroda „Gandrų gyvenimas: nuo gandrų iki skrydžio“.

► Lapkričio 19 d. – organizuota etnokultūrinė konferencija švietimo ir kultūros darbuotojams, rajono visuomenei „Gandrai lietuvių gyvenime, tradicijose ir papročiuose“. Pranešimą skaitė prof. Libertas Klimka.

► Lapkričio 20 d. – vyko kauniečio dailininko Alfredo Šato tapybos darbų parodos atidarymas. Parodos kuratorė – Inga Bykova.

► Lapkričio mėnesį – surengtos edukacinės valandėlės rajono moksleiviams ir darželių ugdytiniams „Vėlyvojo rudens tradicijos, papročiai, burtai, „Andriejau, Andriejau, kanapes sėju...“ bei atidaryta nauja krašto muziejaus Etnografinio skyriaus ekspozicija.

► Gruodžio 11 d. – muziejaus Istorijos skyriuje jonaviečiams pristatyta rajono laikraščio „Naujienos“ fotografo Valerijaus Buklajevio ir jo dukters Viktorijos, Senamiesčio gimnazijos moksleivės, nuotraukų žiemos tema ekspozicija.

► Gruodžio 22 d. – dokumentinė paroda „Lietuvos vardui – 1000, Bitutei – 25 eri, skirta mokyklos darželio jubiliejui“. Parodos kuratorė – Inga Bykova.

► Gruodžio mėn. – surengtos edukacinės valandėlės: „Andriejau, Andriejau, kanapes sėju...“, „Kalėdų stebuklo belaukiant“, išleisti šventiniai „Muziejaus žinių“ ir „Pas Jonelį“ lankstinukai bei Kalėdų kalendorius.

► Muziejaus filiale, **Samulevičių sodyboje**, spalio 2 dieną organizuotos Raimundo Samulevičiaus pagrindinės mokyklos penktokų „Krikštynos“.

► Muziejaus padalinėje, **Tautodailės amatų centre**, spalio 7 d. vyko gyvųjų amatų pristatymas J. Ralio vidurinės mokyklos penktų klasių moksleiviams, o spalio 9 dieną – Žemųjų miestelio gyventojams.

■ **Joniškio istorijos ir kultūros muziejuje** spalio 16 d. – atidaryta Joniškio rajono tautodailininkų darbų paroda „Atvertos kraičio skrynios“, kuri byloja, kaip mūsų krašto žmonės, gyvenę XIX a. pabaigoje – XX a. pirmoje pusėje, puošė savo buitį. Anot Anicetos Kraijiniienės, Joniškio rajono tautodailininkų pirmininkės, keičiasi laikmetis, keičiasi mados, bet tikrosios vertybės, tradicinė mūsų liaudies kūryba išlieka. Nėrėjos, mezgėjos gali savaip interpretuoti senųjų audinių, nėrinių raštus, bet bus tradiciška, nors ir modernu.

► Spalio 22 d. – Joniškio kultūros centro fojė „Po palmę“ muziejus pristatė parodą „Joniškio savivaldybei – 90“, skirtą Joniškio savivaldybės 90-mečiui paminėti. Ekspozicija parengta iš Joniškio istorijos ir kultūros muziejaus ir Šiaulių „Aušros“ muziejaus fondų. Parodą pristatė muziejinkas Darius Vičas.

► Lapkričio 6 d. – renginio metu visuomenei buvo pristatytas projektas „Joniškio krašto medinis mažosios architektūros paveldas“, kuris buvo skirtas Adomo Varno 130-osioms metinėms paminėti. Projektą, jo rezultatus aptarė ekspedicijos organizatoriai bei projekto kuratoriai muziejinkas Darius Vičas. Renginio metu įspūdingais pasidalijo ekspedicijos dalyviai – Joniškio jaunimo ir suaugusiųjų mokyklos moksleiviai bei jų vadovė, mokyklos direktorė Stefanija Grigaliūnienė.

► Lapkričio 14 d. – muziejuje atidaryta paroda „Karybos istorija: ginklai, atributika, spauda, nuotraukos...“, skirta Lietuvos kariuomenės dienai paminėti.

► Lapkričio 14 d. – muziejaus darbuotojai renginiu „Joniškio krašto šviesuoliai. Karininkai“ pagerbė iš Joniškio krašto kilusius ar kitaip su juo susijusius karininkus, kurių priskaičiuota net 125. Muziejinkas Tomas Grigas išsamiai pristatė jų veiklą,

biografijas. Renginio metu prisiminimais dalijosi atsargos majoras, kraštieš Romualdas Malinauskas, Vilniaus kraštiečių draugijos „Sidabra“ prezidentė dr. Giedrė Rastauskienė. Renginio metu koncertavo Joniškio meno mokyklos vaikų choras „Svajonėlė“.

► Gruodžio 20 d. – Joniškio kultūros centre šurmuliavo kalėdinis prekymetis, kurį jau daug metų rengia Joniškio istorijos ir kultūros muziejus kartu su Joniškio rajono tautodailininkais. Tai etninis, kultūrinis renginys, kurio metu galima ne tik pasiklausyti linksmy kapelos muzikantų, šmaikštujančių šnekorių, paragauti žolelių arbatos, bet ir įsigyti kalėdinių dovanų bei vaišių kalėdiniam stalui.

■ **Kelmės krašto muziejuje** spalio 3-ąją – atidaryta Laimono Šmergelio tapybos darbų paroda. Projektas „Menas senuosiuose Lietuvos dvaruose“.

► Spalio 8 d. – muziejuje Turizmo ir verslo informacijos centras organizavo renginį „Turizmo plėtra, galimybės, perspektyvos“, skirtą Tarptautinei turizmo dienai.

► Spalio 15 d. – muziejuje atidaryta šiauliečio drabužių dizainerio Modesto Navicko mados fotografijų paroda „Pasakiškas etiudas“. Eksponuojamas M. Navicko sukurtų drabužių, daugiausia aprangos detalių, nuotraukos, kurių autoriai – pats Modestas Navickas ir profesionalus fotografas Rolandas Parafinavičius.

► Spalio 25 d. – muziejuje organizuota rajono švietimo darbuotojų senjorų susitikimo popietė.

► Spalio 25 d. – muziejuje vyko koncertas „Visa kas gražiausia“. Dalyvavo: Regina Maciūtė (mecosopranas) ir jos mokiniai, Gediminas Kviklys (fortepijonas). Projektas – Muzikinis turas per Šiaurės Lietuvą.

► Lapkričio 3 d. – muziejuje atidaryta Šiaulių universiteto Menų fakulteto Audiovizualinio meno katedros lektorius Remigijaus Venckaus fotografijos paroda „Iš praeties dabartyje ir dabarties praetyje“.

► Lapkričio 17 d. – muziejuje vyko „Rožinės vilties vakaras su Rasa“. Vakaras skirtas padėti krūtims vėžiu sergančioms Kelmės rajono moterims. Vakarą organizavo projekto „Nedelsk“ gerosios valios ambasadorės Kelmėje.

► Lapkričio 23 d. – muziejuje surengta popietė „Pasiryžimas ir tikėjimas – mūsų dvasinis ginklas“, skirta Lietuvos karių dienai paminėti. Buvo parengta KASP Vyčio apygardos 5-osios rinktinės ginklų ir ekipuotės paroda. Atidaryta ekspozicija, skirta Lietuvos karininkui Kaziu Mackevičiui. Pristatytas CD „Kelmės rajono pokario rezistencija liudininkų atsiminimuose“, kuriam medžiagą parengė muziejinkas Rimantas Serva.

► Lapkričio 27 d. – muziejuje atidaryta Arūno Daujoto tapybos darbų paroda. Projektas „Menas senuosiuose Lietuvos dvaruose“.

■ **Kėdainių krašto muziejuje** gruodžio 3 d. – vyko seminaras „Pažink senąją simboliką lietuvių liaudies mene“. Seminaras buvo skirtas kraštotyrininkams, istorijos, dailės lietuvių kalbos mokytojams. Paskaitas skaitė ir praktinius užsiėmimus vedė lektorai iš VDU ir LLKC.

► Muziejaus padalinėje, **Daugiakultūriame centre**, spalio 1 d. vyko Kėdainių dailės mokyklos jubiliejinės parodos atidarymas, skirtas Kėdainių dailės mokyklos 20-mečio jubiliejui minėti. Parodoje pristatyti įvairių žanrų moksleivių darbai.

► Spalio 15 d. – vyko koncertas „Prancūziškos miniatiūros“. Koncertavo Nerijus Bakula ir Romas Morkūnas.

► Spalio 16 d. – vyko susitikimas su istoriku, teisininku B. Gailiumi. Jame dalyvavo miesto ir rajono mokyklų vyresnių klasių moksleiviai, vyko diskusija. Renginio metu buvo atidaryta paroda „Kovos dėl laisvės 1919–1949–1989 m.“, kurią paruošė Kėdainių krašto muziejus.

► Spalio 22 d. – vyko smuikininko Aido Strimačio ir pianistės Eglės Strimaitienės kompaktinių plokštelių „Pas de deus“ ir „Fratres“ pristatymas bei koncertas.

► Lapkričio 7 d. – vyko Kėdainių rusų kultūros klubo „Susitikimai“ popietė. Joje dalyvavo rusų kultūros kubo nariai, vyko koncertas.

► Lapkričio 12 d. – vyko susitikimas-diskusija su V. Toleikiu ir televizijos režisieriumi V. Reivyčiu. Dalyvavo miesto mokyklų vyresniųjų klasių moksleiviai. Diskusijos tema – „1988–1989 m. įvykiai Lietuvoje“. Buvo pristatyta to laikotarpio įvykių kino kronika.

► Lapkričio 13 d. – vyko Kėdainių fotografų draugijos narių fotografijų parodos atidarymas. Kėdainių fotografų draugijos pirmininkas Vytautas Amalevičius pristatė fotografų darbus.

► Lapkričio 14 d. – vyko dainuojamosios poezijos grupės „Atika“ koncertas. Jaunieji roko muzikantai iš Klaipėdos pristatė naują grupės programą.

► Lapkričio 25 d. – vyko Kėdainių „Aušros“ vidurinės mokyklos mokinių konferencija „Jis mano kraštieš“. Ši konferencija – mokyklos pilietinio ir tautinio ugdymo projekto „Mano tūkstantmečio Lietuva“ baigiamasis renginys. Konferencijoje moksleiviai skaitė pranešimus apie žymiausias Kėdainių krašto žmones: Mikalojų Daukšą, Vinčą Svirkį, Česlovą Milošą, Tėvą Stanislavą ir kitus.

► Gruodžio 2 d. – vyko susitikimas su poetu ir rašytoju Algimantu Kaminsku, knygos „Kėdainių kronikos“ autoriumi. Savo kūrybos vakare poetas pristatė naują humoristinių aforizmų knygą „Kiaulystė“.

► Gruodžio 12 d. – ilgamečiam vokalinės muzikos puoselėtoji Jonui Zenonui

Bernadišiai įteiktas vienas reikšmingiausių Kėdainių krašto apdovanojimų – Krašto kultūros premija. Ji skirta už aktyvų dalyvavimą krašto visuomeninėje kultūrinėje veikloje ir kultūrinį švietėjišką darbą bei mėgėjų meno puoselėjimą. J. Z. Bernadišius tapo 22-uju krašto kultūros premijos laureatu.

► Gruodžio 17 d. – vyko Juozo Baniotos ir Gedimino Kalinausko knygos „Aukso ir gintaro amžiaus aidai“ pristatymas. Ši knyga – apie Kėdainių futbolo istoriją, geriausias mūsų krašto futbolininkus.

■ **Kupiškio etnografijos muziejaus** darbuotojai spalio 9 d. – į Uoginius sukvietė šviesaus atminimo kupiškėno Adomo Petrausko 95-osioms gimimo metinėms bei jo įkurto muziejaus 40-mečiui paminėti skirtą renginį „Dovana Adomui“. Nepabūgę rudeniškos darganos į muziejų atvyko Kupiškio rajono valdžios, kultūros, bendruomenių, bendrojo lavinimo mokyklų atstovai. Sulaukta svečių iš kaimyninių rajonų: Biržų, Rokiškio, Pasvalio. Savo apsilankymu renginį pagerbė Lietuvos kultūros ministras Remigijus Vilkaitis.

Renginio „Dovana Adomui“ tikslas – trijų kartų akimis pažvelgti į dvasinį ir materialinį muziejinko palikimą. Todėl Antašavos pagrindinės mokyklos mokiniai parengė trumpą literatūrinį montažą, kurį atliko prie A. Petrausko kapo. Šios įstaigos auklėtiniai daina ir pjesa pradėjo jubiliejinį renginį. Vidurniajai kartai, artimiau pažinusiai Adomo Petrausko pasaulėžiūra, atstovavo Kupiškio krašto tautodailininkai. Šeši tapytojai 2009 m. rugsėjo mėn. dalyvavo pleneru, kurio metu tapė žinomo muziejinko aplinką. Renginio metu pristatyti jų paveiksłai papildė Uoginių muziejaus ekspoziciją. A. Petrausko bendraamžiams atstovavo fotografas iš Vilniaus Arūnas Baltėnas. 2007 m. lankydamasis Uoginių kaime, jis įamžino šio krašto žmones ir jų puoselėtas senąsias amatų tradicijas. A. Baltėno fotografijų paroda taip eksponuota muziejuje. Renginio metu Kupiškio rajono meras Jonas Jarutis ir Kupiškio etnografijos muziejaus direktorė Violeta Aleknienė muziejaus rėmėjams, bičiuliams talkininkams įteikė padėkos raštus, gėlių puokštes. Koncertą šventės dalyviams surengė Panevėžio rajono Dembavos kaimo bendruomenės namų liaudiškos muzikos ansamblis „Smagumėlis“ (vadovė Dana Nakienė).

► Nuo lapkričio 6 d. iki gruodžio 30 d. – Rokiškio krašto muziejaus padalinyje, Kriaunų muziejuje, eksponuota A. Vaino premijos laureato Antano Tučiaus kūrybos darbų kilnojamoji paroda. Parodai atrinkta 18 paveiksłų, kuriuose autorius perteikia brangių žmonių padovanotas nuotaikas. Jos spinduliuoja iš paveiksłų „Iš kermošiaus“, „Medaus sukimas“, „Malkas veža“, „Pas advokatą“, „Mokytojas Greimas“, „Motina“, „Prie šulinio“. Tai 1970–1988 metais sukurti primityvūs meno kūriniai.

► Lapkričio 7 d. – Kupiškio rajone, Skapiškio miestelyje, paminėtas ilgamečio gydytojo Igno Vaitoškos gimimo šimtmetis. Rajono taryba suteikė vietos ambulatorijai J. Vaitoškos vardą. Dabar tai skelbia medinė lenta. J. Vaitoška prisimintas kaip Likėnų sanatorijos įkūrėjas. J. Vaitoškos 100-osioms gimimo metinėms muziejaus specialistai parengė fotografijų parodą. Fotografijų paroda eksponuota Kupiškio rajono Skapiškio ambulatorijoje nuo lapkričio 7 d. iki gruodžio 30 d. Muziejaus direktorė V. Aleknienė renginio metu pristatė savo parengtą straipsnį „Kaimo žmonių viltis ir šviesulys“ (apie gydytoją J. Vaitošką). Šventėje prisiminimais dalijosi buvusi mokytoja D. Gaškaitė, gydytoja J. Štelemekienė, D. Vasiliauskaitė, Kupiškio ligoninės vyriausias gydytojas P. Rimkus, J. Vaitoškos dukra V. Pedišienė.

► Muziejaus padalinyje, **Adomo Petrausko muziejuje**, nuo spalio 1 d. iki 30 d. veikė panevėžietės Onutės Tušlienės tapybos darbų paroda, skirta Adomo Petrausko 95-erių metų jubiliejui. Tapybos darbuose dominuoja gamtos peizažai, Šv. Rašto motyvai.

Šv. Kalėdų šventei Kupiškio rajono Subačiaus gimnazijos mokiniai su mokytoja, eksperte Genute Vaičiškauskiene A. Petrausko muziejuje parengė kalėdinių puokščių parodą. Kūrybingi vaikai, savo širdimi ir rankomis prisiliedami prie įvairių medžiagų – popieriaus, molio akmens, lino, medžio, šiaudų, sukūrė Kalėdines puokštes. Kūrybos darbuose panaudotos ir gamtos dovanos, eglės, pušies šakelės, sausos šakos, tošis konkoriežiai. Paroda veiks nuo gruodžio 18 d. iki gruodžio 30 d. Joje puikavosi 14 kalėdinių puokščių.

► Muziejaus padalinio, **Laukminiškių kaimo muziejaus** specialistė J. Puronienė, surinkusi aplinkiniuose kaimuose žmonių išsaugotus šventųjų paveiksłus, parengė jų parodą. Paroda vyko iki spalio 30 d. Joje buvo eksponuoti 23 šventieji paveiksłai, kuriuos muziejui dovanavo ir laikinai leido naudotis Laukminiškių, Virbališkių, Jutkonių, Šiaudinės, Gindvilų kaimų žmonės.

► Muziejaus padalinyje, dailininkės **Veronikos Šleivytes paveiksłų galerijoje**, iki spalio 30 d. savo kūrybos darbus eksponavo Kupiškio rajono Salamiesčio pagrindinės mokyklos mokiniai (mokytoja Svetlana Bemetienė). Parodai buvo pateikta aštuoniolika tapybos ir grafikos darbų.

► Nuo lapkričio 9 d. iki gruodžio 30 d. – galerijoje veiks Kupiškio lopšelio-darželio „Obelėlė“ prieš mokyklinės ugdymo grupės auklėtojos Virginijos Jurevičienės karpinių paroda. Autorės kūryboje atsispindi etninės kultūros simbolikos elementai, gamtos motyvai. Parodoje buvo eksponuojama 15 karpinių.

■ **Lazdijų krašto muziejuje** spalio 28 d. – buvo surengta konferencija „Lazdijų krašto švietimo istorija“, skirta Lietuvos tūkstantmečiui paminėti.

► Lapkričio 13–18 d. – muziejuje vyko edukaciniai užsiėmimai „Svečiuose pas Salomėją Nerį“, skirti 105-osioms gimimo metinėms paminėti.

► Gruodžio 1 d. – atidaryta Danutės Žarkaitienės paroda „Medeliai iš karoliukų ir siūlų“, kuri veiks visą gruodžio mėnesį.

► Muziejaus padalinyje, **Veisiejų krašto muziejuje**, rugsėjo mėnesį atidaryta Veisiejų vidurinės ir pradinės mokyklų moksleivių varpelių paroda.

► Spalio mėnesį – padalinyje atidaryta Elės Pasiukevičiūtės floristikos paveiksłų paroda, kuri buvo eksponuojama iki gruodžio mėnesio.

► Lapkričio mėnesį – eksponuota numizmatikos paroda „Liudo Viršilo monetų kolekcija“ ir „Senųjų banknotų kolekcija“, taip pat Tomo Pacaičio ir Juozo Varnelio kalvystės darbų paroda bei surengtos parodos: „1000-mečiui – 100 Veisiejų krašto asmenybė“ ir „Rūpintojėlių paroda“.

► Gruodžio 4 d. – atidaryta Filomenos Vaitiekūnienės tapybos darbų paroda „Pažadėtosis žemės takais“.

► Gruodžio 18 d. – vyko edukacinis užsiėmimas „Papuokšime Kalėdų eglutę, taip kaip puošė mūsų senoliai“, skirtas pradinį klasių moksleiviams.

► Muziejaus padalinyje, **Kapčiamiesčio Emilijos Pliaterytės muziejuje**, spalio 8 d. atidaryta, Kapčiamiestyje vykusio fotografų plenero, darbų paroda „Pažinkime Dūkijos grožį“. Paroda vyko iki gruodžio 1 dienos.

► Lapkričio 4 ir 20 d. – vyko edukacinis užsiėmimas „Moteris amžių istorijoje“.

► Lapkričio 16 d. – atidaryta ekspozicija, skirta E. Pliaterytės 203-osioms gimimo metinėms paminėti, „Emilija – neblėstančio laisvės troškimo simbolis“.

► Lapkričio 19 d. – muziejuje vyko susitikimas su kraštiečiu, keliautoju, fotografu, ekspediciju į Sibirą „Tremties keliai“ pradininku, bendrijos „Lemtis“ pirmininku Antanu Sadecku.

► Muziejaus padalinyje, **Laisvės kovų muziejuje**, gruodžio 15 d. vyko edukacinis užsiėmimas „Tremtinuko Kalėdos“, skirtas 5 klasių moksleiviams.

■ **Marijampolės kraštotyros muziejuje** spalio 14 d. – vyko konferencija „Marijampolės miesto kontekstai Lietuvos tūkstantmečio perspektyvoje“. Pranešimus skaitė: Dr. Vygandas Juodagalvis „Sūdūvos apgyvendinimo bruožai“, Rimvydas Urbonavičius „Marijampolės miesto ištakos“, Andrius Šidlauskas MIC „Marijonų indėlis Marijampolės miestui“, Tomas Kukauskas „Užnemunės administracinis suskirstymas“, Benjaminas Mašalaitis „Miesto urbanizacija carizmo laikotarpiu“, Vincas Peckus „Kultūrinė situacija Marijampolėje XIX a. II pusėje – XX a. pr.“, Kazys Balickas „Marijampolė tarpukario Lietuvoje“, Kęstutis Subačius „Sūdūvos krašto sostinės – Marijampolės miesto kultūrinė, socialinė ir ekonominė raida XX a. 2-oje pusėje“.

► Spalio 21 d. – muziejuje vyko valandėlė moksleiviams „Mūsų senoliai – išminties lobynas“.

► Spalio 27 d. – „Saulėračio“ galerijoje atidaryta jubiliejinė Vytauto Gelgoto (Kazlų Rūda) tapybos darbų paroda.

► Gruodžio 3 d. – Moksleivių konferencija „Marijampolės miesto atmintis“. Dalyvavo ir pranešimus skaitė Marijampolės savivaldybės mokyklų moksleiviai.

► Gruodžio 3 d. – „Saulėračio“ galerijoje atidaryta Antano Gudelevičiaus paroda „Toks paprastas gyvenimas“.

■ **Mažeikių muziejuje** spalio 26 d. – atidaryta paroda „Amžių šydą praskleidus“. Ekspozitai apie talkas ir pataikas iš muziejaus fondų supažindina lankytojus su Žemaitijos kaime giliai įsišaknijusia tradicija. Čia nuo seno įprasta didžiuosius metų darbus atlikti būryje ir užbaigti pasilinksminimu. Paroda patogi edukaciniais užsiėmimams vesti, nes apima ne tik įprastus lino ir javų nuėmimo darbus, bet ir mėšlavežį, šienapjūtę, bulviakasi ir pan.

► Spalio 5 d. – **Sedos girioje** žuvusiems partizanams vyko atminimo ženklų atidengimo ceremonija. Apie Sedos girios partizaninio karo aukas pasakojo muziejinkas Algimantas Mutasas.

► Muziejaus filiale, **Viekšnių pirmosios vaistinės muziejuje**, spalio 10 – lapkričio 15 d. buvo atidaryta fotokorespondento Vytauto Ruškio meninės fotografijos paroda „Nepaslėpti Viekšniai“.

► Gruodžio 1 d. – atidaryta etnografinė paroda „Pinti rakandai“ iš Mažeikių muziejaus fondų, eksponuojami ir vietinių meistrų E. Vaitkevičienės, L. Danilevičiaus darbai. Ji pratęsia ciklą „Žemaičių darbai troboje, ilgais rudens-žiemos vakarais“.

► Gruodžio 2 d. – Viekšniuose atstatytame name iškilmingai atidaryta naujai įkurta „Profesorių M. V. V. Biržiškų ekspozicija“.

■ **Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje** spalio 16 d. – buvo atidaryta etnografinė paroda „Lietuvinių metų darbai ir šventės“, skirta Kristijono Donelaičio 295-osioms gimimo metinėms. Parodoje eksponuoti tradiciniai lietuvininkų namų ir ūkio darbų įrankiai, padargai, apeigų atributai (iš Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus etnografijos rinkinio; Lietuvos nacionalinio muziejaus etnografijos rinkinio); namų ir ūkio darbus iliustruojantys medžio drožėjų Albino Drukteinio ir Vytauto Budvyčio darbai (iš Martyno Jankaus muziejaus fondų). Vaikus ir suaugusiuosius neabejotinai sudomino ir originalūs bei rekonstruoti-sukurti Mažosios Lietuvos piemenų instrumentai, kurių pristatymą rėmė Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. Paroda

buvo siekiama atkreipti dėmesį į donelaitikos tematiką, lietuvininkų buitį ir papročius, tradicinius namų ir ūkio darbus Mažojoje Lietuvoje. Parodos atidarymo metu kūrybinės interpretacijos Kristijono Donelaičio „Metų“ tema pristatė Klaipėdos Valstybinės kolegijos folkloro teatrą „Aitvaras“ (vad. Jonas Kavaliauskas). Paroda eksponuota iki lapkričio 21 d. Parodos rengėjai: Mažosios Lietuvos istorijos muziejus, Martyno Jankaus muziejus.

► Spalio 22 d. – muziejuje tradiciškai įvyko Klaipėdos miesto 3–4 klasių moksliviams skirtas konkursas „Pažink senuosius klaipėdiškius darbus“. Konkurso metu mokiniai turėjo atlikti įvairias užduotis, susijusias su muziejaus etnografinė ekspozicija. Šiais metais konkurse dalyvavo 8 uostamiesčio ugdymo įstaigų komandos. Pirmoji vieta atiteko Sendvario pagrindinės mokyklos (mokyt. Alma Kasparavičienė) 4 kl. komandai. Antrąją vietą iškovojė H. Zudermano gimnazijos (mokyt. Ona Paulauskienė), o trečiąją – „Saulėtekio“ pagrindinės mokyklos (mokyt. Daiva Draganova, Rima Vaičiūskaitė) ketvirtokai. Organizatoriai: Mažosios Lietuvos istorijos muziejus ir Klaipėdos m. moksleivių saviraiškos centras.

► Lapkričio 12 d. – muziejuje vyko Piemenėlių šventė. Šventės metu buvo prisimintos piemenavimo tradicijos Mažojoje Lietuvoje. Renginio dalyviai turėjo galimybę išgirsti kaip kiekvieną rytą saulei tekant kerdžius pūsdamas trimtą pranešdavo gyvulių išgynimo ir karvių melžimo laiką, sužinoti, kaip mokėjo linksminintis piemenukai. Vaikus ir suaugusius sudomino Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje eksponuojamas piemenukų apavas: naginėlės, klumpelė. Renginio metu buvo galimybė išgirsti barškalių, kabintų karvėms po kaklu, barškėjimą ir patiems pabandyti muzikuoti su rekonstruotais-sukurtais Mažosios Lietuvos piemenų instrumentais, kurių pristatymą rėmė Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. Šventėje dalyvavo Priekulės kultūros centro vaikų folkloro ansamblis „Priekulės pūtkai“. Renginio kuratorė – Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus etnografijos skyriaus vedėja dr. Aušra Kavaliauskienė.

► Lapkričio 30 d. – minint Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetį bei Mažosios Lietuvos tautinės tarybos akto paskelbimą, muziejuje atidaryta paroda „Pirmieji lietuviai Teksase“. Parodos atidaryme dalyvavo VDU Sociologijos katedros docentas, VDU Socialinės antropologijos centro vadovas ir vyresnysis mokslo darbuotojas doc. dr. Vytiš Čiubrinškas, Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovė Lietuvoje Vida Bandis, istorikas dr. Ramūnas Kondrotas. Parodos kuratorė – Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus istorijos skyriaus vedėja Zita Genienė. Parodos eksponavimo laikas – iki 2010 m. vasario 27 d.

► Spalio 7–11 d. – muziejaus padalinuose Klaipėdos miesto savivaldybė ir Klaipėdos kultūrų komunikacijų centras jau trečią kartą inicijavo ir įgyvendino renginį „Vaikų kultūros dienos“. Nuo trečiadienio iki sekmadienio vaikai, jų tėveliai ir mokytojai buvo kviečiami į šventę, kurią padėjo kurti visos miesto kultūros įstaigos. Net keturias dienas **Skulptūrų parke** 1–7 klasių mokiniams buvo vedami edukaciniai užsiėmimai „Surask skulptūrą“, o vyresnieji dalyvavo ekskursijose, kur jų laukė įvairios įdomios praktinės užduotys. Savaitgalį **Pilies muziejus** pakvietė klaipėdiečių šeimas dalyvauti edukacinėje programoje „Viduramžių pramogos ir žaidimai“, o pačiame **Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje** apsilankysieji tėveliai su vaikais, užpildę klausimyną, galėjo pasitikrinti savo istorijos žinias nuo akmens amžiaus iki sovietmečio. Visuose šiuose muziejaus siūlomuose renginiuose dalyvavimas buvo nemokamas.

■ **Molėtų krašto muziejaus** parodų salėje spalio 6 – lapkričio 1 d. – surengta vyresnės kartos molėtiškiams pažįstamos, o jei ne, tai bent jau matytos televizijos žurnalisto H. Vaitiekūno laidoje klausinėjamos apie kortų galią ir gebėjimą burti Anastazijos Kuliešovaitės tapybos ir Laimutės Kalesnikienės fotografijos darbų paroda. Pradedančios tapytojos darbuose dominuoja gamtos grožis, įvairūs natūrmortai. Laimutės Kalesnikienės nuotraukose ieško psichologinės minties, derina etnografinius elementus.

► Lapkričio 4–30 d. – muziejaus parodų salėje pristatyta XII tarptautinio juodosios ir raugo keramikos seminaro darbų paroda. Į Šeškauskų šeimos sodybą šiųmetinę vasarą susibūra jau 12-tą kartą, o pats seminaras pavadintas prasmingai, liudijant apie jo ilgaamžiškumą... „Bebrusų molio atlaidai“ – išaugę iš prieš metus vykusių „Suplanuotų akimirku“, dar anksčiau – iš „Molio meilių“. Parodos, išpūdziai, darbų katalogai – kasmet panašūs, bet tokie skirtingi ir metams bėgant tampa vis profesionalesni. Pats „kaifas“, kaip išduoda seminarų siela Lina Dieninė, yra galimybė pamatyti, kaip gimsta darbai, užuosti kaip kvėpia iš ten ištraukiamas darbas. Ir šiemet plačiąjai visuomenei buvo suteikta unikali proga prisiliesti prie to, kas vyko vasarą. Į parodos atidarymą atėjusieji buvo apdovanoti šią vasarą sukurtų darbų išleistu katalogu „Bebrusų molio atlaidai“.

► Gruodžio 3 d. – minint Tarptautinę Neigaliųjų dieną tradiciškai jau vienuoliktą kartą atidaryta Kijėlių specialiojo ugdymo centro vaikų ir jaunuolių darbų paroda „Pasaulis vaiko akimis“. Šiemet centro darbuotojos padėjo neigaliesiems vaikams atsiskleisti fotografijos srityje. Atskleisti jaunųjų fotografų gabumus padėjo televizijos „TV3“ „Išsipildymo akcija 2008“, nes jos dėka centras įsigijo fotoaparata ir spaudintuvą nuotraukoms. Be nuotraukų, parodoje išvydome ir „paję maše“ technika atliktus angelus, kiekvieno vaiko kalėdinius nykštukus, egles, padarytas iš kartono ar atliktas karpinių technika.

► Spalio 7 – lapkričio 16 d. – muziejaus meno galerijoje „**Akcija M**“ atidaryta „Alantos plenerų“ organizatorės Sigitos Maslauskaitės tapybos darbų paroda. Čia ji pristato naujausius tapybos darbus. Kolekciją sudaro šventųjų paveiksai ir peizažai.

► Gruodžio 22 d. – atidaryta originalios menininkės, kuriančios grafikos, tapybos darbus ir iliustruojančios knygas Laisvydės Šalčiūtės kūrybos paroda „Dėlionė. Keletas klausimų“.

■ **Panevėžio kraštotyros muziejuje** spalio 9 d. įvyko katalogo „Sakralinė medžio skulptūra Panevėžio kraštotyros muziejuje“ pristatymas. Leidinį sudarė etnokultūros skyriaus muziejninkė Vitalija Vasiliauskaitė, jai padėjo Lietuvos dailės muziejaus menotyrininkė Marija Kuodienė. Recenzentė – prof. habil. dr. Irena Regina Merkienė. Pristatymo metu kalbėjo knygos autorės. 80 psl. albumą su spalvotomis nuotraukomis ir vertimu į anglų kalbą išspausdino „AJS spaustuvė“ Kaišiadoryse.

► Spalio 22 d. – iškilmingai atidaryta panevėžietės tautodailininkės Daivos Navickienės darbų paroda „Šiaudo šviesa“. Joje eksponuojami ne tik tradiciniai vestuviniai sodai, bet ir didžiulės, žmogaus ūgio, figūros, įvairios dėžutės, kitokie dirbiniai. Be to, menininkė D. Navickienė edukacinių programėlių metu vaikus mokino iš šiaudų pasigaminti papuošalų ant eglutės. Paroda veikė iki gruodžio mėn. 31 d. Ją paruošti padėjo muziejninkė S. Kraskauskienė.

► Gruodžio 17 d. – muziejuje įvyko kartą į metus rengiama mokslinė konferencija iš Panevėžio praeities. Šį kartą ji vadinosi „Prie Lietuvos tūkstantmečio slenksčio“. Septynių pranešėjų klausėsi 75 žmonės. Prie konferencijos parengimo prisidėjo visi muziejaus darbuotojai.

► Muziejaus filiale, **Pasipriešinimo sovietinei okupacijai ir Sąjūdžio muziejuje**, spalio 24 d. įvyko susitikimas su JAV Ohajo universiteto prof. Algiju Mickūnu tema „Intelektu paskirtis visuomenėje. Globalizacija ir intelekto atsakomybė“. Renginyje dalyvavo per 50 klausytojų. Jį organizavo vyr. muziejninkė Emilija Juškienė.

► Gruodžio 8 d. – filiale atidaryta paroda „Lietuvos partizanų Vyčio apygardai – 65“. Ekspozicijoje dominuoja nuotraukos, yra keletas dokumentų, visų apygardos vadų biografijos. Parodą rengė muziejninkai Elena Markuckytė-Vyšniauskienė ir Donatas Pilkauskas. Ji veiks iki 2010 metų gegužės mėnesio.

► Muziejaus **Moigių parodų salėje** spalio 6 d. visuomenei pristatyta paroda „Nematyta ir nepažįstama Domicėlė Tarabildienė: fotografija ir fotografika“. Joje žymi vaikų knygų dailininkė pristato savo darytas nuotraukas iš įvairių keliučių, savo ir pažįstamų žmonių portretus. Parodoje eksponuojami 54 fotografijos darbai, skolinai iš Kauno M. K. Čiurlionio nacionalinio dailės muziejaus fondų. Panevėžio kraštotyros muziejuje ekspozicija veikė iki gruodžio mėn. 6 d. Koordinatorė – muziejninkė Z. Pikelytė.

► Gruodžio 10 d. – parodų salėje parengta tradicinė Kalėdinė paroda „Kalėdų žaislai ir dovanos“. Prieš mėnesį apie tai buvo paskelbta spaudoje ir panevėžiečiai, muziejaus prašymu, parodai nešė – dovanoti arba skolinti – senovinius eglutės papuošalus ir vaikiškus žaislus. Susidarė per 400 eksponatų. Graži šventinė paroda veikė visą mėnesį, jos sumanytoja ir rengėja – muziejninkė Aušra Sidorovienė.

■ **Pasvalio krašto muziejuje** spalio 21 d. vyko VII Tarptautinis dainuojamosios poezijos festivalis „Tai – aš“. Koncertavo Vytautas V. Landsbergis, Gediminas Storpirštis ir festivalio svečiai iš užsienio – dainų kūrėjai bei atlikėjai Čakas Brodskis (Chuck Brodsky) (JAV) ir Chavjeras de Pradas (Javier de Prado) (Ispanija). Dainuojamosios poezijos gerbėjams buvo įdomu išgirsti „Tai – aš“ svečius, o ypač festivalyje pirmą kartą koncertavusį bardą iš Jungtinių Amerikos valstijų. Kiekvieną rudenį vykstantį Tarptautinį dainuojamosios poezijos festivalį „Tai – aš“ rengia Vilniaus mokytojų namai. Festivalio koncertai vyksta ne tik sostinėje, bet ir kituose šalies miestuose ir miesteliuose bei Rygoje.

► Spalio 22 d. – surengtas „Žiemgalos“ draugijos Pasvalio skyriaus posėdis.

► Spalio 30 d. – Pasvalio teatro 10-mečio ir režisieriaus Gintaro Kutkausko kūrybinio darbo 25-mečio proga muziejuje buvo parodyta Aurelijos ir Gintaro Kutkauskų režisuota „Saulėgrąžos rasa“, spektaklis pastatytas pagal Aldonos Genovaitės Kerpauskienės poeziją. Vakare dalyvavo eilių autorė.

► Lapkričio 6 d. – muziejuje solistės Astos Krikščiūnaitės iniciatyva buvo surengtas įžymiam kraštiečiui muzikui Alfonsui Mikulskui skirtas 100-ųjų gimimo metinių paminėjimas. Koncertą vedė muzikologas Vaclovas Juodpusis. Renginio metu Pasvalio krašto muziejuje skambėjo A. Mikulskio kūriniai – kartu su soliste A. Krikščiūnaitė koncertavo baritonas Dainius Pušys bei neseniai iš gastrolių JAV grįžęs Vilniaus liaudies instrumentų ansamblis „Vaivora“. Prisiminimais apie A. Mikulskio meno ansamblių dalinosi buvusi kanklininkė Regina Daniūnienė. Koncertavo Pasvalio vaikų muzikos mokyklos mokinių kanklių ansamblis, kuriam vadovauja mokytoja Bronė Petrauskienė. A. Mikulskis sukūrė kūrinių simfoniniam orkestrui, kanklėms, tautines mišias, nemažai kūrinių liaudies muzikos instrumentų orkestrui, religinių giesmių bei dainų. Jis buvo apdovanotas Gedimino 5-ojo laipsnio ordinu ir Šaulių žvaigždės ordinu, o 1980-aisiais jam buvo įteikta Lietuvos bendruomenės kultūros tarybos pirmoji muzikos premija.

► Lapkričio 13 d. – muziejuje surengtas stalo žaidimų vakaras. Renginį organi-

žavęs žaidimų klubas iš Vilniaus „Rikio pramogos“ pasvaliečius pakvietė išbandyti pačius naujausius stalo žaidimus.

► Lapkričio 19 d. – vyko renginiai, skirti Lietuvos karių dienai ir Lietuvos šaulių sąjungos penktosios rinktinės atkūrimo dvidešimtosioms metinėms paminėti. Muziejuje savanoriai papasakojo apie karių kasdienybę, pademonstravo pagrindinę ginkluotę, kuria naudojamasi Lietuvos kariuomenėje, kario amuniciją. Kiekvienas galėjo pamatyti filmą apie tarptautinių misijų būrių tarnybą. Pasvalio rajono savivaldybės mero pavaduotojas Povilas Balčiūnas padėjo jaunimui už entuziazmą dalyvauti Lietuvos karių dienos renginiuose: sportinėse varžybose, piešinių ir karių ginkluotės, amunicijos ir aprangos parodose. Po apdovanojimų visi vaišinosi kareiviška koše, apžiūrinėjo piešinių ir karių aprangos parodas.

► Lapkričio 27 d. – Pasvalio rajono savivaldybėje vyko draugijos „Žiemgala“ konferencijos suvažiavimas. Renginio metu skambėjo „Žiemgalos“ giesmė, buvo apžvelgta „Žiemgalos“ draugijos veikla 2006–2009 m., aptartos ateities veiklos programos, vyko pasisakymai, diskusijos bei draugijos Tarybos, prezidento ir Revizijos komisijos rinkimai.

► Gruodžio 4 d. – muziejuje buvo atidaryta jau dvyliktus metus iš eilės rengiama tradicinė Pasvalio krašto žmonių Kalėdinė kūrybinių darbų paroda „Metai“. Paroda visuomet būna gausi – savo kūrinių į parodą šiemet atnešė daugiau kaip 100 dalyvių. Kalėdinės parodos atidarymą pradėjo Pumpėnų kultūros centro mišras ansamblio koncertas. Autorius ir jų darbus pristatė muziejaus parodų kuratorė Aida Dulkienė, visiems parodos dalyviams įteikusi po kalendorių. Kiekvienais metais parodoje gausu šiltų raštuotų pirštinių, jų atneša net keletas mezgėjų, pirštines parodos lankytojai noriai perka dar prieš parodos atidarymą. Parodoje kasmet dalyvauja Pasvalio paslaugų ir užimtumo centro pagyvenusiems ir neįgaliesiems dienos centro lankytojai, savo darbus eksponuoja klubo „Užjauk draugą“, užimtumo centro „Viltis“ lankytojai bei Pasvalio specialiosios internatinės mokyklos vaikai. Parodoje eksponuojami muziejaus Audimo mokyklos mokinių nuausti audiniai. Paroda „Metai“ sulaukia vis daugiau raiškio jaunimo – šiemet pirmą kartą dalyvavo pati jauniausia kūrėja – trylikametė Silvija Jokubaitytė. Jau kelinti metai paroda tampa tarptautine, nes savo numegztas pirštines ir kojines pristato ir viešnia iš Norvegijos – Pasvalio krašto garbės pilietė Venche Bjørkeng (Wenche Bjørkeng). Po parodos atidarymo Pumpėnų kultūros centro kolektyvas parodė Kazimiero Čiplio-Vijūno spektaklį „Motinos dalia“.

► Gruodžio 30 d. – atidaryta Pasvalio muziejinko Antano Stapulionio fotografijų paroda „Senujų medinių trobesių puošyba Pasvalio krašte“. Muziejinkas fotografijose užfiksavo nykstančią iš sodžių atėjusią architektūrą – Lietuvos kultūros palikimą. A. Stapulionis pristatė ir savo sukauptą degtukų dėžučių kolekciją, kurią padovanojo Pasvalio krašto muziejui.

■ **Raseinių krašto istorijos muziejaus** filiale Pasandravio istoriniame draustinyje (poeto Maironio tėviškėje) spalio 24 d. aidėjo šešių chorų atliekamos dainos. Taip užbaigiamas kasmet spalio mėnesį vykstantis Tarptautinis chorų festivalis „Dainuojam Maironiu“.

► Spalio 29 d. – muziejuje vyko susitikimas su raseiniškiams jau pažįstamu dailininku iš Vilniaus Vytautu Cepausku. Jo jubiliejinę dailės parodą „Būties paženklinimas“ raseiniškiai galėjo lankyti nuo rugsėjo vidurio iki spalio pabaigos.

► Lapkričio 27 d. – atidaryta Raseinių menininkų bendrijos „Pegasas“ ataskaitinė 2009 metų kūrybos paroda. Parodoje pristatomi dvylikos autorių tapybos, grafikos, fotografijos, veltinio technika atlikti darbai.

► Gruodžio 5 d. – Raseinių visuomenei pristatyta nauja kultūros erdvė – Meno galerija, įsikūrusi renovuotame buvusių Raseinių arešto namų administraciniame pastate. Meno galerija gyvenimą pradėjo pristatydama Raseiniuose gyvenusio ir kūręs garsaus akvarelisto Broniaus Bernotaičio (1942–2000) kūrybinį palikimą.

► Gruodžio 29 d. – vyko muziejinkų Linos Vapševičienės ir Vitos Tarvydienės išleistas knygos „Raseinių krašto senosios sodybos“ pristatymas raseiniškiams. Šis leidinys užbaigė tris metus vykdytą, Kultūros ministerijos finansuotą projektą, kurio metu buvo surinkta ir apibendrinta medžiaga apie Raseinių krašto medines sodybas. Tuo pačiu dalyviai ir vėlesni muziejaus lankytojai galėjo apžiūrėti puikią tų pačių autorių medinės architektūros fotografijų parodą.

► Gruodžio 30 d. – restauruotame ir naują gyvenimą pradedančiame pastate, buvusiame Arešto namų administraciniame korpuse, lankėsi Raseinių savivaldybės tarybos nariai. Pastato šeimininkai – Raseinių krašto istorijos muziejaus ir VSĮ Raseinių turizmo ir verslo informacijos centro darbuotojai – pristatė naujai įsikūrusiame kultūros židinyje būsiančias veiklas.

■ **Rokiškio krašto muziejuje** spalio 16 d. vyko X vargonų muzikos festivalio, skirto čekų muzikui, pedagogui, vargonininkui Rudolfui Lymanui (Rudolf Liehmann), atidarymas ir tarptautinių vargonų muzikos festivalių dešimtmečiui skirta konferencija. Dalyvavo svečiai iš Čekijos, Vokietijos, Latvijos, Lietuvos. Po konferencijos įvyko Lietuvos obojų kvarteto, pianistės J. Bieliauskienės, solistės Juditos Leitaitės koncertas. Organizavo Panevėžio kolegijos Rokiškio filialas ir Rokiškio krašto muziejus.

► Spalio 23 d. – muziejus organizavo išvyką į Plunksnuočių mišką, po to vyko

popietė „Meilė ir viltis“. Šie renginiai skirti prieš 60 m. Plunksnuočių bunkeryje žuvusiems partizanams atminti.

► Lapkričio 6 d. – vyko parodos iš Biržų „Portfolio“ meno galerijos „LT identitetas – profesionalaus meno kontekste“ atidarymas ir koncertas. Atlikėjai: Skaidra Jančaitė (sopranas), Kotryna Ugnė Daunytė (smuikas), Elena Daunytė (violončelė), Vita Marija Daunytė (fleita), Joana Daunytė (arfa), Kristina Vasiliauskaitė (fortepijonas). Programoje: K. Vasiliauskaitės teatralizuotos lietuvių liaudies pasakos „Pelenė“ ir „Lukošiukas“, harmonizuotos lietuvių liaudies dainos.

► Lapkričio 24 d. – vyko Lietuvos kariuomenės dienos minėjimas. Koncertavo Kazimieras Jakutis-Pagulbis.

► Lapkričio 24–28 d. – vyko suaugusiųjų švietimo savaitė „Septynios kūrybiškumo dienos – švietimui, kultūrai, verslui“. Muziejus organizavo praktinių užsiėmimų ciklą „Atgavinkime senuosius amatus“ (vilnos vėlimas, riešinių mezgimas, tinklų nėrimas).

► Gruodžio 4 d. – vyko Štefano Kopelkamo (Stefan Koppelkamm) fotografijų parodos „Vietos laikas“ atidarymas, Rokiškio rajono mokinių konkursinės kūrybos darbų parodos „Seni nauji daiktai“ uždarymas, Metų tautodailininko rinkimai, katalogo „Audėjai Juozas ir Elena Pipiniai“ pristatymas, koncertas „Chopin LT“ (atlikėja Šviesė Čeplauskaitė, fortepijonas).

► Gruodžio 8 d. – vyko fotoparodos „Mūsų krašto dvarai“ ir kūrybos darbų parodos „Šilkinė vasara“ uždarymas bei leidinio „Rokiškio dvarai“ pristatymas. Organizavo Rokiškio suaugusiųjų mokymo centras.

► Gruodžio 11 d. – vyko kalėdinės konceptualių dailės darbų parodos „MOTERS ŠIRDIS“ atidarymas. Organizatoriai – Šiaulių universiteto docentas Arūnas Uogintas ir Rokiškio dailininkų grupė „RODA“. Parodoje eksponuoti 19 autorių kūrybos darbai.

► Gruodžio 22 d. – vyko Rokiškio muzikos mokyklos mokinių ir mokytojų koncertas „Žiemos muzika“.

► Gruodžio 26 d. – vyko „Kalėdinis klasikinės muzikos koncertas“. Dalyvavo Justina ir Simona Zajančauskaitės.

► Gruodžio 31 d. – vyko tradicinis naujmetinis koncertas „Naujųjų metų be laukiant“. Dalyvavo Justina ir Simona Zajančauskaitės, Asta Vanagienė.

■ **Skuodo muziejuje** spalio 22 d. įvyko žemaitiškai skaitančių šventė-konkurssas, skirtas Simono Daukanto 216-osioms metinėms paminėti.

► Spalio pabaigoje – pradėjo veikti dailininkės M. B. Stankūnienės 2009 metų rudenį dovanotų paveikslų ir albumo „Gėlių vizija“ paroda.

► Gruodžio 18 d. – vyko Kalėdinis-Naujmetinis vakaras, kurio metu pristatyta Kalėdinė-Naujmetinė rajono tautodailininkų, menininkų kūrybos darbų ir Kalėdinė-Naujmetinių puokščių paroda. Koncertavo Skuodo meno mokyklos kolektyvas.

■ **Tauragės „Santakos“ muziejaus** kilnojamųjų parodų salėje spalio 9 d. atidaryta tautodailininkės Zofijos Košenės autorinė jubiliejinė mezginių paroda. Nuo mažens mezzgusi kojines, raštuotas pirštines, autorė intensyviau kūrybinį darbą pradėjo domėtis 1983 m., kai į jos rankas pateko A. Pelakauskienės knygelė „Staltesėlės“. Įvaldžiusi mezzgimo techniką, raštus vėliau ėmė kurti pati. Tautodailininkė daugiausiai mezza stalteses, kur susipina kiauraraštis, ažūras ir spalvotų, dažniausiai lininių, siūlų deriniai. Nuo 1980 m. autorė surengė daug parodų įvairiuose Lietuvos miestuose bei Lenkijoje, nuolat dalyvauja bendrose Tauragės rajono ir apskrities tautodailininkų darbų parodose. Tai jau trečioji autorinė paroda, surengta „Santakos“ muziejuje. Parodą rengė Etnografijos skyriaus vedėja V. Ružinskaitė.

► Lapkričio 4–6 d. – tauragiškiai tautodailininkai dalyvavo regioninėje (Tauragės apskrities) liaudies meno parodoje-konkurse dėl „Aukslo vainiko“ nominacijos, kuri šiemet vyko Jurbarkė. Buvo surinkti tautodailininkų darbai ir nugalėti į Jurbarkę. Autoriams buvo organizuota išvyka į parodos uždarymo ir pateiktų kūrinių įvertinimo renginį. Parodoje-konkurse dalyvavo 10 Tauragės rajono tautodailininkų. Prizinių vietų nepelnėta. Tauragiškių tautodailininkų atstovavimą regioninėje parodoje-konkurse organizavo Etnografijos skyriaus vedėja V. Ružinskaitė.

► Lapkričio 13 d. – **Fotografijos galerijoje** atidaryta Ingridos Mockutės-Pocienės autorinė fotografijų ir juvelyrikos paroda „Apie moterį“. Parodą rengė Fotografijos galerijos vadovas R. Vaitkus.

► Gruodžio 18 d. – galerijoje ir kilnojamųjų parodų salėje atidaryta konkursinė spaudos fotografų klubo paroda „Lietuvos spaudos fotografija 2008“. Eksponuojamos fotografijos suskirstytos pagal temas „Naujienuos“, „Gamtos apsauga“, „Žmonės“ ir kt. Paroda suformuota iš rinktinių, konkurso diplomus pelniusių nuotraukų. Vienas iš „Aukso kadro“ laimėtojų yra ir Tauragės fotografų klubo „Fotojūra“ narys Rolandas Žalgevičius. Parodą rengė Fotografijos galerijos vadovas R. Vaitkus.

■ **Ukmergės kraštotyros muziejuje** spalio 1 d. vyko pagyvenusių žmonių diena paminėti skirtas renginys.

► Spalio 23 d. – įvyko miesto bendruomenės susitikimas su Seimo nariu Juliumi Veselka.

► Lapkričio 8 d. – atidaryta tarptautinė fotografijos paroda „Du požiūriai“. Susirinkusius pastitiko ukmergiškio fotomenininko Albino Kuliešio ir Vokietijos Muihlhau-

seno muziejų direktoriaus Tomo T. Miulero (Thomas T. Mueller) fotografijų paroda. Atidaryme dalyvavo vokiečių delegacija iš Unstrut-Heinich apskrities.

► Lapkričio 9 d. – muziejiniškai pakvietė į seminarą „Sovietmečio atpindžiai Lietuvos visuomenėje“. Renginio partneriai – Tarptautinė komisija nacių ir sovietmečio okupacijų režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti.

► Lapkričio 26 d. – atidaryta tautodailininkės Sonatos Ordės paveikslų paroda „Apie Eglę žalčių karalienę“.

► Gruodžio 10 d. – tautodailininkai pakvietė į tradicine tapusią Ukmergės krašto tautodailininkų parodą „Apšerkšniję mūsų žiemos“. Parodoje eksponuojami trisdešimties autorių darbai. Išskirtiniai rajono drožėjų darbai, verti garbingo medžio skulptoriaus vardo. Tėvas ir sūnus Rimantas ir Andrius Zinkevičiai džiugina įdomiais, išskirtinai drožybos stiliu turinčiais kūriniais. 2009 m., pirmą kartą muziejuje, savo drožybos darbus pristatė: drožėjai Inga Usonienė, Kostas Maslov, Antanas Juodis ir floristė Kristina Vašatkevičienė. Šias metais eksponuojami ir du kolektyviniai darbai: Prakarėlė – R. ir A. Zinkevičių, K. Maslovo bei R. Žvirblienės bendras darbas, taip pat R. Mikeliėnės ir S. Ordės kartu sukurtas šalikas. Beje, akį džiugino ne tik drožėjai. Parodoje dalyvavo skulptūriniai, nėriinių meistrai, floristai, tapytojai: R. Andrašiūnas, L. Dzigitė, V. Mackevičius, R. Žvirblienė, E. Urbonavičienė, V. Butkus, J. Zaborskienė, S. Nečiūnas, V. Svalbonas, K. Zinkevičienė, M. Blauzdiene. Po ilgos pertraukos savo tapybos darbą pristatė Algirdas Pavydis. Išskirtinai tautiški, sukurti panaudojant autentiškas lipdybos bei degimo technologijas – Vitos Vaitkevičienės keramikos darbai. Mezgėja Vilija Makaravičienė stengiasi atkurti senuosius nėriinių raštus.

► Gruodžio 11 d. – vyko šiuo metu Vilniuje gyvenančios kraštiečių Marijonos Lukoševičiūtės-Žicevičienės eilėraščių rinkinio „Iš tylos“ pristatymas. Knygoje ne tik eilės, bet ir tapybos darbų reprodukcijos. Autorės darbai buvo eksponuojami knygos pristatymo renginyje.

► Gruodžio 16 d. – muziejuje vyko Lietuvos tūkstantmečio vardui paminėti skirta konferencija „Ukmergė tūkstantmečio bėgyje“. Tema pasirinkta siekiant atskleisti daugiakultūrį krašto paveldą, sąlygojusį ne tik miesto urbanistinį veidą, tačiau ir krašto žmonių mentalitetą. Ukmergės sentikių bendruomenės narė Manefa Nikitina skaitė pranešimą „Sentikių bendruomenės istorija“, taip pat pristatė knygėlę „Ukmergės sentikiai“. Muziejininkas Raimondas Ramanauskas skaitė pranešimą „Ukmergės lenkų ir lietuvių bendruomenės iki Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 1918 m.“, Ukmergės savivaldybės Kultūros skyriaus vedėjas Julius Zareckas pasakojo apie žydų bendruomenę Ukmergės mieste bei pristatė paties sudarytą knygėlę „Ukmergės žydų bendruomenės istorija (datos, dokumentai, faktai)“, A. Smetonos gimnazijos mokinė Aistė Šimatonytė skaitė pranešimą „Ukmergės mokyklos iki 1940 m.“.

■ **Vilkaviškio krašto muziejus** spalio 23 d. kartu su Suvalkijos (Sūduvos) regioniniu kultūros centru organizavo konferenciją „Sūduvos dvarų būklė ir jų atgaivinimo galimybės“, skirtą Paežerių dvaro 210-ųjų metų paminėjimui. Pranešimą apie dvaro istoriją skaitė muziejininkė Elena Rupeikienė. Veikė šiai žymiai suakčiai skirta paroda.

► Nuo lapkričio pradžios – Vilkaviškio kultūros centre veikė Vilkaviškio krašto muziejaus muziejininkų parengta kilnojamoji paroda, skirta S. Neries 105-osioms gimimo metinėms.

► Lapkričio 13 d. – atidaryta tautodailininkės Birutės Večkienės tapybos darbų paroda. Parodą pristatė Vilkaviškio krašto muziejaus dailininkė Jūratė Rutkauskienė, programėlę parodė Vilkaviškio pradinės mokyklos mokiniai.

■ **Zanavykų krašto muziejuje** lapkričio 7 – gruodžio 30 d. veikė paroda „Močiutės rankdarbiai“. Parodoje eksponuoti įvairiais raštais išmargintos kumštinės pirštinės, kuklesniais raštais – kojines suaugusiems bei vaikams. Gausu parodoje buvo ir šalikų, kepurėlių, skarų. Iš viso eksponuoti 127 Šakių ir Jurbarko raj. mezgėjų darbai.

► Lapkričio 24 – gruodžio 16 d. – surengta SIŽGB „Šakių Vilties“ neigaliųjų darbėlių paroda „Padovanokime džiaugsmą vieni kitiems“. Penktojoje parodoje savo darbelius eksponavo Šakių dienos užimtumo centro lankytojai, lopšelio-darželio „Berzelis“ neigaliųjų grupių lankytojai. Buvo pristatytas leidinukas apie „Šakių Vilties“ veiklą „Gyvenimas šviesiomis spalvomis“ bei 2010 metų „Šakių Vilties kalendorius“.

■ **Žemaičių dailės muziejuje** rugpjūčio 29 – rugsėjo 26 d. vyko IV Tarptautinio Mykolo Oginskio festivalio renginiai. Rugsėjo 5 d. dalyvavo Mykolo Oginskio festivalio simfoninis orkestras (meno vadovas ir vyr. dirigentas – prof. Stasys Domarkas). Orkestrą sudarė: Kauno J. Gruodžio styginių (vadovė – Kristina Domarkienė), Klaipėdos E. Balsio menų gimnazijos (vadovas – Tomas Ambrozaitis), Plungės M. Oginskio menų mokyklos (vadovė – Violeta Gaubytė) orkestrai. Solistai: V. Vėšniaskas (tenoras), J. Konstantinovaitė (sopranas). Smuikininkai: E. Bogdanovas ir E. Urbonavičiūtė, solo griežė N. Ochrimenko, M. Vaickus, I. Grušelionytė, A. Kučinskas. Orkestrui talkino LNSO koncertmeisteriai E. Kulikauskas (violončelė), A. Statkus (altas), B. Domarkaitė (smuikas). Dirigentas – Stasys Domarkas.

► Rugsėjo 12 d. – vyko Žemaitijos muzikos ir meno mokyklų jungtinio kamerinio orkestro koncertas „Rudens akvarelė M. K. Čiurlioniui“. Orkestrą sudarė: Klaipėdos E. Balsio, J. Kačinsko ir J. Karoso, Palangos S. Vainiūno, Plungės M. Oginskio, Viekšnių V. Deniušo bei Kretingos, Gargždų, Šilutės, Mažeikių, Sedos, Telšių, N. Akmenės ir Rietavo muzikos mokyklų styginių ansambliai. Programoje: P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus, S. Forsterio, A. L. Veberio, G. M. Rodrigeso, K. Bomo ir kiti kūriniai. Dalyvavo Moldovos Pano Fleitos virtuozas Konstantinas Moskvicius (Constantin Moscovici). Dirigentas – Tomas Ambrozaitis. Organizatorius – Plungės Mykolo Oginskio menų mokykla.

► Rugsėjo 16 d. – koncertavo styginių orkestras „Camerata Klaipėda“ (meno vadovas – Vilhelmas Čepinskis). Programoje: M. K. Oginskio, J. Naujalio, B. Dvaciono, V. A. Mozarto, F. Mendelsono, F. Listo, P. Sarasatės, A. Piacollos kūriniai.

► Rugsėjo 19 d. – vyko Baltarusijos valstybinio akademinio simfoninio orkestro koncertas (meno vadovas ir vyr. dirigentas – Aleksandr Anissimov) (Baltarusija). Programoje skambėjo N. Rimskio-Korsakovo simfoninė suita „Šecherazada“. Kristina Zmailaitė (sopranas) ir Edmundas Seilius (tenoras) dainavo M. Glinkos, A. Borodino, P. Čaikovskio kūrinius. Dirigentas – Aleksandr Anissimov.

► Rugsėjo 26 d. – muziejuje vyko tarptautinis mokslinis seminaras „Istorinių parkų ir sodų paveldas: atgaivinimas, pritaikymas ir priežiūra“. Rengėjai: Žemaičių dailės muziejus, Varšuvos miesto istorijos muziejus (Lenkija).

► Rugsėjo 26 d. – vyko festivalio baigiamasis Liepojos filharmonijos simfoninio orkestro koncertas (meno vadovas ir vyr. dirigentas – Imants Resnis) (Latvija). Solistė – J. Heifetzo tarptautinio konkurso 2008 m. laureatė Justina Auškelytė (smuikas). Programoje: J. Sibelijaus koncertas smuikui ir orkestrui d-moll, V. A. Mocarto simfonija Nr. 41, C-dur („Jupiteris“). Dirigentas – Imants Resnis.

► Rugsėjo 25 d. – muziejuje atidaryta jubiliejinė Alfonso Dargio (1909–1996) grafikos darbų paroda.

► Spalio 23 d. – respublikinė tekstilės paroda „Portretas“.

► Lapkričio 6 d. – atidaryta Romualdo Inčirausko paroda „Sėjomaina“.

► Gruodžio 5 d. – Plungės bibliofilų klubo jubiliejui skirta paroda „Simono Daukanto bibliofilų klubas 1984–2009 m.“.

► Gruodžio 12 d. – atidaryta Plungės dailininkų grupės „3 plius“ darbų paroda (2009-12-12 – 2010-01-24). Atidaryme dalyvavo: Plungės Mykolo Oginskio meno mokyklos senosios muzikos ansamblis „Musica fresca“.

► Gruodžio 12 d. – muziejuje surengtas projekto „Plungės fotobienalė“ pristatymas.

► Gruodžio 16 d. – vyko atminimo koncertas, skirtas Vladimirui Zubovui (1909–2007). Dalyvavo: Stein Skjervold (Norvegija), Rokas Zubovas (fortepijonas).

■ **Žemaičių muziejuje „Alka“** spalio 9 d. pristatyta tautodailininko, Telšių miesto garbės piliečio Vytauto Savickio darbų paroda „Tūkstantmečio ženklai“. Renginį vedė ir apie V. Savickio kūrybą kalbėjo direktoriaus pavaduotoja mokslo reikalams Zita Dargaitė.

► Spalio 14 d. – VST suorganizuoto projekto „Išsaugoti namai“ pristatymas. Eksponuotos Vakarų Lietuvos fotografų darytos fotografijos tema „Gandrų gyvenimas nuo gandrų iki skrydžio“.

► Spalio 16 d. – Telšių jaunimo mokyklos moksleiviams ir jų svečiams iš Joniškių edukacinius renginius vedė archeologijos skyriaus vedėja D. Karalienė. Jos tema – „Žemaitijos archeologinių paminklų radiniai ir Lietuvos vardo tūkstantmetis“. Vyr. muziejininkas R. Petrikas vedė edukacinį renginį „Žemaitijos istorinė praeitis“.

► Spalio 21 d. ir lapkričio 19 d. – edukacinius renginius „Žemaičių audiniai“ vedė etnografijos skyriaus vedėja Vida Rimkuvienė.

► Lapkričio 5 d. – muziejuje pristatyta neeilinė paroda „Istorijos pamoka: Rainių tragedija – be senaties termino“, kurioje pateikti Rainių žudynių aukų baudžiamosiose bylose esantys dokumentai iš Lietuvos Ypatingojo archyvo bei fotodokumentai iš Žemaičių muziejaus „Alka“. Šis projektas įgyvendintas Plietinio ir tautinio ugdymo projektų 2009 metų rėmimo konkurso lėšomis, dalį jų skyrė Lietuvos archyvų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Parodą rengė Telšių apskrities archyvo direktorė A. Jankauskienė.

► Gruodžio 4 d. – muziejuje surengta konferencija „Žemaitijos šauliai vakar, šiandien, rytoj“. Konferencija buvo skiriama Lietuvos šaulių sąjungos 90-mečiui. Pranešimus skaitė: vyr. muziejininkas R. Petrikas tema „Tarpukario šauliai Telšiuose“, Telšių AŽŠR kapelionas kun. Saulius Bytautas – „Dvasiškių šauliška veikla tarpukario Lietuvoje“, Valdemaras Michalauskas – „Tarpukario šauliai“, Lietuvos šaulių sąjungos vadas Juozas Širvinskas – „Lietuvos šaulių sąjungos ateitis“ ir Telšių AŽŠR vadas Vaclovas Ringys – „Telšių rinktinė šiandien“. Buvo pasirašyta Telšių AŽŠR rinktinės ir Žemaičių kultūros draugijos bendradarbiavimo sutartis.

► Gruodžio 23 d. – muziejuje pristatyti du projektai: etninių tradicijų tęstinumas ir „Restauruoti eksponatai“. Renginyje buvo demonstruojamas ištraukas iš DVD plokštelių apie senuosius meistrus: šiaudų pynėją J. Gumuliauskienę, medžio meistrą K. Striaupą, kiaušinių raižytoją J. Bulauskienę, medžio drožėvą V. Jaugėlą ir P. Dužinską. Koncertavo ansamblis „Bočiai“. Renginį organizavo ir vedė vyr. fondų saugotoja E. Spudytė.

► Gruodžio 26 d. – muziejaus Dailės salėje vyko tradicinis koncertas „Kalėdos su muzika“. Koncertavo Telšių vaikų muzikos mokyklos moksleiviai ir mokytojai.

■ **Europos parke**, lapkričio 9 d. dalyvaujant Vokietijos ambasadoriui Lietuvoje Hansui Peteriui Aneneniui (Hans Peter Annen) ir Vilniaus mero pavaduotojui Vidmantui Martikoniui, projektą organizuojančių įstaigų, spaudos atstovams, perduota Vokietijos ambasados kartu su Goethe's institutu Lietuvoje 20-ųjų Berlyno sienos grūties metinių progą dovanota Vilniaus miestui unikali dovana – Berlyno sienos fragmentas.

Vieninga Europa, jos šalių nepriklausomybė ir bendrystė yra svarbiausia, ką mums šiandien primena Berlyno sienos liekanos. Šios sienos fragmentai taip pat stovi ir kituose Europos ir pasaulio miestuose: Niujorke (JAV), Paryžiuje (Prancūzija), Kijeve (Ukraina), Hamburge (Vokietija), Sinsinatyje (JAV), Marselyje (Prancūzija). Vilniaus pašonėje esantis Europos parkas po Nepriklausomybės atgavimo demonstruoja Lietuvos atsivėrimą europiniam menui ir kultūrai. Europos parkas, vienas pirmųjų kviesdamas į Lietuvą menininkus iš viso pasaulio, ėmėsi „grauti Berlyno sienas“ kultūros srityje, ir tapo naujo mąstymo simboliu bei tiltu tarp skirtingų kultūrų. Berlyno sienos fragmentas stovės vieningą Europą simbolizuojančiame skulptūrų parke bei primins ateinančioms kartoms apie tai, kokia trapi yra laisvė.

Projekto organizatoriai: Vokietijos ambasada, Goethe's institutas Lietuvoje, Vilniaus miesto savivaldybė. Rėmėjas: tarptautinių krovinių pervežimų įmonė UAB „Göllner Spedition“. Šis projektas yra programos „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ dalis.

Nuo gruodžio mėn. parkas pakvietė muziejaus lankytojus apžiūrėti neįprastą parodą. Kodėl neįprastą? Mat ekspozicijos stendai išdėstyti ne salėje, o tiesiog po atviru dangumi. Paroda „Europos parkas: nuo svajonės iki dabar“ atskleidžia pagrindinius Europos parko kūrimo principus arba, kaip sako muziejaus kūrėjas Gintaras Karosas, tai atsakymų į dažniausius klausimus rinkinys.

Parodos atviroje erdvėje principas atitinka bendrą muziejaus po atviru dangumi idėją: grindys čia – žolė, ekspozicijų salių sienomis tampa medžiai, o lubas atstoja dangaus skliautas.

Paroda atskleidžia kelią nuo muziejaus koncepcijos iki jo įgyvendinimo, emociškai ir intelektualiai priartinama žiūrovą prie eksponuojamų meno kūrinių, įvairūs kūrybinio proceso aspektai žiūrovui pasakojami eseistine forma.

„Kartais sumanymai atrodo tokie dideli ir gąsdinantys, kad bijai jų imtis. Kai linijos popieriaus lape pradeda būti teisingos ir panašiai vis pasikartoja, kai pasąmonėje subręsta prasmės sąvoka, pradėd. Taip nuo surastojų kontūro, per nusivylimus ir bandymus, konstruojant, nusiviliant ir vėl iš naujo bandant, kartais po daugelio metų sumanymas tampa kūnu. Be ko neįmanomas idėjos tapimas realybe – be tikėjimo, valios ir nuoseklumo kuriant.“

Dvidešimt didžiulių kvadratų lapų su tekstu ir fotografijomis, kiekvienas jų skirtas tam tikrai temai: „Menas“, „Balta varna“, „Stebuklas“, „Draugiška architektūra“, „Žmonės“. „Žmonės gali sakyti, kad nesupranta meno, ir tai bus gerai, gali savaip suprasti – tai gerai, ar net menkinti meną – irgi gerai, pagaliau tai paties meno sukelta reakcija. Nepriklausomai nuo žmonių požiūrio į meną, be jų pati kūryba neturi prasmės, nes jos paveiktas žmogus keičiasi. Tikiu į gerą.“

„Muziejus po atviru dangumi – besikeičiantis laike. Tai pastebi kiekvienas apsilankęs skirtingu metu laiku“, – sako Gintaras Karosas ir užrašo didžiulės knygos lape: „Nuolat jis kitoks, kaip ir pats gyvenimas. Ryte paskendęs rūke, dieną atsakęs paslapties skraistės ir jaukus, šešėlių žaismo papildytas pavakare ir labiausiai susikaupęs beveik sutemus. Vis kitoks, ir pažinti jį reikia laiko – daug metų būti kartu, gyventi jame. Skirtingas paukščių garsų choras kiekvienu paros metu, prieš lietų ar po, ką jau kalbėti apie besikeičiančius metų laikus. Gamta juk tobula. Jos dalelė, sumaišyta su žmogaus kūryba, kiek panaši į gyvenimo atkarpą, kuria žymime savo buvimą pasaulyje.“

Paroda „Europos parkas: nuo svajonės iki dabar“ veiks ištisus metus.

■ **Genocido aukų muziejuje** lapkričio 26–27 d. buvo minimos LLKS Tarybos prezidiumo pirmininko generolo Jono Žemaičio-Vytauto 55-osios žūties metinės.

► Lapkričio 26 d. – visi vilniečiai ir miesto svečiai galėjo nemokamai apsilankyti muziejuje ir pagerbti vyriausiąjį Lietuvos partizanų vadą jo atminimui skirtoje buvusio KGB kalėjimo kameroje. Vakare muziejaus Konferencijų salėje buvo demonstruojamas dokumentinis filmas „Ketvirtasis prezidentas“, pasakojantis J. Žemaičio-Vytauto gyvenimo istoriją.

► Lapkričio 27 d. – muziejuje lankėsi J. Žemaičio-Vytauto žūties metinių minėjimo dalyviai, dalyvavę renginyje prie LR krašto apsaugos ministerijos. J. Žemaičio-Vytauto atminimui skirtoje kameroje stovėjo garbės sargyba, buvo padėtos gėlės.

Partizanų generolo artimieji perdavė muziejui J. Žemaičiui-Vytautui suteiktą Vyčio Kryžiaus 1-ojo laipsnio ordina ir Palangos garbės piliečio regalijas – nuo šiol jie bus saugomi Genocido aukų muziejuje.

► Lapkričio 27 d. – Gedimino pr. ir Aukų g. sankirtoje, prie paminklo sovietinės

okupacijos aukoms, vyko tradicinė akcija „Uždek žvakelę“, kurios metu buvo pagerbtas Ukrainos 1932–1933 m. badmečio aukų atminimas.

► Gruodžio 2 d. – muziejaus Konferencijų salėje buvo pristatyta Sankt Peterburgo mokslinio-informacinio centro „Memorial“ kompaktinė plokštelė „Virtualus Gulago muziejus“. Į renginį atvyko viešnios iš Sankt Peterburgo: mokslinio-informacinio centro „Memorial“ direktorė Irina Fligė ir redaktorė Tatjana Pritykina.

► Muziejaus padalinyje, **Tuskulėnų rmties parko memorialiniame komplekse** spalio 16 d. vyko Mažosios Lietuvos gyventojų genocido aukų dienos minėjimas.

► Lapkričio 16 d. – memorialinio komplekso Konferencijų salėje buvo atidaryta kilnojamoji paroda „Lietuviais esame mes gimę“, pasakojanti apie Pasaulio lietuvių bendruomenę (PLB) bei lietuvių išsvijios politinę, kultūrinę ir visuomeninę veiklą nuo pokario iki 1990 m.

► Gruodžio 10 d. – minint Tarptautinę žmogaus teisių dieną, memorialiniame komplekse vyko renginys „Žmogaus teisių padėtis Baltarusijoje, Čekėnijoje ir Tibete“. Dalyvavo baltarusių, čekėnų ir tibetiečių bendruomenių atstovai, renginį vedė LR Seimo narė, tarptarmentinės grupės ryšiams su Tibetu pirmininkė Dalia Kuodytė.

► Gruodžio 17 d. – memorialinio komplekso Konferencijų salėje vyko majoro Vytauto Bulvičiaus ir Lietuvių aktyvistų fronto Vilniaus štabo veiklos minėjimas. Pranešimus skaitė dr. Juozas Jankauskas, plk. Arūnas Dudavičius ir dr. Arūnas Bubnys.

► Gruodžio 18 d. – buvo pagerbtas antisovietinio pasipriešinimo dalyvės, buvusios politinės kalinės Jadvygos Bieliauskienės atminimas. Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios, memorialinio komplekso Konferencijų salėje vyko atminimo vakaras.

■ **Janinos Monkutės-Marks muziejuje-galerijoje** spalio 30 – gruodžio 4 d. veikė paroda „Anastazijos ir Antano Tamošaičių kūrybos darbai: gobelenai, tapyba ir grafika“.

Prasmingas Anastazijos ir Antano Tamošaičių gyvenimo kelias tarsi skyla į du laikotarpius – gyvenimą prieškarį Lietuvoje ir Kanadoje. Anastaziją Mažeikaitę-Tamošaitienę (1910–1991) ir Antaną Tamošaitį (1906–2005) suvedė ir suvienijo bendras tikslas – skleisti lietuvišką kultūrą, populiarinti lietuvių liaudies meną, gražinti jį į modernų gyvenimą. Jie susitiko ketvirtą dešimtmečio pradžioje ir nuo to laiko žengė bendru keliu. Tamošaičiai buvo vieninteliai profesionalūs Lietuvos tekstilininkai, kūrę kilimus bei dekoratyvinius audinius ir surengė anuomet vieninteleis kilimų parodas (1935 m., 1937 m., 1938 m. Kaune). Aukščiausiais apdovanojimais A. Tamošaičio kilimai ir A. Tamošaitienės sukurti tautiniai drabužiai, įvertinti pasaulinėse parodose Paryžiuje (1937) ir Niujorke (1939), tarptautinėje amatų parodoje Berlyne (1938).

Dailininkų veikla buvo įvairiapusė. 1931–1939 m. A. Tamošaičio sudarytos ir redaguotos aštuonios „Sodžiaus meno“ serijos knygos buvo pirmas rimtesnis bandymas to meto Lietuvoje sisteminti ir pritaikyti liaudies meno formas sodiečių kuriamies dirbinams. Paskutinioji šios serijos knyga „Lietuvių moterų tautiniai drabužiai“ (1939) padėjo pagrindus tolesniems tautinių drabužių tyrimams Lietuvoje – pirmą kartą tradiciniai moterų drabužiai buvo suskirstyti pagal etnografinę sritį. A. Tamošaitienė buvo nenuilstanti pagalbininkė liaudies meno sklaidimo ir populiarinimo darbe. Parašė metodinių knygelių ir straipsnių apie lietuvių liaudies audinius ir rankdarbius. Dirbo audimo instruktore Žemės ūkio rūmų Namų pramonės skyriaus vedėja A. Tamošaičio organizuotuose kursuose, kurių maršrutai nusidriekė per visą Lietuvą: Aukštaitiją, Dzūkiją, Zanavykiją, Žemaitiją, Klaipėdos kraštą.

Karo audrai nubloškus A. ir A. Tamošaičius į vakarus, švietėjiška ir pedagoginė veikla nenutrūko. 1945 m. Glasenbache, netoli Zalcburgo (Austrija), atidarė dailės studiją pasitraukusiems iš Lietuvos jaunuoliams, 1946–1948 m. dirbo Freiburge (Vokietija) įsteigtoje Dailės ir amatų mokykloje. Atsidūrusi Monrealyje, A. Tamošaitienė YMCA centre 1948 m. įsteigė Audimo ir tautinių drabužių studiją, o nuo 1949 m. A. Tamošaitis vadovavo tame centre veikusiai Dailės ir amatų akademijai. 1950 m. įsikūrė nuosavoje sodyboje greta Kingstono, Tamošaičiai pasišventė kūrybai: tapė, kūrė grafikos darbus, audė gobelenus, aktyviai dalyvavo 1977 m. jų iniciatyva organizuoto lietuvių tautodailės instituto veikloje. Tamošaičiai tapo neoficialiais Lietuvos kultūros ambasadoriais Kanadoje. Jų sodyboje virė darbas, čia rinkosi Kanados ir JAV lietuviai, nenorintys atitrūkti nuo savo lietuviškų šaknų. Čia buvo parašytos A. ir A. Tamošaičių knygos „Lithuanian National Costume“ (*Lietuvių tautiniai drabužiai*, 1979), „Lithuanian Sashes“ (*Lietuvių juostos*, 1988), A. Tamošaičio „Lithuanian Easter Eggs“ (*Lietuvių margučiai*, 1982).

2000 m. A. Tamošaitis visam laikui sugrįžo į Lietuvą. Jo dar nepriklausomoje Lietuvoje surinkti liaudies meno rinkiniai ir abiejų Tamošaičių kūriniai dovanoti Lietuvai. ■